TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 10 (1621) 1981 KOVAS - MARCH 5 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 35 ct.

Belsti stipriau

Tikinčiosios Lietuvos Diena Kanadoje jau tapo tradicija — kiekvieną pirmąjį kovo mėnesio sekmadienį beveik visose lietuvių šventovėse pasigirsta maldos už persekiojamus Lietuvos tikinčiuosius, pamokslai apie herojinę mūsų tėvynės kovą už religijos laisvę, atsiveria piniginės materialinei savo krašto tikinčiųjų paramai. Tai labai natūralus ir prasmingas dalykas. Jei to nebūtų, sakytume lietuviai neatlieka savo pareigos — nepadėda savo tėvynės tikintiesiems, kurie tokios paramos yra nepaprastai reikalingi. Jei mes kasmet aukojame misijų kraštams, įvairioms labdaros organizacijoms Kanadoje, Amerikoje bei kituose kraštuose, juo labiau turime aukoti savo gimtojo krašto labdarai. Įvairių kraštų misijoms aukoja viso laisvojo pasaulio tikintieji, bet mažai kas — Lietuvai, kuri yra tapusi daugiau nei misijų kraštu. Paprastai misijų kraštuose religijos skleidimas vyksta laisvai, misijonieriai turi pakankamai laisvės savo darbams, o dabartinėje Lietuvoje to nėra — vyksta brutalus krikščionybės naikinimas ne tik viešajame gyvenime, bet ir žmonių širdyse. Atsilankyti prieš tokį milžinišką ateistinį spaudimą reikia herojinių pastangų. Dėkui Dievui kol kas jų netrūksta. Dėlto būkime ne vien tiktai jų stebėtojais, bet ir rėmėjais, jų kovos dalyviais, tiesiančiais savo pagalbos ranką bent iš tolo.

MŪSŲ pagalba, žinoma, ribota. Savose šventovėse meldžiamės už persekiojamus Lietuvos tikinčiuosius, telkiame aukas jų paramai. Tai gražu, bet nepakankama. Esame persilpni, kad vien savo jėgomis galėtume padaryti ką nors didesnio. Reikia ir kitų pagalbos. Dėlto Kanadoje Tikinčiosios Lietuvos Dienos proga kreipiamasi į vyskupus, kviečiant juos prisidėti tą dieną prie to maldos žygio su visais savo ganomaisiais. Ligšiolinė patirtis per keletą metų parodė, jog yra jautrių vyskupų, kurie mielai prie tokios iniciatyvos prisideda ir Lietuvos vardas nuskamba per ištisas vyskupijas, ypač ten, kur yra lietuvių. Toje srityje Kanados Lietuvių Katalikų Centras per eilę metų jau yra nemažai padaręs, bet reikėtų ta linkme dar stipriau belstis, kreipiantis ne tik į Kanados katalikų, bet ir kitų konfesijų vyskupus. Būtų idealu, jei kovo mėnesio pirmasis sekmadienis, artimai susijęs su šv. Kazimiero diena, būtų paskelbtas visame laisvame pasaulyje Tikinčiosios Lietuvos Diena. Tai būtų plataus masto maldos bei paramos žygis Lietuvos tikintiesiems padėti. Tai būtų stiprus pasibeldimas į tikinčiųjų pasaulio duris bei sąžines. Ir tai nėra neįmanoma. Jei tik lietuviai patys tokią dieną sutartų, jų organizacijos daugelyje pasaulio kraštų ją išpopuliarintų, gautų vietinių vyskupų pritarimą, ir laisvojo pasaulio šventovėse suskambėtų Lietuvos vardas kaip stiprus varpas, šaukiantis pagalbon.

ŠVENTOVĖS nėra vienintelė vieta pagalbai telkti. Yra ir kitų galimybių. Viena tokių — religinė spauda. Ji Lietuvos tikintiesiems galėtų daug padėti, skleisdama informacijas apie persekiotojus ir keldama viešumon dabarties budelius. Deja, toji spauda įvairiuose kraštuose nėra lengvai prieinama, nes mūsų žmonėms trūksta ryšių su ja, be to, ne kiekvienas sugeba tinkamai paruošti medžiagą taip, kad ji būtų įdomi to ar kito laikraščio skaitytojams. Š. Amerikoje toje srityje bene daugiausia yra nuveikęs kun. K. Pugevičius, sugebėjęs sudominti ir didžiuosius katalikų laikraščius. Italijoje sėkmingai dirba mons. V. Mincevičius. Yra paskirų asmenų ir kituose kraštuose, kurie pajėgia daug pasitarnauti Lietuvai religinėje spaudoje. Tai daugiausia privati iniciatyva, randanti kelius be jokios organizacinės pagalbos. Bet ir čia galima būtų stipriau belstis, jei turėtume centrinę įstaigą, kuri toje srityje specialiai dirbtų ir pastoviai tiestų kelius į religinę pasaulio spaudą. Vargu ar kada nors tokia įstaiga atsiras. Dėlto iniciatyvos reikėtų laukti iš toje srityje jau dirbančių Amerikoje, kad jie savo darbo lauką išplėstų į visą laisvąjį pasaulį ir telktų jėgas, gebančias dirbti religinės spaudos srityje. Tai būtų pagalbos telkimas tikinčiajai Lietuvai, klausiančiai: ką darote, kad mums būtų lengviau kvėpuoti slogioje tikėjimo priespaudoje? Tai būtų stiprus beldimasis į pasaulio viešumą, kurios vengia tamsoje dirbantys persekiotojai. **Pr. G.**

Vasario 16 iškilmėje Toronto universiteto salėje. Pirmoje eilėje iš kairės: kun. dr. J. Šarauskas, pasakęs pagrindinę kalbą, Ontario premjeras W. Davis, taręs sveikinimo žodį, KLB krašto valdybos pirmininkė adv. J. Kuraitė, kalbėjusi Kanados lietuvių vardu. Antroje eilėje, dešiniame krašte, M. Mikelėnaitė-Soucie, Ontario premjero įstaigos pareigūnė

Nuotr. D. Skukauskaitės

Pirmoji "Kronika" mane sujaudino

Pokalbis su lietuvių bičiuliu evangelikų kunigu Eugen Voss Šveicarijoje

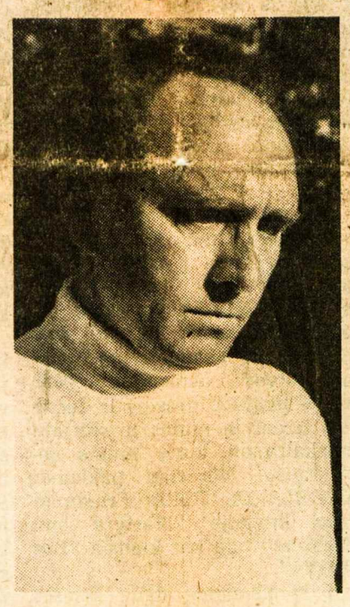

Evangelikų kunigas EUGEN VOSS, lietuvių bičiulis, daug prisidėjęs prie "LKB Kronikos" paskleidimo Šveicarijoje ir kituose kraštuose

Sovietų pavergtoje Lietuvoje pasirodžius pogrindžio spaudai, iškilo reikalas ją paskleisti laisvajame pasaulyje. Šveicarijoje jau eilė metų veikia tarpkonfesinis institutas G2W (Glaube in der zweiten Welt — Tikėjimas antrajame pasaulyje arba Tikėjimas komunistų valdomuose kraštuose), kuris registruoja žmogaus teisių pažeidimo faktus religinėje srityje komunistų valdomuose kraštuose. Institutui vadovauja protestantų pastorius Eugen Voss. Jis jau daug informacinės medžiagos apie lietuvių kovas ir aukas už tikėjimą paskleidė vokiškai kalbančiuose Europos kraštuose. E. Voss malonėjo atsakyti į keletą "TŽ" klausimų.

— G2W Institutas yra tarpkonfesinė įstaiga. Ar turite kokių nors sunkumų dirbant su tikinčiųjų Bendrijomis?

— Mūsų Institutas išsivystė iš Šveicarijos Bendrijų. Tam pirmą akstiną davė mano paskaita, kurią skaičiau 1968 m. Grizono (Šveicarijos kantonas, vok. Graubuenden) Evangelikų Bendrijos sinode. Aš ten informavau apie krikščionių būklę Sov. Sąjungoje. Pranešimo sujaudintas sinodas įsakė Bendrijos tarybai šia problema susidomėti. Iš pradžių aš buvau paskirtas šioje srityje darbuotis prie Bendrijos tarybos, vėliau man buvo duotas nurodymas steigti G2W institutą. Jau prieš tai kreipėsi Grizono Evangelikų Bendrijos vadovybė į Churo (Grizono kantono sostinė) katalikų vyskupą ir prašė jį prisidėti prie planuojamos įstaigos steigimo. Tuo buvo padėti pamatai tarpkonfesiniam mūsų darbui. Po G2W įsteigimo 1972 m. visi vokiškai kalbančios Šveicarijos katalikų vyskupai, kantoninės evangelikų Bendrijos, Vienos arkivyskupas ir Austrijos evangelikų vyskupas įsijungė nariais arba rėmėjais į šį susivienijimą, kai tuo pačiu metu Vokietijoje buvo įsteigtas savarankiškas susivienijimas glaudžiai bendradarbiaujant su tikinčiųjų Bendrijomis. Mūsų darbo tarpkonfesinis ir tikybinis charakteris ryškėja iš patronato, iš bendradarbių bei darbo tarybos narių sudėties. Taigi šia prasme neturime jokių sunkumų, priešingai — G2W daug kur laikomas ekumeninio bendradarbiavimo pavyzdžiu, kai tuo tarpu kitur ekumeniniame bare iškyla sunkumų.

Galimas daiktas, kad mums rodoma simpatija yra iš dalies platoniško pobūdžio. Paprastai santykių gilumą apsprendžia materialinės sąlygos, kai reikalas sukasi apie lėšas. Šia prasme su katalikais dar turime sunkumų.

Galbūt Jūs savo klausimu turėjote galvoje faktą, kad mes ėmėmės tyrinėti karštą temą. Iš tikrųjų mūsų darbas buvo pradėtas tuomet, kai Katalikų Bendrija paskelbė savo naują Rytų politiką, o ekumeninėje srityje buvo užmegzti ryšiai tarp krikščioniškų Bendrijų komunistų valdomuose kraštuose ir ekumeninės tarybos Ženevoje. 1960-70 m. eilei institucijų pavyko, nors jos buvo komunistinių pareigūnų, netgi Saugumo kontroliuojamos, — įsitvirtinti Vakarų-Rytų santykiavimo sankryžoje. Dėlto kaikurie Bendrijų veikėjai į mūsų darbą žiūrėjo nepalankiai ir jį laikė griaunančiu. Tam tikromis progomis buvo skleidžiami gandai ir klaidinanti informacija. Tačiau visa tai mums reiškė tik iššūkį išvystyti naujus darbo metodus, kurie drauguose rastų pasitikėjimą, o priešuose — pagarbą. Atrodo, kad tai pavyko, nes kitaip jau seniai nebūtume galėję visuomenėje viešai dirbti. Tačiau reikia pasakyti, kad nėra lengva diena iš dienos kovoti prieš žmonių bailumą.

— Komunistų partijos veikla yra tarptautinė ir reiškiasi visuose pasaulio kraštuose. Vienas jos siekių yra tikinčiųjų Bendrijų sunaikinimas. Esant tokiam totaliniam antpuoliui prieš tikėjimą, ar Jums atrodo, kad dabartinis bendravimas tarp konfesijų yra pakankamas?

— Ne. Begalinė krikščionių 60-ties metų kančia Sov. Sąjungoje ir daugiau negu 30-ties metų sunkumai, netgi persekiojimai kituose Rytų Europos kraštuose visų konfesijų krikščionis įtikino, kad, norint atsilaikyti prieš kovingą ateizmą, reikia glaudinti gretas. Rytų Europos krikščionims negalima priekaištauti, nes vyriausybės tarpkonfesinį jų bendradarbiavimą panaudotų kovos su ateistais slopinimui. Kitaip yra su krikščioniškomis Bendrijomis Vakarų Europoje. Čia ši problema dar beveik neįžvelgta. Konfesinis grupių egoizmas čia yra dar perstiprus. Kiek perdėdamas turiu pasakyti: kovingo ateizmo akivaizdoje krikščionys labiau yra linkę išsiskyrę mirti, negu susijungę gyventi.

Tačiau egzistuoja "Glaube in der zweiten Welt". Apie šią organizaciją nedaug rašoma, tačiau ji turi modelio pobūdį. Ateis laikas, kai Europos tautos gyvens be komunistinės diktatūros, t. y. turės religinę laisvę. Mūsų Instituto atliekamas darbas yra orientuotas į ateitį.

Po Baigiamojo Akto pasirašymo 1975 m. Helsinkyje pasaulis nelauktai davė tikinčiųjų Bendrijoms galimybę reikalauti religijos laisvės persekiojamiems krikščionims. Patikrinimas ar nepažeidžiama religijos laisvė valstybėse, kurios dalyvavo Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje ir pasirašė Baigiamąjį Aktą, įgalino tikinčiųjų Bendrijas Vakaruose spausti savo kraštų vyriausybes, kad šios užtartų persekiojamus krikščionis komunistų valdomuose kraštuose.

— Vakarų pasaulyje pastebima, kad marksizmas teisingumo ir lygybės vardu skverbiasi į krikščioniškas Bendrijas. Ar Jums neatrodo, jog tai yra nesusipratimas?

— Taip. Tai yra tragiška klaida. Žmonės, kurie persikelia iš Rytų į Vakarų Europą, tuo labai stebisi ir būna tarsi pritrenkti. Jie sako, kad dabar Rytų Europoje beveik negalima rasti marksisto, kai tuo tarpu Vakaruose jų gausu.

Simpatija marksizmui krikščionių sluogsniuose turi daug priežasčių. Viena jų yra krikš-

(Nukelta į 3-čią psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

Sumažino naftos kiekį

Albertos provincija kovo 1 d. pradėjo sumažintą naftos tiekimą Kanadai. Trijų sekančių mėnesių laikotarpyje kasdieninis naftos pristatymas bus sumažinamas 60.000 statinių, kaip buvo iš anksto perspėjęs Albertos premjeras P. Lougheedas, nepatenkintas federacinės valdžios įvesta peržema kaina. Naujas susitarimas taip ir liko nepasiektas. Padidėjusį naftos trūkumą dabar teks padengti užsienio nafta, nors jos statinė ten kainuoja 37 JAV dolerius, kai tuo tarpu Albertai už statinę naftos kanadiškais doleriais mokama tik 17,75. Kritikų nuomone, toks skirtumas esąs nenormalus. Pasak jų, dolerių negailima arabų šalims užsienyje, bet doleriai labai šykščiai mokami Albertai, kuri yra Kanados dalis. JAV atšaukta naftos gaminių kontrolė pasienyje gyvenančius amerikiečius dabar skatina benziną pirkti Kanadoje. Buffalo miesto dėlto triukšmą jau ima kelti benzino pardavimo stočių savininkai. Esą pirkėjų skaičius taip sumažėjo, kad jų laukia neišvengiamas bankrotas. Automobilių savininkai benziną perka Ontario provincijoje, kur jis yra gerokai pigesnis. Dėlto pažeriama priekaištų Kanados vyriausybei, kuri lig šiol nesiima jokių priemonių amerikiečių antplūdžiui sustabdyti. Jie naudojasi kanadiečiams nematytomis pigiomis benzino kainomis, prie jų sumažinimo neprisidėdami nė centu. Iš užsienio įvežamos brangios naftos kaina sulyginama su vietinės naftos kaina Kanados iždo lėšomis, kurias parūpina tik kanadiečiai.

Iždo tarybos pirm. D. Johnsonas federaciniame parlamen-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

DEMOKRATIJA ISPANIJOJE SĖKMINGAI ATLAIKĖ PIRMĄJĮ BANDYMĄ — kariuomenės sukilimą, kuris galėjo pasibaigti diktatūros sugrąžinimu. Jį pradėjo pusiau karinės policijos plk. A. Molina, su 200 savo vyrų įsiveržęs į Ispanijos parlamentą, kai jame posėdžiavo visi parlamentarai ir valdžios nariai. Plk. A. Molina jau pernai buvo gavęs kalėjimo už nesėkmingą sukilimą, bet dėl tos bausmės neprarado nei savo laipsnio, nei turėtų pareigų. Ispaniją išgelbėjo karalius J. Carlos, pagal konstituciją laikomas vyriausiu karinių pajėgų vadu. Jam pavyko pagrindinius karininkus nukreipti demokratijos pusėn. Plk. A. Molina nesusilaukė karinės paramos ir buvo priverstas kapituliuoti. Parlamento užėmime niekas nenukentėjo, nes buvo šaudoma tik į posėdžių salės lubas. Sukiliman įsijungė karinis Valencijos gubernatorius gen. J. M. de Bosch, į to miesto gatves pasiuntęs tankus, keliom valandom užėmęs radijo ir televizijos stotis. Vėliau paaiškėjo, kad pagrindiniu sukilimo vadovu buvo gen. A. Almada, generalinio štabo viršininko pavaduotojas ir karaliaus J. Carlos patarėjas. Jis turėjo uždavinį įtraukti į sukilimą kariuomenės dalinių vadus ir netgi patį karalių J. Carlos. Sukilimo motyvu buvo Ispanijoje siaučiantis terorizmas. Po nesėkmingo sukilimo Ispanijos parlamentas be jokių ginčų patvirtino naujojo premjero L. C. Sotelo sudarytą ministerių kabinetą. Valdžios įsakymu buvo suimti minėti trys karininkai. Kartu su jais už grotų atsidūrė ir trečiasis generolas L. T. Rojas, elitinės šarvuočių divizijos vadas. Jų dabar laukia teismas, kurin, atrodo, bus įjungta ir daugiau karininkų. Demokratijos pergalę remiančioje demonstracijoje dalyvavo du milijonai Madrido gyventojų. Mažesnio masto demonstracijos įvyko ir kituose miestuose. Teroristinė baskų organizacija ETA paleido tris pagrobtus garbės konsulus ir netgi paskelbė karo paliaubas.

Užbaigė kelionę

Jonas-Paulius II tapo pirmuoju popiežium, apsilankiusiu Japonijoje. Hirošimoje, kur sprogo pirmoji atominė bomba, Jonas-Paulius II ragino pasaulio vadus laikytis teisingos taikos, nes karą yra pasmerkęs visas pasaulis. Jis taipgi lankėsi ir Nagasakyje, kuris susilaukė antrosios atominės bombos. Pasak Jono-Pauliaus II, Nagasakyje buvo pasėti pirmieji krikščionybės grūdai, bet jų derlių sutrukdė Japonijos valdovai romėnų laikus primenančiu kirkščionių persekiojimu. Nagasakyje XVI š. pabaigoje ir XVII š. pradžioje buvo nužudyti tūkstančiai krikščionių. Mišių metu popiežius Jonas-Paulius II pakrikštijo 77 katalikybę priėmusius japonus, juos pavadindamas tų kankinių įpėdiniais. Tokijo mieste Jonas-Paulius II turėjo istorinį susitikimą su Japonijos imperatorium Hirohitu. Grįždamas Romon, Jonas-Paulius II paskutiniąsias savo kelionės Mišias laikė Aliaskos Anchorage mieste, kur lėktuvas buvo nusileidęs pasipildyti kuro. Čia su juo trumpą pokalbį turėjo Vankuverio arkiv. J. Carney, prašęs melstis už vėžiu merdėjantį Terry Fox. Smulkesnes informacijas apie šį kanadietį jaunuolį arkiv. J. Carney įteikė vysk. P. Marcinkui, kuris jas pažadėjo perduoti popiežiui.

Partijos kongresas

Maskvoje pasibaigė 26-tasis komunistų partijos kongresas. L. Brežnevas palyginti labai švelniais žodžiais prašneko apie Sovietų Sąjungos santykius su Vakarais, netgi pasiūlydamas susitikimą su naujuoju JAV prez. R. Reaganu, užėmusiu kietesnę poziciją. 1961 m. įvykusiame 22-jame kompartijos kongrese N. Chruščiovas buvo paskelbęs planą, pagal kurį Sovietų Sąjunga gyvenimo lygiu iki 1981 m. turėjo pasivyti ir netgi pralenkti JAV. Pasak L. Brežnevo, tas planas buvęs nerealus. Esą tikram komunizmui įgyvendinti reikia daugiau laiko. Šioje srityje propagandistams didžiausią problemą sudaro nepakankamas mėsos bei kitų maisto gaminių kiekis. Pernai mėsos buvo turėta tik 15,1 milijono tonų. Šį jos skaičių L. Brežnevas įsipareigojo 1985 m. padidinti iki 18,2 milijono tonų. Premjeras N. Tichonovas pasisakė už padidintą prekybą su Vakarais. Esą Sovietų Sąjungos ekonomijai problemą sudaro JAV suorganizuotas grūdų pardavimo boikotas dėl Afganistano.

Reagano reakcija

Prez. R. Reaganas iš esmės pritaria naujiems pasitarimams su L. Brežnevu, bet jis nori, kad būtų paliestos visos problemos ir kad pirmiausia Maskva sustabdytų marksistinių partizanų ginklavimą Salvadore. Tie ginklai juos pasiekia per Kubą ir Nikaragvą. Valstybės sekr. A. Haigas žada imtis griežtų priemonių prieš pagrindinius ginklų šaltinius — Kubą ir Nikaragvą. Įtampą didina L. Brežnevo įsipareigojimas diktatoriui F. Castro remti Kubą jos galimame susikirtime su JAV. Prez. R. Reaganas Vašingtone turėjo ilgoką pasitarimą su Britanijos premjere M. Thatcher. Pastaroji jam patarė vengti skubaus susitikimo su L. Brežnevu, kol tebėra neišspręsta Afganistano problema. Vašingtone taipgi viešėjo užsienio reikalų ministeriai: Britanijos — lordas Čarringtonas ir Prancūzijos — J. Francois-Poncetas.

Šiame numeryje:

Belsti stipriau
Tikinčiosios Lietuvos Diena — beldimasis į pasaulio sąžinę

Pirmoji "Kronika" mane sujaudino
Pokalbis su veikliu evangelikų kunigu Šveicarijoje

Atviras laiškas kaltintojams
Atsakymas Lietuvos žydų draugijos pirmininkui Izraelyje

Vilniuje nubaustos dvi lietuvaitės
Saugumiečiai siautėja prieš slaptus pogrindžio leidinius

Draudžiama kalbėti neangliškai
Teismo sprendimas, galįs turėti didelių pasekmių

Tautiečių išjudinimas Lietuvos laisvinimui
Politinių studijų savaitgalis, svarstęs opius klausimus

Dar daug galime!
Lietuvos pogrindžio "Aušros" mintys apie atsparumą

Festivaliai, teatrai ir ateitis
Tęsinys pokalbio su teatro režisore Dalila Mackialiene

Pastabos jaunam paskaitininkui
Išklausius kun. dr. J. Šarausko paskaitos Vasario 16 iškilmėje

Pasakų knygelė vaikams
Vandos Frankienės-Vaitkevičienės "Vaikų pasaulis"

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $15, pusmetinė — $8. Rėmėjo prenumerata $20.

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija n e a t s a k o. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos n u o m o n ę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $15.00 per year, $8.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

★ **KETURIŲ DIDŽIŲJŲ ROMOS BAZILIKŲ NUODĖMKLAUSIAMS** Jonas-Paulius II tarė specialų žodį, kuriame jiems bei visiems kunigams nurodė reikalą ypatingai atsidėti Susitaikymo (Atgailos) sakramento teikimui. Jis pabrėžė asmeninės išpažinties svarbą ir visų sunkiųjų nuodėmių išpažinimo būtinumą, norint atleidimą gauti. Tai esą galiojo visada anksčiau, buvo Tridento santarybos patvirtinta ir galioja dabar. Jis taipgi nurodė reikalą asmeniui, padarusiam sunkią nuodėmę, pirma ją išpažinti ir tik tada eiti Komunijos. Romos didžiosiose bazilikose išpažinčių klauso tam parinkti kunigai iš vienuolijų. Šv. Petro bazilikoje išpažinčių klauso konvetualai pranciškonai, Šv. Jono Laterano bazilikoje — reguliarieji pranciškonai, Švč. Mergelės Marijos bazilikoje — dominikonai, o Šv. Pauliaus bazilikoje — benediktinai. Jie visi moka eilę europietiškų kalbų ir todėl tikintieji, kurie lankosi iš viso pasaulio, turi progos atlikti išpažintį tose šventovėse.

★ **ARKIV. MARCEL LEFEBVRE,** už nepaklusnumą Pauliaus VI suspenduotas, toliau sunkina susitaikymą su Šv. Sostu. Neseniai jis buvo nuvykęs Meksikon ir laikė viešas iškilmingas Mišias pagal uždraustąsias senoviškas apeigas. K. Bendrijos vadovybė jam uždraudė laikyti Mišias Guadalupės Marijos šventovėje ir nurodė tikintiesiems, kad arkivyskupas suspenduotas ir negalįs teikti sakramentų bei laikyti Mišių. Visdėlto arkivyskupas suteikė Sutvirtinimo sakramentą 2,000 indėnų vaikų Oaxaca apylinkėje ir laikė iškilmingas Mišias šventovėje netoli Meksikos miesto. Beveik kiekvienas didesnis Meksikos krašto dienraštis bei žurnalas pirmuose puslapiuose rašė apie arkivyskupą ir eilė jų palankiai jo mintis komentavo kaip vieninteli kelią ateities K. Bendrijos gyvavimui.

★ **SLOVAKŲ KOMUNISTŲ PARTIJOS LAIKRAŠTIS "PRAVDA"** savo vedamajame puolė K. Bendriją Lenkijoje už "politinio klerikalizmo" skatinimą Rytų Europoje per nepriklausomą darbininkų sąjungą Lenkijoje. Tame išpuolyje pirmą kartą pripažįstama, kad veikianti pogrindžio K. Bendrija Čekoslovakijoje.

★ **JAV KATALIKIŠKOJI ŽINIŲ AGENTŪRA NC** pateikė žinutę apie Lietuvą, nurodydama, kad tikinčiųjų padėtis Lietuvoje truputį pagerėjusi. Klierikų skaičius seminarijoje padidėjęs, išleistas katekizmas ir vaikai mokomi religijos. Kunigai po ilgos Stalino ir Chruščiovo priespaudos dabar irgi atsigavę ir yra drąsesni bei atkaklesni. Nurodoma, kad prie drąsesnės kunigų laikysenos daug padėjo rusai disidentai ir Lenkijos dvasiškija, vadovaujama kard. Wyszynskio. Agentūra remiasi Religinės Lietuvių Katalikų Šalpos pateiktomis žiniomis iš "LKB Kronikos" 44 nr.

★ **POPIEŽIAUS ŽIEDAS,** padovanotas Brazilijos vargšams Jono-Pauliaus II kelionės metu, susilaukė labai gražaus atoliepio Seattle mieste, JAV-se. Mick McHugh, restorano savininkas, išgirdęs apie tą popiežiaus mostą, pradėjo galvoti apie savo laimingą bei apstų gyvenimą ir nutarė konkrečiu būdu išreikšti savo dėkingumą. Jis sukvietė eilę savo draugų — katalikų, protestantų, žydų ir nutarė parodyti popiežiui, kiek jie vertina tą jo mostą. Š.m. sausio 21 d., popiežiškos audiencijos metu, buvo įteiktas jų pagamintas žiedas popiežiui ir $100,000 čekis. Nors žiedas truputį perdidelis Jono-Pauliaus II pirštui, tačiau jis pažadėjo tą žiedą nešioti.

★ **KUN. PEDRO ARRUPE, SJ,** jėzuitų ordino generolas, susitiko su Jonu-Pauliumi II aptarti jėzuitų generolo pasitraukimo iš pareigų eigos. Pernai jėzuitai buvo paskelbę, kad kun. Arrupe pradedąs savo iš pareigų atsistatydinimo eigą, tačiau popiežius prašė laikinai tą eigą sustabdyti.

★ **ANGLIJOS IR VALIJOS KATALIKAI VYSKUPAI** kreipėsi į savo tikinčiuosius, skatindami melstis už Rytų Europos žmones. Jie nurodė, kad per 50% visų europiečių gyvena Rytų Europoje, daugelis jų yra katalikai ir beveik visi yra krikščionys. Esą visi tikintieji turėtų stengtis daugiau sužinoti apie Rytų Europos tikinčiuosius bei jų kraštus.

★ **JUGOSLAVIJOJE ALBANŲ KALBA LEIDŽIAMAS KATALIKIŠKAS LAIKRAŠTIS** Skopje vyskupijoje aprašo pasikalbėjimą su Indijoje besidarbuojančios garsiosios motinos Teresės vienuolėmis Zagrebe. Ten jos turi mažutį namelį, kuriame gyvena keturios vienuolės ir keturios kandidatės. Pasirodo, kandidačių į tą vienuoliją Jugoslavijoje yra labai daug. Tos keturios kandidatės, išbuvusios vienuolių tarpe Zagrebe po šešis mėnesius, siunčiamos tolimesniam pasiruošimui Romon, o jų vietas užima kitos keturios kandidatės iš ilgo laukiančiųjų vienuolynan stoti sąrašo. Visos kandidatės yra baigusios augštąjį mokslą. Laikraščio apklausinėtosios p areiškė, kad studentavimo metu visai negalvojusios tapti vienuolėmis, bet po studijų, kai pilniau subrendo, nutarė rinktis tokį gyvenimą. Visos yra kilusios iš religingų katalikiškų šeimų. Laikraštis išreiškia viltį, kad greitai atsiras ir albanė mergaitė iš Skopje vyskupijos vienuolių-kandidačių tarpe. Motina Teresė yra albanė iš Skopje apylinkės, kuri dabar yra Jugoslavijos valstybės ribose.

★ **RYTŲ EUROPOS KLAUSIMU** kard. Koenig yra parašęs eilę straipsnių, kurie buvo išspausdinti Ispanijos dienraštyje "La Vanguardia". Kardinolas nurodo religinio atgimimo apraiškas Rytų Europoje, ypač jaunimo ir intelektualų tarpe. Pabrėžęs, kad religinė laisvė esanti pagrindinė žmogaus teisė, jis reiškia pasitikėjimą žmonių atsparumu visiems ateistiniams išpuoliams. Jis tvirtina, kad religinių laisvių suvaržymas Rytų Europoje galbūt ir sumažino tikinčiųjų skaičių, bet sykiu labai pakėlė religinio gyvenimo kokybę. Tikintieji tapo drąsesni, nuoseklesni savo kasdieniniame gyvenime. Sovietų Sąjungoj religinė laisvė valdžios apribojama teise atlikti liturginės apeigas kultui skirtuose pastatuose, o Lenino laikų įstatymas apie valstybės ir Bendrijos atskyrimą esanti mirusi raidė, nes komunistinė valdžia nuolat kišasi į tikinčiųjų Bendrijos reikalus bei tikinčiųjų gyvenimą. Jugoslavijos katalikų žinių agentūra AKSA nurodo dar kitą kard. Koenigo straipsnį "Frankfurter Allgemeine Zeitung" laikraštyje, kur jis rašo, kad pati komunistų valdžios kova prieš religiją daug ką žmonėms pasako apie religiją ir susilaukia priešingų pasekmių. Antireliginė propaganda visur kalba apie "mokslinį įrodymą", kad religija esanti tamsaus ir neišsimokslinusio žmogaus ramstis. Visdėlto komunistinės propagandos monologas, neleidžiantis religijai į tą argumentą atsiliepti, kelia jaunų žmonių bei intelektualų susidomėjimą tuo, kas taip atkakliai puolama.

★ **ŠVEICARŲ KATALIKŲ VYSKUPŲ KONFERENCIJA IR TARPTAUTINĖ DARBO ORGANIZACIJA** pranešė, kad Jonas-Paulius II priėmęs jų kvietimą aplankyti Šveicariją. Nors tikslios datos neturima, tačiau spėjama, kad jis lankysis š.m. birželio viduryje, kai vyks visuotinis Tarptautinės Darbo Organzacijos suvažiavimas. Taipgi spėjama, kad popiežius tą progą panaudos 90 metų sukakčiai nuo enciklikos "Rerum Novarum" išleidimo paminėti. Tai Leono XIII 1891 m. išleistoji enciklika apie socialinį teisingumą, nurodanti darbininkų teises į teisingą atlyginimą, žmoniškas darbo sąlygas ir darbo sąjungų organizavimą savo teisėms ginti.

KUN. J. STS.

Atviras laiškas kaltintojams

Didžiai gerbiamam Lietuvos žydų draugijos Izraelyje pirmininkui ponui Jacob Oleiski

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Dabar pažiūrėkime, kokie buvo santykiai lietuvių su žydais istorinėje ir nepriklausomoje Lietuvoje.

Kai visoje Europoje vyko pogromai prieš žydus, Gediminas ir Vytautas kvietė juos iš visų kraštų į Lietuvą. Čia jiems sudarė geras sąlygas gyventi ir dirbti. Pacituosiu ištrauką iš Encyclopedia Judaica: Lietuvoje Vytauto žydams duotose privilegijose ne tiktai žydų sinagogos ir kapinės buvo laisvos nuo mokesčių . . . , bet taip pat, "kas yra svarbiau, mes leidžiame jiems laikytis savo namuose tokių pažiūrų, kokių jie nori. . . Jie gali pirkliauti. . . pilnoje lygybėje su piliečiais, jie gali užsiimti betkokiu amatu pilnoje lygybėje su miestiečiais". . . Didysis kunigaikštis davė jiems ekonominę lygybę su krikščionimis piliečiais. . . 1495 m. žydai buvo iš Lietuvos ištremti. Jie buvo atgal sugrąžinti 1503 m.: visa jų nuosavybė buvo sugrąžinta, ir galimybės ekonominei veiklai atstatytos. (Encyclopedia Judaica, Jerusalem, Keter Publishing House Ltd., 1971, Vol. 13, psl. 713-718).

Nuo 1529 m. iki Lietuvos-Lenkijos žlugimo Lietuvoje veikė Lietuvos Statutas, kuris žydus laikė priviligijuotoje padėtyje. Jie turėjo savo bendruomenę, net savo teismus, galėjo nešioti kardą ir lyginosi su bajorais. Niekada nėra buvę pogromų Lietuvoje. Tai paliudija antisemitizmo istorija (žiūr. "A Short History of Anti-Semitism" by Vambert Morais).

Nepriklausomoje Lietuvoje į pirmąjį ministerių kabinetą buvo pakviestas Jokūbas Vygodskis, ministeris be porfelio žydų reikalams. Duotos žydams visos teisės ir laisvės: religinės, socialinės, kultūrinės. Žydai ministeriai yra buvę: Maksas Soloveičikas, Bernardas Fridmanas, Simonas Rozenbaumas (žiūr. Lietuvių Enciklopedija).

Ko daugiau žydai galėjo norėti iš Lietuvos ir ką Lietuva galėjo daugiau duoti žydams? Jie turėjo didelį nuošimtį gydytojų, teisininkų, prekybininkų, universitetuose studentų, gyveno pilnu kultūriniu gyvenimu, augštesniu, kaip daugelis tos pačios klasės ar profesijos lietuvių.

Bet vos tik Sovietų Sąjunga pavergė Lietuvą, žydai nusigręžė nuo lietuvių. Mes nesakome, kad visi, bet tvirtiname, kad NKVD buvo pilna žydų, kone visi tardytojai ir viršininkai buvo žydai. Izraelio ministeris pirmininkas Begin tai gali mums patvirtinti savo atsiminimuose: jis buvo tardomas Lukiškių kalėjime Vilniuje žydo tardytojo. Tai nebuvo atsitiktinis įvykis, o bendra taisyklė.

Pirmas NKVD perspėjimas gyventojams buvo: žydų nevadinti žydais, bet piliečiais, draugais, ypatingam reikalui esant, galima pavadinti hebrajais. Daugelis žydų vengė žydo vardo visoje Rusijoje ir visoje Sovietų Sąjungoje. Jie slėpė savo tikrąsias pavardes slapyvardžiais.

Visiems žinomas faktas, kad nevisi žydai yra komunistai, bet nevisiems yra žinoma, kad komunizmą Rusijoje (1917-1918) įvedė žydai (žiūr. "The Rulers fo Russia" by Rev. prof. Denis Fahey), išskyrus Leniną, kuris save laikė rusu. Tie dokumentai yra gauti iš Amerikos žydų bankų, kurie rėmė Rusijos revoliuciją 1917 m. Todėl ir Lietuvos žydų dalis greitai pajuto giminystę naujiems Rusijos valdovams. Jie išdavinėjo mūsų nekaltus žmones, niekino ir trėmė lietuvius (taip pat nemažai žydų) į Sibirą.

Dėlto nėra kalta visa žydų tauta, bet tai buvo paskata padaužoms, chuliganams, plėšikams ir žmogžudžiams jungtis prie SS dalinių ir keršyti žydams. Mes pripažįstame, kad tokių žmonių buvo, bet tai labai maža dalis. Tai matome iš bylų ir teismų.

Vos pasirodžius SS ir pradėjus naikinti žydus, lietuvių tauta škaudžiai išgyveno tuos įvykius. Buvo kažkas baisaus, pritrenkiančio. Mūsų žmonės, buvę ministeriai ir partijų vadai, parašė protesto memorandumus vokiečių vyriausybei. Užuot gavę atsakymą, visi trys (kun. M. Krupavičius, buvęs ministeris ir krikščionių demokratų partijos vadas, prof. J. Aleksa, buvęs ministeris, dr. K. Grinius, buvęs prezidentas ir liaudininkų partijos vadas) buvo ištremti į Vokietiją.

Slaptai buvo organizuojamos pamaldos ir pagalba žydams, ypač jų vaikams. Nei tada, karo metu, nei dabar, tremtyje, mes negalėjome ir negalime surinkti visų duomenų, rodančių ką esame gero padarę žydams, nes esame išblaškyti ir išsimėtę po visą pasaulį, tačiau dr. Juozas Prunskis šiek tiek surinko ir atspausdino. Po Jūsų tokio žiauraus užpuolimo aš manau, kad atsiras tokių žmonių, kurie iki šiol nematė reikalo pasigirti savo gerais darbais.

Nežinau kodėl Kaune ir Vilniuje išliko nesunaikinti getai, kai tuo tarpu visur kitur jie buvo sunaikinti iki paskutinio žydo. Kaune buvo rasta išlikusių 4000, o Vilniuje apie 600 žmonių. Gerald Reitlinger parašė tokią pastabą: "One may explore the fascinating possibility that the survival of the Vilna and Kovno ghettoes was hidden from Hitler. On July 24th 1942, he observed at table, according to dr. Picker, that it was especially remarkable that 'Lithuania, too, was Jew-free today'. Lithuania had acted according to its own experience, having sufficiently got to know the Jews in the short period of the Soviet regime (Dr. Henry Picker, Hitler's Tischgespraeche, Bonn, 1951, page 118).

Kodėl Himleris nesunaikino Kauno ir Vilniaus getų? Kas nuslėpė nuo jo ir kas parašė, kad žydų Lietuvoje jau nebėra? Sunku būtų pasakyti, kaip tai atsitiko, tačiau ne aš vienas žinau, kad daug lietuvių, ypač kunigai, organizavo slaptai pamaldas už žydų išgelbėjimą, kad buvo žmonių ir vokiečių tarpe, kurie nematė to, ko nenorėjo matyti. Čia verta būtų Jums priminti kun. A. Lipniūną Vilniuje, kuris savo artimųjų tarpe Mišias aukodavo už žydus, vėliau buvo SS susektas (1943. 3. 17) iš išvežtas į Stutthofo koncentracijos stovyklą, kur ir mirė. Kaune ir kitur buvo kunigų, kurie tą patį darė. Žinoma, tie dalykai buvo daromi ne pasigyrimui, ne reklamai, bet giliame susigraudinime Dievo pagalbos prasant.

5

Stefanija Rūkienė savo knygoje "Grįžimas į laisvę" II t. (391 psl.) rašo: "Žydai lietuviams reiškia neapykantą ir kerštą. Jie dažnai pasako, kad dar lietuvių galvomis brukuosime gatves". Amerikos žydai mums panašiai grasina ir dabar Jūs Izraelyje mums priskiriate nusikaltimus, kurie mums nepriklauso. Norėčiau paklausti KODĖL? Dr. Philip Friedman savo knygoje "Martyrs and Fighters" taip pat klausia "But WHY?"

Į šį klausimą daug šviesos įneša antisemitizmo katedros profesorius istorikas Vamberto Morais. Jo knygoje "A Short History of Anti-Semitism" randame: "But what I believe to be shown in this book — and I make no claim of originality — is the continuity of the phenomenon. Between Graeco-Roman anti-semitism, that of the Christian era, and modern National Socialism there is a continuous, uninterrupted thread. Whether it runs through ancient Alexandria or Rome, medieval Metz, Seville or Lisbon, Reife in colonial Brazil, Vienna at the time of Hitler's youth, the Warsaw ghetto in 1943, or Buenos Aires in the 1960, the phenomenon presents essentially similar features. When we hear Christians repeating defamatory stories that were already current before Christ, when we see the Nazis imitating anti-Jewish medieval practices, it becomes quite clear that in this matter there is not much that is new "under the sun" (5 psl.).

Jeigu žydai per visą savo ilgo gyvenimo istoriją visose kultūrose, visuose kraštuose iki pat šių laikų tebėra persekiojami, neapkenčiami, tai kaltė gali būti ir žyduose. Ar teisinga kaltinti visą pasaulį, visas tautas, visą istoriją, o savo kaltės nematyti?

Kitas žymus žydų mokslininkas teologas, rabinas R. Brasch yra parašęs veikalą "The Unknown Sanctuary". Jis aiškina, kad Izraelio atsteigimas yra didžiausias įvykis istorijoje po Biblijos. Tai esąs m o d e r n i ų laikų stebuklas. Kaip giliai tikintis žmogus, jis mato Dievo valią ir Hitlerio sukeltose žudynėse. Jis mato pranašo Ezekielio pranašystėse mūsų laikų įvykius: "Moreover, perhaps even foreseeing the charnel-houses of Hitler's Europe, Ezekiel was set down in a valley which was full of bones. And God said to him: These bones are the whole house of Israel; behold, they say, our bones are dried and our hope is lost. . . And Ezekiel prophesied again: Thus saith the Lord God: Behold, O My people, I will open your graves and cause you to come out of your graves and bring you into the land of Israel" (292 psl.).

Ne tik rabinas R. Brasch, bet ir didesnė pusė pasaulio tikėjo, kad Izraelis padės išspręsti žydų problemą, kad jie įeis į visų tautų bendradarbiavimą, išnyks nepasitikėjimas, baimė, neapykanta.

Bet žydai elgiasi kitaip, jie kaltina visas tautas, keršija visiems, kuriems tik gali. Todėl nenuostabu, kad žydų problema neišsisprendė su Izraelio atsteigimu.

"Viena yra aišku, — sako Vamberto Morais, — kad su Izraeliu antisemitizmas neišnyks" (240 psl.). "Now Israel and Arabs are locked in the viciuos circle of mutual aggression and hatred, and the Arabs do their best to stir anti-Semitism in the world. So the chain of mutual exclusion, prejudices, and hatred goes on an apparently unending spiral."

Ne vien arabai, bet ir kiti pasaulio kraštai nepakeitė savo nuomonės žydų atžvilgiu. Kai pvz. Alžerija gavo nepriklausomybę, 130.000 žydų persikėlė į Prancūziją, bijodami vietos gyventojų persekiojimo. Tas pats atsitiko Tunezijoje ir Maroke. Antisemitizmo reiškiniai nemažėja Europoje, Šiaurės ir Pietų Amerikoje, Sovietų Sąjungoje, kur žydų įtaka buvo milžiniška Stalino laikais.

Yra nemaža dalis žydų, kurie kovoja su antisemitizmu. Jie jieško būdų įsilieti į bendrą gyvenimą ir nepakenčia tų varžtų, kuriuos jiems uždeda tradicijos, senos moralinės pažiūros į svetimą žmogų, vadinamą "goy". Šis žodis žydų kalboje reiškia maždaug tą patį, ką graikų kalboje barbaras. Bet kai barbarai susilygino su graikais savo kultūra, tas paniekinantis pavadinimas išnyko, tuo tarpu pas žydus tas paniekos žodis tebevartojamas iki šiol. Tiesa, mes turime daug puikių žydų, daug gerų draugų, kurie tokių tradicijų nesilaiko ir kiekviename mato žmogų ir su juo elgiasi žmoniškai, dirba visos žmonijos gerovei. "But it should be remarked that men like Marx, Freud and Einstein were all good example of what Isaac Deutscher called — the non-Jewish Jew, i.e., poeple who repudiate the narrow separatist tradition of Judaism" — sako Vamberto Morais.

Pasaulis ir norėtų iš žydų, kad jie atsisakytų siauro žydiškumo, kuris nesiderina nei su istoriniu, nei su dabartiniu moderniu pasauliu, ir kad jie daugiau kreiptų dėmesį į dvasines vertybes.

Su pagarba —

Aleksas Žemaitis

P.S. Jeigu būsite malonus man atsakyti, rašykite "Tėviškės Žiburių adresu.

● **Kurie daugiausia skundžiasi, tais daugiausia skundžiamasi (Matthew Henry).**

Padėka

Mūsų mylimam patėviui ir broliui,
Lietuvos kariuomenės kūrėjui-savanoriui
a.a. Kostui Kregždei
1981 m. vasario 8 dieną mirus,

reiškiame nuoširdžiausią padėką: lietuvių Išganytojo evangelikų-liuteronų parapijos kunigui A. Žilinskui už pamaldas laidotuvių namuose, bažnyčioje ir kapinėse, koplyčioje ir bažnyčioje pasakytą gražų pamokslą ir tartą atsisveikinimo žodį su mirusiu Kostu, kūrėjui-savanoriui St. Baneliui ir pensininkų klubo pirmininkui J. Karpiui už pasakytas atsisveikinimo kalbas laidotuvių namuose, visiems už gėles, aukas Lietuvių Fondui bei Išganytojo parapijai, karsto nešėjams, Išganytojo parapijos moterims už pyragus bei pietų metu pagalbą darbu, visiems atsilankiusiems laidotuvių namuose, bažnyčioje, kapuose ir išreiškusiems jam paskutinę pagarbą, o mums užuojautą.

Taipgi nuoširdus ačiū kūrėjams-savanoriams J. Dambarui, P. Morkūnui ir visiems, lankiusiems Kostą ligoninėje bei prieglaudoje.

Liūdintys: posūnis B. Astrauskas, podukra O. Mažeika, brolis Jokūbas ir giminės su šeimomis

A†A

VLADUI PALECKUI

Montrealyje mirus,

jo žmoną JUZĘ, dukrą GRAŽINĄ su šeima ir kitus gimines nuoširdžiai užjaučia —

P. J. Vėgeliai *M. A. Aulinskai*

A†A

MYLIMAM TĖVELIUI

mirus,

A. RAMANAUSKIENĘ su šeima nuoširdžiai užjaučiu —

Stasys Jankauskas

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniška darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

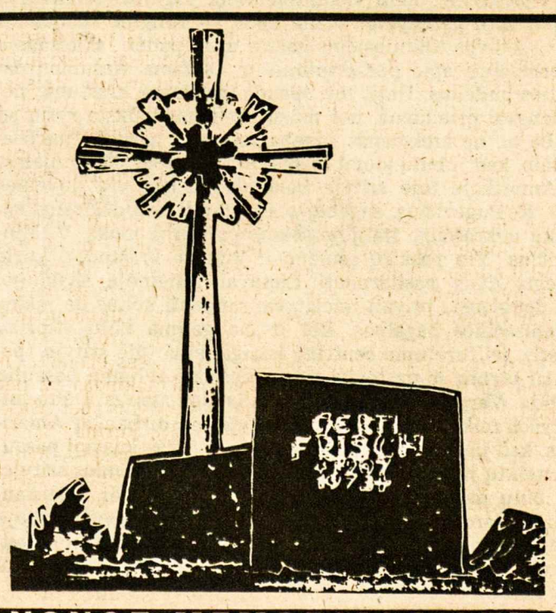

YONGE MEMORIALS LTD.
2044 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 1Z9
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Mohawk
Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbiamosios mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

JONUI SUVIUI-SUVEIZDŽIUI

mirus,

jo seseriai ir svainiui JANKŪNAMS reiškiame gilią užuojautą —

A. ir Ir. Mačioniai

St. Petersburg Beach, Florida

VYTAUTUI JUDZENTAVIČIUI

mirus, jo sesutei VANDAI GARNELIENEI reiškiame nuoširdžiausią užuojautą —

Salomėja ir Pranas Pargauskai
Vanda ir Petras Lapieniai
Gunda ir Kęstutis Kedačiai

Vyskupas LIUDAS POVILONIS, Kauno ir Vilkaviškio vyskupijų apaštalinis administratorius, sveikinasi su Šv. Tėvu JONU-PAULIUMI II Romoje 1980 m. spalio 24 d. audiencijos metu

Pirmoji "Kronika" sujaudino

(Atkelta iš 1-mo psl.)

čioniškojo tikėjimo krizė. Silpnai tikis žmogus, iš kurio aplinka reikalauja pateisinti savo krikščionišką nusistatymą, griebiasi racionalių argumentu bei to, kas galima (fiziškai) padaryti. Šiai pagundai neatsilaikė ir izraelitai. Jie nubėgo garbinti Baalo ir Ašeros stabų. Nusilenkimas prieš marksizmą tikinčiųjų Bendrijose gali būti palygintas su pasimetusių izraelitų Baalo kultu. Tačiau marksizmas krikščionybei tuo pačiu metu yra iššūkis patikrinti savo tikėjimą, mąstyseną ir socialinį įsipareigojimą.

— Jūs gerai pažįstate tikinčiųjų kovas Sov. Sąjungoje. Ar Jūs įžiūrite esminių skirtumų taktikoje tarp katalikų Lietuvoje ir ortodoksų Rusijoje?

— Tikinčiųjų problemos Sov. Sąjungoje, nežiūrint jų tikybinio priklausomumo, yra išorinių sąlygų padaras, atsiradęs komunistų partijos ateistinės politikos ir sovietinės valstybės dėka. Tai galioja Lietuvai lygiai kaip ir Rusijai, katalikams, ortodoksams, baptistams.

Dėl įvairių priežasčių padėtis Lietuvoje yra skirtinga. Komunistinė valdžia Rusijoj atsirado 1917 m., Lietuvoje ketvirtį šimtmečio vėliau. Taigi kova dėl tikėjimo Rusijoje tęsiasi jau daug ilgiau. Jei reikėtų giliau žvelgti į palyginimą, tektų klausti, ką su kuo lyginti. Ar galima lyginti eilinį žmogų Maskvoje su tokiu pat Vilniuje, tikintį krikščionį Rusijoje su tokiu pat Lietuvoje, kritišką ortodoksų dvasiškį su kritišku katalikų dvasiškiu? Man, kaip nuošaliai stovinčiam stebėtojui, atrodo, kad dvasinio gyvenimo suirimas Rusijos ortodoksuose yra toliau pažengęs, kaip Lietuvos katalikuose. Jeigu dalykų žinovai, gyvenantys Sov. Sąjungoje tai patvirtintų, visdėlto Lietuvos katalikams nereikėtų dėlto keltis į puikybę. Tikėkimės, kad jie silpnesniems bei nužemintiems parodys meilę (atsižvelgdami į ateitį, kurią Dievas su savo žmonėmis kurs) ir padės tiems krikščionims, kurie daugiausia tos pagalbos bus reikalingi.

— Girdėti nuomonių, kad Sov. Sąjungoje pastebimas bendras religinis atgimimas. Ar Jūs galėtumėte šias mintis paremti faktais?

— Aš taip pat girdžiu apie tai. Tai balsai daugiausia sovietų piliečių, kurių amžius yra 20-30 metų. Pasisakymai šių žmonių apie religiją yra panašūs atskirose respublikose ir įvairiose konfesijose. Šie žmonės priklauso kartai, kuri yra visiškai nebejautri marksizmui-leninizmui. Ji praktiškai patyrė, kad prievartinis indoktrinavimas veikia neigiamai. Ir Sov. Sąjungoje bręstantis žmogus turi nuojautą kas yra tiesa. Nuolatinio melo akivaizdoje jame kyla slaptas ryžtas kitaip galvoti. Jis pradeda dvasiškai alkti ir nagrinėti oficialiai atmesto krikščioniško tikėjimo tiesas. Iš šių jaunų žmonių sluogsnio paskutiniaisiais metais vis dažnėja užsieni pasiekiantys pasisakymai, kad jaunuoliai atranda Dievą, kad jie užsidega meile Kristui ir nori savo gyvenimą pašvęsti tikinčiųjų Bendrijos tarnybai.

Tokie balsai užsienyje žadina viltį. Vakariečiai, kaip žinoma, sakosi esą pavargę, sotūs ir dvasiškai apsnūdę. Žinios iš Rusijos apie religinį atbudimą Vakaruose priimamos su didžiausia įtampa. Jos patvirtina seną mitologinį teigimą, kad šviesa ateinanti iš rytų.

Šitai optimistinei pažiūrai reikia priešpastatyti faktus, kurie irgi iš rytų ateina. Sakoma, kad sovietinė visuomenė yra dvasiškai išsekusi, pavargusi ir beveik badaujanti. Grynai pagal skaičių šie balsai yra dažnesni ir stipresni, negu tie, kurie kalba apie religinį atgimimą. Ypatingai šia prasme pažymėtina Lietuvos katalikų laikysena, kaip ji yra vaizduojama "LKB Kronikoje". Ji yra pasigėrėtina.

— Netrukus sueis devyneri metai "LKB Kronikai". Ko norėtumėte palinkėti šio informacinio laikraščio leidėjams?

— Kai paėmiau į rankas pirmąją "LKB Kronikos" laidą, buvau sujaudintas ir kartu dėkingas. Man padarė didelį įspūdį faktas, kad Lietuvos katalikai balsiai pradėjo protestuoti, kaip tai prieš juos darė baptistai, ortodoksai, sekmininkai, adventistai ir kiti ateistų spaudžiami krikščionys. Aš buvau sujaudintas, nes leisti "Kroniką" yra milžiniškas užmojis, kuris iš visų bendradarbių reikalauja įtempto darbo ir rizikos gyvybe. Aš buvau dėkingas, nes per "Kroniką" buvo girdimas drąsių tikėjimo išpažinėjų balsas, kuris už jų tėvynės sienų gyvenančius tikinčiuosius skatino Dievą garbinti. Šis balsas peržengė visas užtvaras. Aš esu ypatingai dėkingas už periodišką pasirodymą bei ištikimybę tikėjimui, kuriuo "Kronika" spindi. "Kronikos" bendradarbiams Lietuvoje aš linkiu Dievo palaimos jų darbe ir Jo karalystės atėjimo. Aš tikiu drauge su jais, kad "Kronika", pagrista aiškiais faktais, objektyviai ir plačiai toliau dirbs, ne tik atsižvelgdama į savo Katalikų Bendriją, bet ir su atvira širdim bei žvilgsniu į kitų konfesijų Lietuvos ir kitų kraštų tikinčiuosius.

"Kronikos" leidėjus Vakaruose norėčiau nesavanaudiškai paprašyti kaip galima greičiau paskleisti lietuvišką tekstą, kad vertėjai į kitas kalbas turėtų progos savo vertimais greitai megzti ryšį su Lietuvos krikščionimis.

— Pastoriaus E. Vosso mintys yra gilios, alsuoja meile bei viltim: prispaustiems ir persekiojamiems krikščionims. Mes jam dėkojame už šį pokalbį ir jo nuopelnus "LKB Kronikai".

J. J.

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti N. ir J. VAZNELIŲ

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

Vilniuje nubaustos dvi lietuvaitės

"LKB Kronikos" 46 numeris apie Onos Vitkauskaitės ir Genovaitės Navickaitės teismą

1980 m. lapkričio 24-25 dienomis Vilniuje LTSR augščiausiasis teismas nagrinėjo Genovaitės NAVICKAITĖS ir Onos VITKAUSKAITĖS bylą dėl "LKB Kronikos" dauginimo ir platinimo.

Apie įvyksiantį teismą nebuvo pranešta net artimiausiems teisiamųjų giminėms, — sužinota tik iš liudininkų, kurie buvo iškviesti į teismą. Prie teismo salės budėjo saugumiečiai ir į vidų nieko, išskyrus pačius artimiausius gimines, neįleido. Salę užpildė saugumiečiai ir, čekistų žodžiais tariant, "praktikantai". Bronės VITKAUSKAITĖS neišleido iš darbo, kad negalėtų dalyvauti sesers teisme.

10 val. į salę atvedamos, lydimos kareivių, teisiamosios. Prie jų staiga prišoka liudininkės — Teresė PETRIKIENĖ ir Genutė MAČENSKAITĖ ir pasveikina: "Sveikinimai nuo visų, kurie už jus meldžiasi!" Kareiviai grubiai nuvaro drąsuoles šalin.

Teisėjas pristato teismo sudėti: teismo pirmininkas — REPŠA, tarėjai — BUROKEVIČIENĖ ir GUDELEVIČIUS, valstybinis kaltintojas — KYRIJENKO.

Teisiamoji G. NAVICKAITĖ atsisako gynėjo, motyvuodama tuo, kad jeigu jo nematė iki teismo, tai juo labiau jis nereikalingas teismo metu, o be to, jis nieko tokioje byloje negalįs padėti. Gynėjo atsisakė ir Ona VITKAUSKAITĖ. Teismas sutinka, kad advokatai nedalyvautų, ir jie palieka salę.

Skaitoma kaltinamoji išvada. Teisiamosios kaltinamos pagal LTSR BK 199 str. 1 d. už tarybinės santvarkos šmeižimą, nes daugino ir platino "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką". O. VITKAUSKAITĖ daugino "LKB Kronikos" 42 numerį, o G. NAVICKAITĖ — 40, 41 ir 42 numerius. "LKB Kronikoje" aprašomi faktai esą šmeižikiški.

G. NAVICKAITĖ, teisėjo paklausta, ar prisipažįstanti kalta, atsako, jog nenusikaltusi, nes "LKB Kronika" esantis religinio turinio leidinys, jį spausdinusi, norėdama apginti Bažnyčią nuo persekiojimo.

Teisėjas skaito kaikurias "LKB Kronikos" ištraukas, kur paminėtas MOLOTOVO-RIBBENTROPO paktas dėl Pabaltijo pasidalinimo, Lietuvos prievartinis įjungimas į Tarybų Sąjungos sudėtį, kaip pokario metais buvo niekinami Lietuvos patriotų lavonai miestų gatvėse, o nekalti žmonės tremiami į Sibirą. G. NAVICKAITĖ atsako, jog iš žmonių pasakojimų ji žinanti, kad tikrai taip buvo daroma. Teisėjas vėl skaito ištrauką, kur rašoma, kad Maskvoje kuriami planai griauti Bažnyčią iš vidaus, ir teigia, tai esąs šmeižtas. Vėl skaito, kaip Pravieniškių lageryje tarp nusikaltėlių ir prižiūrėtojų nėra skirtumo, — juos skirianti tik uniforma. NAVICKAITĖ atsako, kad iš tikrųjų taip yra, nes prižiūrėtojai bausmę atliekantiems yra labai žiaurūs, grubūs ir nuolat keikiasi.

Teisėjas klausia NAVICKAITĖ, iš kur gavusi rašomąsias mašinėles. Teisiamoji paaiškina, jog vieną gavusi iš kun. Virgilijaus JAUGELIO (miręs 1980 m. vasario mėn. — Red. pastaba), o kitą — nusipirkus iš nepažįstamo žmogaus, kuris jai davęs ir 40, 41 ir 42 numerius, prašydamas juos padauginti.

Teisėjas klausia, ar NAVICKAITĖ prisipažįstanti kalta?

Teisiamoji neprisipažįsta esanti kalta.

Prokuroras taip pat stengiasi įrodyti, kad "LKB Kronika" gina ne Bažnyčios reikalus, bet kišasi į politiką.

Toliau apklausinėjama Ona VITKAUSKAITĖ. Teisėjas klausia, kokiu tikslu teisiamoji važiavusi į Bagotąją, kas jai davęs "Kroniką", kokiu tikslu ją daugino ir kt. Kaltinamoji paaiškina, kad "LKB Kroniką" radusi pašto dėžutėje, o perrašytus egzempliorius būtų davusi skaityti pažįstamiems. O. VITKAUSKAITĖ taip pat neprisipažino esanti kalta.

Liudininkų apklausa

Pirmoji apklausiama Teresė PETRIKIENĖ, pas kurią buvo suimta G. NAVICKAITĖ. Liudininkė tvirtino, kad G. NAVICKAITĖ pas ją rašė tik dieną prieš suėmimą.

Liudininkė Genovaitė MAČENSKAITĖ nepasirašo teismo įspėjimo dėl atsakomybės už neteisingą liudijimą. Ji motyvuoja: "Kadangi tiek kratos metu, nors buvau namuose, man neleido stebėti kratos, tiek tardymo metu norėjo net suklastoti protokolą, todėl susidariau nuomonę, kad Saugumo darbuotojais pasitikėti negalima, todėl ir čia nepasirašau".

— Tai jūs nepasitikite teismu? — klausia teisėjas.

— Aš jumis visais nepasitikiu, nes visi pučiate į vieną dūdą! — atsako užklaustoji.

G. MAČENSKAITĖ liudijo, kad ji kartu su NAVICKAITE mokėsi ir dirbo. "Tai nuostabus žmogus, tokių gyvenime reta. Sąžininga, niekada nepasakiusi melo žodžio, labai draugiška ir nuoširdi. Tokie žmonės, kaip Genutė, negali padaryti jokio nusikaltimo. Tikiuosi, kad teismas ją išteisins". Be to, MAČENSKAITĖ paneigė, kad NAVICKAITĖ jai palikusi "LKB Kroniką".

Bagotosios parapijos klebonas kun. Vaclovas DEGUTIS (Bagotosios klebonijoje buvo suimta Ona VITKAUSKAITĖ — Red. pastaba) paliudijo, kad vieną kartą yra matęs VITKAUSKAITĘ — ji buvo užėjusi pas šeimininkę. Daugiau apie ją nieko nežinantis.

Bagotosios klebonijos šeimininkė Janina PILECKYTĖ į teismą neatvyko.

Teismas pateikia kaltinamąją medžiagą: kratos metu Bagotosios klebonijoje, antrame augšte, buvo rasta rašomoji mašinėlė "Erika", rašomas popierius, "LKB Kronikos" 42 numeris ir 10 nebaigtų rašyti egzempliorių, ant kurių rasti VITKAUSKAITĖS pirštų atspaudai. Anksčiau VITKAUSKAITĖ dirbusi inžinierės pareigose, o paskutiniu metu — Sasnavos bažnyčios valytoja. Darbovietės charakteristikose rašoma, jog ji buvo užsidariusi, visuomeninėje veikloje nedalyvavo, o vėliau paaiškėję, jog esanti labai religinga.

Kratos metu PETRIKIENĖS bute rasta mašinėle rašanti Genovaitė NAVICKAITĖ. Rastos dvi mašinėlės ("Erika" ir "Optima"), "LKB Kronikos" 42 numeris ir 10 neirištų egzempliorių. Pas kun. S. TAMKEVIČIŲ rastuose "LKB Kronikos" numeriuose rasti NAVICKAITĖS pirštu atspaudai. Sie "LKB Kronikos" numeriai perrašyti NAVICKAITĖS rašomąja mašinėle. G. MAČENSKAITĖS bute rastas "LKB Kronikos" numeris, perrašytas NAVICKAITĖS rašomąja mašinėle. 1980 m. sausio 30 d. pas Birštono gyventoją Povilą BUZĄ rastas "LKB Kronikos" 41 numeris, perrašytas NAVICKAITĖS rašomąja mašinėle. Perskaitoma iš Kauno m. II klinikinės ligoninės charakteristika, kurioje pažymėta, kad NAVICKAITĖ buvo paslaugi ligoniams, švelni ir darbą atliko gerai, nors visuomeninėje veikloje nedalyvavo.

Lapkričio 25 d. prie teismo durų vėl budi saugumiečiai. Į salę suleidžiami tik artimiausi giminės.

Prokuroras

Žodis suteikiamas valstybiniam kaltintojui.

Prokuroras kalbėjo, kad teisiamosios yra kaltinamos pagal BK 199 str. 1 d. Jos daugino ir platino "LKB Kroniką". Prokuroras teigė, kad jau pats pavadinimas — LKB Kronika — yra šmeižikiškas. Jo nuomone, šmeižimu dvelkia straipsnių pavadinimai: "Lietuvos Katalikų Bažnyčios nelaimė — okupacija", "ANILIONIS — Bažnyčios korikas" ir kt. Prokuroras paskaito ištrauką iš "LKB Kronikos: "Sunkūs buvo Lietuvoje pokario metai: nekalti žmonės buvo tremiami į Sibirą, nužudytų patriotų kūnai valkiojami po miestų gatves, kalėjimai prikišti nekaltų žmonių. . ." — "Kaip matome, tai aiškus šmeižtas, nes nieko panašaus nebuvo", — tvirtino prokuroras. Straipsnyje "Vietoje vilties — baimė" ("LKB Kroniką" 40 nr.) pasisakoma prieš Tarybų valdžiai lojalius kunigus ir vyskupus. "LKB Kronikos" 41 nr. rašoma: "1980 m. Lietuvos katalikams nežada nieko gero. Tą patį patvirtina ir sovietiniai tankai Afganistane". — "Čia aiškiai šmeižiama Tarybų Sąjunga" — piktinosi prokuroras. Toliau kaltintojas smulkiai aiškino, kurie "LKB Kronikos" numeriai buvo perrašyti G. NAVICKAITĖS, ir padarė išvadą, kad suimtoji "uoliai daugino ir platino "Kroniką", nors kalta ir neprisipažino".

"Ona VITKAUSKAITĖ, — tęsė kaltintojas KYRIJENKO, — iš nepažįstamo asmens nusipirkusi rašomąją mašinėlę ir pašto dėžutėje radusi 'LKB Kronikos' 42 numerį, pradėjo ji perrašinėti. Šį darbą toliau tęsė Bagotosios klebonijoje, kur ir buvo sulaikyta. Nusikaltimas aiškiai įrodytas, nors teisiamoji kalta ir neprisipažino".

Baigdamas savo kalbą, prokuroras pasiūlė G. NAVICKAITEI 2,5 m. bendro režimo lagerio, o O. VITKAUSKAITEI — 2 m. bendro režimo lagerio.

Navickaitės kalba

G. NAVICKAITĖS gynimosi kalba ir baigiamasis žodis (kalba užrašyta iš atminties — Red. pastaba).

"Teismas mane kaltina, — kalbėjo teisiamoji, — kad spausdindama 'LKB Kroniką' šmeižiau tarybinę santvarką. Santvarkos nešmeižiau, nes laikau 'LKB Kroniką' religinio turinio leidiniu, iškeliančiu Lietuvos Katalikų Bažnyčios persekiojimo faktus. Kad tikintieji yra persekiojami, tai žinau iš savo gyvenimo patirties. Buvau tik 14 metų, kai vienas mano brolis (kun. Zenonas NAVICKAS — Red. pastaba) padavė pareiškimą į kunigų seminariją. Tada valdžios pareigūnai pradėjo jį visaip persekioti. Saugumo darbuotojai stengėsi jį atkalbinėti, gąsdindami, kad vistiek į seminariją neįstosiąs. Atvažiavęs į namus, apylinkės pirmininkas DIOMKINAS liepė tėveliui uždrausti sūnui stoti į kunigų seminariją ir net ketino tėvelius primušti, tik pusbrolis juos apgynė. Vėliau mano brolį pašalino iš darbo. Mane pačią vidurinėje mokykloje gąsdino, jei brolis įstos į seminariją, tai aš negalėsiu užbaigti vidurinės mokyklos ir niekur neįstosiu.

(Nukelta į 5-tą psl.)

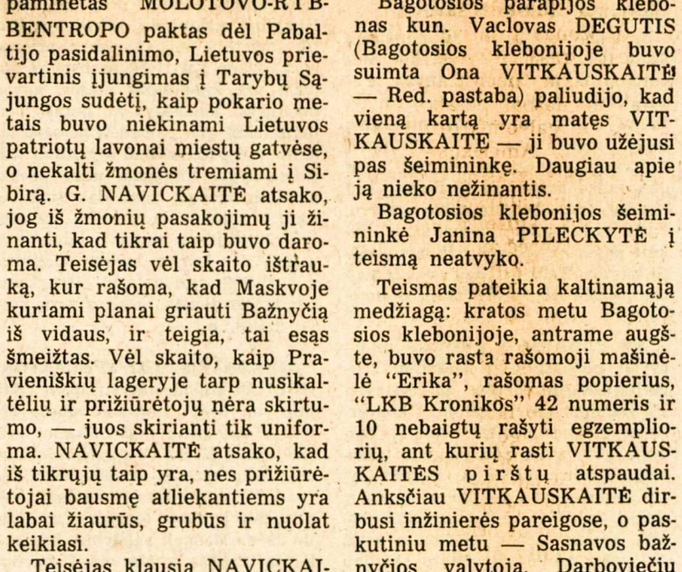

ONA VITKAUSKAITĖ sovietinio teismo Vilniuje nubausta pusantrų metų lagerio bausme už "LKB Kronikos" dauginimą

VOLDEMARAS KARALIŪNAS, vienas iš pavergtos Lietuvos kovotojų, "gydomas" psichiatrinėje ligoninėje Kaune. Jo gydytojas — Berneris

Draudžiama kalbėti neangliškai

AL. GIMANTAS

Sunku pasakyti, ar daug kas pastebėjo amerikinio augščiausio teismo sprendimą, liečiantį svetimos, t.y. neanglų, kalbos vartojimą darbovietėje (turima galvoje privati, ne valstybinė įstaiga ar verslavietė) tarpusavio darbininkų ar tarnautojų susižinojime. Pasirodo, teismo nuosprendžiu, darbdavys pasielgė teisėtai, atleisdamas iš pareigų Amerikos meksikietį, kuris darbo metu kalbėjosi su kitu savo bendradarbiu ispaniškai. Buvo apeliacija žemesniame teisme, iškelianti diskriminaciją. Pagaliau byla pasiekė augščiausią teismą, kuris patvirtino pradinio teismo sprendimą. Esą čia nebūta jokios diskriminacijos prieš atskirą tautybę ar kalbą, netiesiogiai teigiant, kad viešai pripažinta ir vartojama kalba gali būti tik anglų.

Vadinasi, čia turime naują ir įdomų atvejį, kuris, itin ryškiai liečia ir tokią mažumą, kaip mes, lietuviai. Remiantis asmeniniu patyrimu, galima tvirtinti, kad tarnyboje dirbame geras tuzinas, jei ne daugiau, lietuvių. Kartais susitinkame darbo reikalais, kartais valgykloje ar koridoriuje, ar pagaliau aplankome viens kitą ir, savaime suprantama, kalbamės lietuviškai. Vadinasi, darome aiškų nusikaltimą ar duodame pretekstą, progai pasitaikius, vieną ar kitą mūsiškį atleisti, kaip tik dėl to... Tiesą sakant, bendradarbiams amerikiečiams nelabai patinka, kai jie girdi jiem nesuprantama kalba pokalbius, ir visada jauti netaip jau draugišką šnairavimą, kaikada savotiškas replikas, pastabas, priminimus, pusiau juokais, kad čia, girdi, Amerika, kalbame visi ir suprantame angliškai...

Lietuvių oda, atrodo, gana kieta, ir niekas rimtai nepriimame tų pastabų ar net ironijos. Patinka ar ne, bet bendradarbiai turėjo laiko priprasti, kad lietuviai tarpusavy kalbamės tik lietuviškai, visai nekreipdami dėmesio. O įžūlesniam patariame išmokti ileturiškai ir įsijungti pokalbin. Žinoma, jiems tai atrodo visiškai nejuokingai, o mums kas? Taip buvo iki šiol, tikimės, panašiai bus ir toliau, bet truputį lyg ir reikės būti atsargesniais, nes augščiausio teismo sprendimas po visų apeliacijų, regis, yra galutinis. Nebent būtų išleistas koks naujas įstatymas, bet jis turi eiti per JAV kongresą. Tokie reikalai netaip lengvai sprendžiami. Be to, oficialiai ar ne, tautybių virinimo katilas veikia gana nuosekliai, tvirtai, lyg ir tam tikros linijos prisilaikydamas. Sunku būtų patikėti, kad rastųsi pakankamai kongreso atstovų ir senato narių priimti įstatymui, teikiančiam vienodas teises visoms kitoms kalboms, šailia oficialiosios anglų.

Tas visas reikalas kartais atrodo truputį juokingas ar gal net ir nevertas dėmesio, tačiau, infliacijai spaudžiant, įvairios bendrovės stengiasi mažinti biudžetus, karpyti išlaidas, daug kur atleidžia darbininkus ir tarnautojus. Tai daro prisilaikydamos vyresniškumo eilės, bet turėdamos gerą pretekstą iš augščiausio teismo, kas žino, gali atleisti žmones, išdirbusius tiek ir tiek metų, už lietuvių kalbos vartojimą darbovietėje.

Nesinorėtų tikėti, kad sekantis žingsnis bus bauda už neanglų kalba laikraščio ar žurnalo skaitymą tarnybos vietoje, na, kad ir oficialios pertraukos metu.

Gali būti panaudota panaši logika, kaip tam ispaniškai kalbėjusiam lentpjūvės tarnautojui. Augščiausio teismo nariai turbūt žino visus įmanomus kampus ir vingius, jei jau buvo daugumos nutarta pateisinti minėtąjį atleidimą.

Bent Jungtinėse Valstybėse amerikiečių lietuvių organizacijai, kaip Amerikos Lietuvių Taryba, tai puiki proga bandyti sostinės sferose plačiau išaiškinti tokio teismo sprendimo motyvus ir galimas implikacijas amerikiečių lietuvių gyvenime.

Situacija tikrai keista, neįprasta ir nesuprantama. Būtų pravartus esamos ar naujos padėties įvertinimas, nes, kas žino, toks teismo sprendimas gali būti pradėtas vykdyti ir kitose krašto vietose. Tad mūsų vadovaujantiems veiksniams prisideda dar viena pareiga, būtent, stebėti akyliai, nors ir tikint, kad tai būta vieno vienintelio atvejo, kuris nebus būdingas visoms kitoms kalboms, tautinėms mažumoms. Tikėkimės!

• **Naujiem skaitytojam "Tėviškės Žiburiai" pirmaisiais metais — tiktai $10,00.**

Optometristas
Dr. R. J. Lapienis
SHERWAY GARDENS MALL
25 THE WEST MALL
Toronto, Ontario
Tel. 651-5050
Talkininkas (Associate)
J. S. POLLOCK, O.D.

KELIONĖS Į LIETUVĄ IR KITAS PASAULIO SALIS

Simon's travel service
LIETUVA
11 dienų
VILNIUS – birželio 8 – 22,
Kaunas, Trakai, Druskininkai, Anykščiai, Rumšiškės
13 DIENŲ SU GIMINĖM ! ! !
Gegužės 14 — 28 | Gegužės 28 — birželio 11
Liepos 9 — 23 | Liepos 23 — rugpjūčio 6
Rugpjūčio 13 — 27 | Rugsėjo 3 — 17
Sutvarkome iškvietimus vizitui į Lietuvą ir iš Lietuvos.
Nuperkame Lietuvoje giminėms automobilius.
Smulkesnių informacijų teirautis: tel. (416) 537-3060 arba 532-8772
2385 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1X2
(Kelionių biuro registracijos numeris — 1835961)

Simon's TELEVISION
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS
2385 Dundas St. W., Toronto Tel. 532-8772
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.
Nuomojam, taisom, parduodam televizijas bei "stereo" aparatus.
Turime lietuviškų plokštelių ir suvenyrų.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

ESTIŠKI AU-8 "VAISTAI"

Tariamus estiškus AU-8 vaistus "Valstiečių Laikraščio" 1980 m. 149 nr. paliečia J. Klevas: "Važiavau autobusu Talinas — Vilnius iki Panevėžio. Daugelis keleivių gabenosi butelius. Ant etikečių užrašai 'AU-8'. Mano kaimynė tikino, kad tai vaistai nuo visų ligų. Vienas butelis kainuoja 7 rublius 48 kapeikas. Ar Taline pardavinėjamas preparatas tikrai yra vaistai nuo visų ligų, ar čia tik geras pasipelnijimas?" Redakcija pateikia biologijos dr. E. Šimkūnaitės atsakymą. Iš jo paaiškėja, kad tie tariamieji estiški vaistai tėra rūgštapienis, pradėtas gaminti pieno fermentacijos specialisto. Estijos sveikatos apsaugos tarnyba sulaikė net septynis AU gaminius. Tada aštuntuoju AU susidomėjo eksperimentinė maisto gamykla "Dezintegratorius". Jos gaminys AU-8 išsmuko iš sveikatos apsaugos tarnybos kontrolės, kaina beveik 4-5 kartus prašoko tikrąją rūgštapienio vertę, o netrukus buvo padvigubinta. Dr. E. Šimkūnaitės išvada: "Taigi stebuklas ne tai, kad pagamintas preparatas. Ir ne tai, kad atsiranda tikinčių ten nesamų vitaminų (jų ten nėra nė kvapo) galia. Ir ne tai, kad ne vienas plūkiasi šimtus kilometrų, moka dešimtis kartų daugiau negu verta. Tokių 'stebuklų' kur tik nebūna! Stebuklas tai, kad AU-8 gamintojai sugebėjo taip susitvarkyti, kad visur viskas teisėta."

KLAIPĖDOS PILIS

Klaipėdos pilies atstatymo problemos jau 1980 m. spalio 25 d. "Literatūroje ir Mene" buvo pradėtos gvildenti S. Valio laišku. Šiemet į jas įsijungė Klaipėdos miesto vykdomojo komiteto kultūros paminklų apsaugos inspekcijos viršininkas Vytautas Zubovas, respublikinio kultūros paminklų restauravimo tresto valdytojas Romualdas Kaminskas ir Klaipėdos bandomosios laivų remonto įmonės direktorius Jonas Varnas. Iš jų laiškų sužinome, kad pernai nebuvo užbaigti archeologniai tyrimai. Dėlto tenka vadovautis tik eskiziniu Klaipėdos pilies teritorijos tvarkymo projektu. Pagal darbo brėžinius tvarkomos tik archeologų surastos pilies pastato sienos bei atraminės pylimų šlaitų sienutės. Negalima atnaujinti pilies bokšto grindų, kol geologiniai tyrimai neišryškins vandens lygio svyravimų. Jos šiuo metu tebėra apsemtos. Dalis pilies teritorijos su vadinamuoju Karlo bastionu priklauso Klaipėdos laivų remonto įmonei. Pastarosios direktorius J. Varnas betgi teigia, kad minėtoji pilies teritorija atiduota Klaipėdos kultūros skyriui, kad ji atitverta ir kad joje įmonė nevykdo jokių darbų. Pilies teritorijos tyrimo, restauravimo ir konservavimo darbus finansuoja Klaipėdos miesto vykdomojo komiteto kultūros skyrius. Tyrimų bei projektavimo darbai yra patikėti paminklų konservavimo instituto Klaipėdos skyriui, konservavimo ir restauravimo darbai — Klaipėdos restauravimo dirbtuvei. Kaip matome, į Klaipėdos pilies atnaujinimą yra įsijungusios net trys įstaigos. Jų nesutarimai, matyt, ir uždelsia pilies bei jos teritorijos atnaujinimą.

LIETUVOS ŠIMTAMEČIAI

Arnoldas Čaikovskis vasario 8 d. "Tiesoje" paskelbė rašinį "Šimtamečių gimtadieniai". Seniausia visoje Lietuvoje yra Barbora Jasaitė, gyvenanti Plungės rajono, Rietavo apylinkės Vitkelių kaime, pernai atšventusi savo 125-jį gimtadienį. Ilgaamžių skaičiumi labiausiai yra pasižymėjęs Utenos rajonas, turintis 20 tokių žmonių. Čia 115 metų amžiaus Kutiškių apylinkės Aviniškių kaime sulaukė Ona Deveikienė, turinti šviesų protą, judriai besitvarkanti namuose, skaitanti be akinių. Žvali savo gimimo dieną Kaišiadorių rajono, Nemaitonių apylinkės Kleriškių kaime sutiko Elena Petrauskienė, įžengusi į 114-tuosius savo amžiaus metus. Sulaukusi vėlyvo amžiaus, ji dar kurį laiką dirbo "Artojo" kolchoze, o dabar senutę globoja dukra Elena Skripunienė su savo vyru Petru. Vasario mėnesį šimto ir daugiau metų susilaukė septyni Lietuvos gyventojai Utenos, Kėdainių, Kaišiadorių ir Zarasų rajonuose. A. Čaikovskio duomenimis, prieš dešimtmetį Lietuva turėjo 325 ilgamečius gyventojus. Šimto metų ribą tada buvo peržengę dešimt žmonių iš šimto tūkstančių. Dabar esama apie 400 žmonių, kurie yra gimę praėjusiame šimtmetyje.

RAJONO PROJEKTAS

Šiaulius praplės naujas gyvenamasis Ežero rajonas. Konkurso būdu jo projektą paruošė šiauliečiai architektai A. Černiauskas ir K. Jurėnas. Ežero rajonas taps centrine šio miesto dalimi, kurioje bus vietos 10.000 gyventojų. Prie Talšos ežero pakrančių jiem bus įrengtos sporto ir poilsio zonos.

PAGAUSĖJO VILKAI

Pastaruoju metu pasirodo pranešimų apie vilkų pagausėjimą. Jie pradėjo lankytis Lazdijų rajono pamiškių sodybose už Kapčiamiesčio. Stalų miške medžiotojai užtiko šešis vilkus, nušovė keturis. Dar niekad tiek daug vilkų nebuvo Vilnijos miškuose. Anksčiau miškininkai ten jų suskaičiuodavo apie 10, o dabar — keturgubai daugiau. Vilkų daroma žala vis labiau jaučiama.

CIRKO SUKAKTIS

Prieš penkerius metus įsteigtas saviveiklinis Radviliškio cirkas, vadovaujamas A. Dabulskio, rajoniniuose kultūros namuose turėjo savo 350-tąjį pasirodymą. Jis yra gastroliavęs daugelyje Lietuvos vietovių, laimėjęs I vietą ir pagrindinį prizą pernai įvykusiame respublikiniame cirkų konkurse "Cirko žiburiai-80".

SKLANDYTUVŲ KŪRĖJAS

Lietuvos oro sportininkai ir sklandymo veteranai Prienuose paminėjo sklandytuvų konstruktoriaus Balio Karvelio amžiaus septyniasdešimtmetį. Šiai sričiai jis yra paskyręs daugiau kaip keturis savo gyvenimo dešimtmečius. Ilgoje jo sukurtų sklandytuvų serijoje minėtini: BK-1 "Vanagas" — 1936 m., BK-2 — 1940 m., BK-4 "Kaunas" — 1956 m., BK-6 "Neringa" — 1960 m. Jais naudojosi ir žymiais sklandytojais tapo ne viena lietuvių oro sportininkų karta. Labiausiai B. Karvelį išgarsino suprojektuotas ir 1970 m. pagamintas pirmasis plastmasinis sklandytuvas BK-7 (LAK-10) "Lietuva". Serijiniu būdu jis gaminamas eksperimentinėje sportinės aviacijos gamykloje Prienuose. Sukaktuvininkas tebedirba šios gamyklos patariamuoju konstruktoriumi. "Lietuva" naudojasi Lietuvos ir Sovietų Sąjungos sklandytojų rinktinės nariai, gerindami sklandymo rekordus.

V. Kst.

KANSAS CITY, JAV

NAUJA LIETUVIŲ GRUPĖ. JAV nelauktai ir netikėtai pradėjo organizuotis nauja ir nemaža lietuvių grupė Kansas City, Missouri, ir Kansas City, Kansas, miestuose. Tenka pastebėti, kad abu šiuos miestus skiria tik vandens juosta — Missouri upė. Organizatorių pranešimu šiame 1,274,00 gyventojų metropolyje gali būti apie tūkstantį lietuviškos kilmės žmonių.

1980 m. rudenį grupė iniciatorių lietuvių jungimosi pradžiai nutarė surengti lietuvišką gegužinę. Neturėta nei lietuvių adresų, nei jokių sąrašų. Gegužinę pradėjo garsinti laikraščiuose ir per radiją. Tikėjosi bent kelių dešimčių lietuvių. Tačiau atsilankiusių skaičius prašoko visas viltis: gegužinėje dalyvavo 400 lietuvių kilmės žmonių — ir jaunų, ir vidutinių, ir senų. Vyravo tikra lietuviška nuotaika, nors daug rečiau lietuvių kalba.

Gegužinės metu kilo klausimas ką ir kaip veikti toliau. Kažkam atėjo mintis kreiptis į Omahos lietuvius, prašant medžiagos anglų kalba apie Lietuvą ir lietuvius JAV. Omahos lietuvių bendruomenės apylinkės valdyba greitomis jiems pristatė visą po ranką turimą ir pageidaujamą literatūrą. Greitai iš Kansas City atėjo ir padėka su pranešimu, kad labiausiai jiems buvo naudingi ir labiausiai patiko mūsų jaunimo anglų kalba leidžiami "Bridges".

Į šių metų Omahos lietuvių rengiamą Vasario 16 dienos minėjimą Kansas City lietuviai atsiuntė savo atstovą adv. Don Žemaitį, kuris Omahos lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkui Algimantui Antanėliui įteikė pirmojoje Kansas City lietuvių gegužinėje plevėsavusią trispalvę ir prašė iš Omahos lietuvių visokeriopos pagalbos bei bendradarbiavimo. Advokatas pareiškė "kalbąs iš tikros lietuviškos širdies." Apgailestavo negalįs kalbėti lietuviškai.

Omahos lietuviai pažadėjo pagelbėti ir gausiai atsilankyti Kansas City lietuvių parengimuose (atstumas 280 km). Iš viso šis įvykis Omahos lietuvius stipriai sujaudino. Mūsų pašonėje iš amerikietiškos žemės iššoko nauja, gležna ir džiuginanti lietuviška atžala.

V. Šarka

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6 TALKA

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.

Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

Kapitalas — virš $15,000,000

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A) 6%
santaupas 12¾%
term. depoz. 1 m. ... 12½%
term. depozitus 3 m. .. 12%
reg. pensijų fondo 13%
90 dienų depozitus 14%

IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 14-15%
asmenines paskolas 16%

Hamiltono Vysk. Valančiaus mokykla paminėjo Vasario 16-tą. Nuotraukoje mokiniai, mokytojai, Tautos Fondo pirm. ALF. PATAMSIS, kuriam čia buvo įteiktos mokykloj surinktos Tautos Fondui aukos, ir aktorė E. KUDABIENĖ-DAUGUVIETYTĖ, savo talentu pradžiuginusi visus

Nuotr. J. Miltenio

HAMILTON, ONT

TRADICINĖ KAZIUKO MUGĖ — kovo 8, sekmadienį, Jaunimo Centro salėje. Atidarymas — po 9 v.r. Mišių. Visi tautiečiai maloniai kviečiami atsilankyti. S.

SUDARYTAS KOMITETAS naujam pianinui pirkti, kuris yra reikalingas Jaunimo Centrui. Šį komitetą sudaro: pirm. J. Krištolaitis, ižd. J. Stankus, V. Sakas, P. Kanopa, J. Deksnys, J. Pleinys, L. Klevas, K. Mileris, K. Mikšys, A. Juozapavičius, D. Deksnytė-Powell ir A. Tumaitis. Tam tikslui bus renkamos aukos. Esamas pianinas yra labai blogame stovyje — neįmanoma sutaisyti ir nebetinka naudojimui. Šis komitetas savo posėdyje nutarė kreiptis į visus Hamiltono kolonijos lietuvius. Taip pat yra prašomos visos organizacijos bei menо vienetai, kurie naudos šį pianiną įvairiomis progomis, prisidėti prie naujo pianino pirkimo. Visos aukos bus atleidžiamos nuo mokesčių.

KLB ŠALPOS FONDO HAMILTONO SKYRIAUS komitetas 1981 m. sausio 28 d. posėdyje paskyrė Vasario 16 gimnazijai V. Vokietijoje $150. 1980 m. spalio mėnesį rengtas vajus šalpai praėjo su gražiu pasisekimu. Surinkta per $2.000. Vajaus užbaigimo vakaras davė $104.05 pelno. 1980 m. pasiųsta 150 siuntinių Suvalkų trikampio lietuviams. Iš jų 62 siuntiniai teko Punsko lietuvių gimnazijos mokiniams. Numatyta ir šiais metais pasiųsti siuntinių Suvalkų trikampio lietuviams ir Punsko lietuvių gimnazijos mokiniams. Tiems siuntiniams reikia dėvėtų drabužių. Turį gerų dėvėtų drabužių prašomi pranešti KLB Šalpos Fondo Hamiltono skyriaus sekretoriui J. Astui tel. 549-4859. Drabužiai bus paimti arba galima juos pristatyti J. Astui 106 Eastborne Ave. J. Astas yra įgaliotas Šalpos Fondo komiteto rūpintis drabužių persiuntimu. Komitetas reiškia nuoširdžią padėką V. Sakui už dėžių paaukojimą drabužiams persiųsti. Taip pat komitetas yra dėkingas visiems rinkėjams ir aukotojams už aukas šalpai. Visų jūsų dėka Šalpos Fondas galėjo padėti vargstantiems mūsų tautiečiams. Jeigu kas norėtų įteikti auką šalpai, visada gali betkuriam komiteto nariui sekmadieniais po pamaldų kavutės metu Jaunimo Centre. Taip pat komitetas savo posėdyje nutarė vėl rengti vajų ir jo užbaigimo vakarą rudenį.

"AIDO" PLOKŠTELĖS išleidimui paaukojo po $100 ir tapo "Aido" rėmėjais: G. Vindašienė, A. Mingėla, K. Mikšys. Taip pat plokštelės išleidimui paaukojo $40 Br. Laučys iš Toronto. "Aidas" visiems nuoširdžiai dėkoja. J. P.

VYSK. VALANČIAUS MOKYKLA vasario 14 d. savo patalpose atšventė Lietuvos nepriklausomybės šventę. Mokyklos auditorijoje susirinkusiems mokiniams, mokytojams ir svečiams mokyklos vedėjas K. Mileris pasakė atidaromąjį iškilmių žodį. Su istoriniu nepriklausomybės paskelbimo įvykiu visus supažindino VIII sk. mokinės — Dana Grajauskaitė ir Onutė Žukauskaitė. Mokinių atstovė Sandra Ciparytė įteikė apylinkės Tautos Fondo pirm. Alf. Patamsiui iš mokyklos vaikų ir mokytojų surinktas Tautos Fondui aukas. Tą dieną mokiniai savo atsineštus pinigus ledams ir saldainiams paaukojo tėvynės laisvinimo reikalams. Tautos Fondo pirm. Alf. Patamsis padėkojo visiems už tokį gražų mostą ir įdomiai papasakojo apie tuos laikus, kai buvo skelbiama Lietuvos nepriklausomybė, apie savo pirmąsias dienas mokykloje. Šventės paįvairinti atėjo "Aukuro" dramos būrelio rež. ir aktorė E. Dauguvietytė-Kudabienė, kurį, įtraukdama ir vaikus į pokalbį, perėjo visą Lietuvos kunigaikščių istoriją, suvaidino trumpą epizodėlį iš K. Inčiūros dramos "Dr. V. Kudirka" ir paskaitė J. Marcinkevičiaus eiliuotą, humoristinį "Grybų karą". Vaikai tuo buvo labai sužavėti. Pr. Vizbaras šia proga mokyklai padovanojo savo pagamintą Lietuvos trispalvę.

Sekmadienį Vasario 16 minėjimą Scott Park gimnazijoj surengė Hamiltono ir apylinkės lietuviai. Paskaitininku šiemet buvo inž. J. V. Danys iš Otavos, meninę programą atliko meno vienetai — "Aidas", "Aukuras" ir "Gyvataras". Šių metų minėjimas buvo tuo būdingas, kad čia dalyvavo daug tautybių atstovų, kurie visi sveikino lietuvius ir linkėjo ištvermės kovoje dėl savo krašto laisvės. Taip pat dalyvavo ir kalbas pasakė miesto bei valdžios atstovai.

AV. PARAPIJOS CHORAS intensyviai ruošiasi savo metiniam koncertui-vakarui gegužės 23, šeštadienį, Jaunimo Centro salėje. Į koncertą iš Čikagos atvyksta sol. J. Vaznelis, prie kurio prisijungs ir talentinga vietinė solistė A. Pakalniškytė. Jiedu atliks solo dainų, duetų ir dainų, palydint šiam balsingam chorui, kuriam dabar vadovauja muz. D. Deksnytė-Powell. Choro seniūnu jau antrąsyk išrinktas A. Tumaitis, kuris labai atsidėjęs ir rūpestingai tvarko choro reikalus.

STAIGIAI YRA SUSIRGĘ V. Kairys, J. Didžbalis ir A. Paulius. Jau seniai ligoninėje gydosi Ant. Kesiūnas ir Ant. Šukaitis, kurio žmona nusilaužė ranką.

KAZYS IR ANELĖ URBONAVIČIAI keliom savaitėm buvo išvykę į Venecuelą, kur turi daug po II D. karo imigravusių giminių. K. Urbonavičius jau grįžo, o žmona dar liko ten gydytis. E. J. Bajoraičiai ilgesnėm atostogom išvyko į Tolimuosius Rytus. Jie žada aplankyti Tailandiją, Formozą, Australiją ir kitus kraštus.

"AUKURO" gastrolės į Klevelandą ir Torontą su B. Pūkelevičiūtės veikalu "Antroji Salomėja painiavose" turėjo būti atšauktos dėl dviejų svarbių aktorių negalėjimo dalyvauti. Su šituo veikalu "Aukuras" V-tame lietuvių teatrų festivalyje laimėjo pirmą vietą, o M. Kalvaitienė — geriausios aktorės pripažinimą. "Aukuras" gegužės 30 d. dalyvaus daugiakultūrių teatrų varžybose. Rugsėjo 11-12 d.d. numatyta vykti į Niujorką ir Hartfordą. K. M.

NESENIAI LANKĖSI Hamiltone sovietiniai dailininkai iš Latvijos — Indulis Zarins ir Inara Nefedova. Apie juos ir jų pareiškimus "The Spectator" 1981. I. 17 išspausdino srtaipsnį "Latvians passionate lovers of art". Jame palankiai atsiliepiama apie sovietinę santvarką Latvijoje, kur menas nesąs prabanga. Netrukus atsiliepė Astrida Robez, kurios laiškas buvo išspausdntas 1981.II.16. Jame autorė paneigė propagandinius lankytojų aiškinimus, sakydama, kad tik sovietinis menas visiem prieinamas. Dabar Latvijoje prabangos dalykai yra kilogramas mėsos, kavos puodukas, kambarys ar butas. Ten dailininkas gali pagarsėti ne savo talentu, bet pataikavimu sovietinei valdžiai. Rygos knygynai pilni propagandinių knygų, turi šiek tiek senųjų klasikų ir daug vaikų literatūros. Nepolitinio meno leidinių yra mažai. Jei kurios knygos išleidžiama 30.000 egzemplorių, išperkama per kelias dienas, nes yra gerų knygų badas. K.

DIENRAŠTIS "THE SPECTATOR" 1981.II.24 išspausdino straipsnį "Baiting the bear", kuriame duota apžvalga sovietinio imperializmo, prasidėjusio 1921 m. Mongolijos užėmimu. Kaip tuomet sovietai neva ėjo "padėti" darbininkams paimti valdžią, taip ir dabar tebeina. Tuo būdu jie užėmė daugelį valstybių, jų tarpe Estiją, Latviją ir Lietuvą. Dabartinė JAV vyriausybė tai gerai matanti. K.

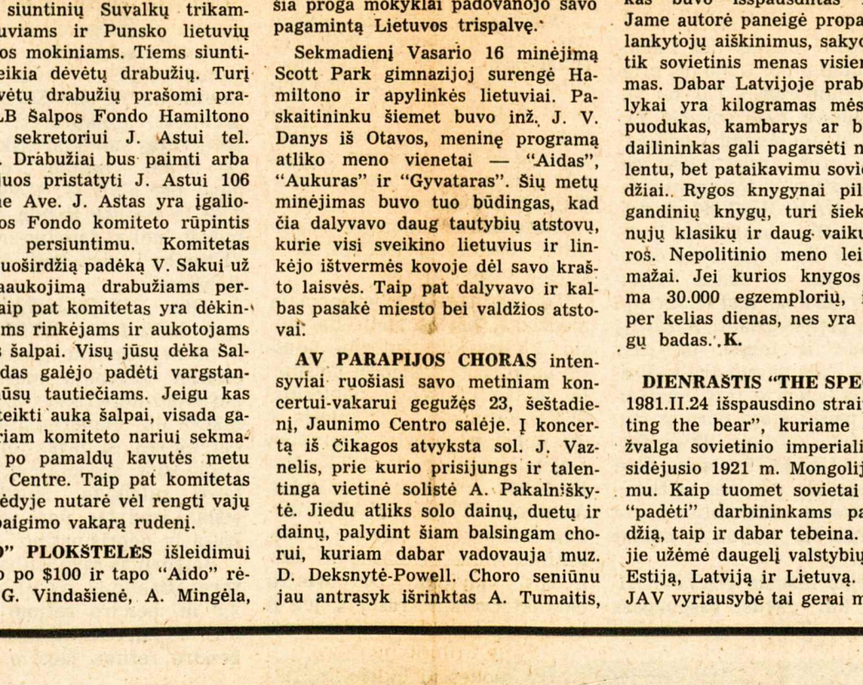

The Marlatt *laidotuvių namai ir koplyčia*

The J. B. MARLATT Funeral Home, Ltd. 615 Main Street East (East of Sanford) **Telefonas: 528-6303** HAMILTON, Ontario

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

KLEVELANDO LIETUVIAI užmezgė glaudžius ryšius su to miesto žydų bendruomene. Juos išprovokavo kažkokios Revoliucinės Pasaulio Tarybos grasinimai surengti demonstracijas prie Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos šventovės, kai bus švenčiama Vasario 16. Į grasintojų eiles buvo įjungta ir Žydų Savisaugos Sąjunga. Tuos grasinančius laiškus gavo "Dirva" ir kaikurios kitos lietuvių įstaigos. Žydų Savisaugos Sąjungos pirm. M. Tinman šios organizacijos įjungimą į grasinimus pavadino komunistine klastote. Esą tuo siekiama sukelti neapykantą tarp lietuvių ir žydų. Jis taipgi paprašė "Dirvą" painformuoti lietuvius, kad lietuvių kovą už žmogaus teises remia ne tik Žydų Savisaugos Sąjunga, bet visos kitos organizacijos. Specialiu laišku atsiliepė ir Klevelando Žydų Federacijos ryšių komiteto pirm. L. M. Bell. Jis pasveikino Klevelando lietuvius Vasario 16 proga, padėkojo jiems už suteiktą paramą žydams, kai buvo suimtas ir nuteistas jų veikėjas Sovietų Sąjungoje A. Ščaranskis. Esą žydai remia visų tautybių kovą už jų teises Sovietų Sąjungoje. Klevelando žydams yra gerai žinomos lietuvių kančios sovietinėje vergijoje. Žydų bendruomenė aktyviai remia kovą už žmogaus teises, o toje kovoje didelį vaidmenį atlieka ir lietuviai. Sausio 23 d. laidoje žydų laikraštis "Jewish News" paskelbė įdomų pasikalbėjimą su Klevelande apsilankiusiu T. Venclova. Dėmesio verta antraštė —"Kitos tautos vis dar siekia laisvės". Ją papildė antrinė antraštė: "Žydai ir lietuviai disidentai dalinasi kančia". Tame pasikalbėjime T. Venclova buvo paprašytas suteikti žinių apie Eitaną Finkelšteiną, Helsinkio grupės narį Lietuvoje. T. Venclova pabrėžė, kad E. Finkelšteino būklė esanti nepavydėtina. Jis esąs vertas paramos ne vien dėlto, kad padeda žydams, bet ir dėl lietuviams teikiamos pagalbos. Šia proga priminta, kad ir eilė lietuvių "Holocaust" laikotarpyje gelbėjo žydus.

"GRANDIES" ŠOKĖJŲ GRUPĖ Čikagoje, vadovaujama Irenos Smieliauskienės, šią vasarą yra pasiryžusi aplankyti Australijos lietuvius. Trim savaitėm planuojama išvykti birželio 15 d. Išvykoje, be pačios vadovės, dalyvaus akordeonistas A. Stelmokas ir 22 "Grandies" šokėjai. Jų tėvai yra įsipareigoję padengti didžiąsias kelionės išlaidas, kurioms sumažinti sausio 24 d. buvo surengtas žiemos vakaras Jaunimo Centre. Į išvykos planus yra įtraukti "Grandies" koncertai Sydnėjuje, Melburne ir Adelaidėje. Žiemos baliuje dalyvavo daug Čikagos lietuvių operos choristų. Programa atliko solistai J. Vaznelis ir M. Momkienė. Jon savo šokiais įsijungė ir "Grandis".

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA sausio 30 d. posėdyje Čikagoje nutarė įsteigti ALTos Lietuvos Laisvės Fondą, jo pradžiai gavusi $1.000 iš pavardės prašiusio neskelbti vieno lietuvio. Pagrindinis to fondo kapitalas būtų saugojamas nepriklausomai Lietuvai, o palūkanos naudojomos jos laisvinimo reikalams. Žadama paruošti to fondo statutą ir sutvarkyti teisinius jo reikalus. Skaitant šį pranešimą nejučiomis prisimena JAV, Kanados ir Australijos Lietuvių Fondai, kurių neliečiamas kapitalas taip pat skiriamas nepriklausomybę atgavusiai Lietuvai, o palūkanos naudojamos lietuvybės reikalams. Kyla klausimas, ar reikėjo dar vieno fondo, kai turimi trys? Be to, VLIKo veiklai lėšas parūpina aukos Tautos Fondui, o ALTa savo veiklai jas renka Vasario 16 minėjimuose.

Brazilija

LIETUVIŲ SĄJUNGOS BRAZILIJOJE narių susirinkimas, R. Kymanto atsiųstu pranešimu, įvyko sausio 25 d. Sao Paulo mieste, Dr. V. Kudirkos vardo rūmų patalpose. Išklausius valdybos narių pranešimus, buvo pereita prie naujos valdybos rinkimų. Balsavimo teisę turėjusių 84 narių laukė iš anksto paruošti du kandidatų sąrašai. Pirmajame pirmininko pareigos vėl buvo numatytos ilgamečiam pirm. Jonui Antanaičiui. Už tą sąrašą betgi pasisakė tik 25 balsuotojai, už antrą — net 59. Naują valdybą dvejų metų laikotarpiui sudarė antrojo sąrašo kandidatai: pirm. Aleksandras Bumblis, I sekr. Anelė Dutkienė, II sekr. Antanas Augustaitis, ižd. Albina Ambrozevičienė, bibliotekos vadovė Pranė Garškienė, valdybos narė Elena Pupelienė; revizijos komisijos nariai: Jonas Valavičius, Kazimieras Paukštys, Jonas Bratkauskas; kandidatai: Bronius Šukevičius ir Elena Pavilionienė. Paaiškėjus balsavimo rezultatams, buvęs pirm. J. Antanaitis, pralaimėjęs rinkimus pirmajame sąraše, išėjo iš salės. Vadovavimą susirinkimui turėjo perimti naujasis pirm. A. Bumblis. Savo rašinyje R. Kymantas primena, kad Lietuvių Sąjunga Brazilijoje, įsteigta 1931 m. pabaigoje anuometinio Lietuvos konsulo dr. P. Mačiulio, yra viena iš seniausių organizacijų Sao Paulo lietuvių kolonijoje. Ji yra teisinė savininkė trijų didelių pastatų — Dr. V. Kudirkos, Vytauto Didžiojo ir Dr. J. Basanavičiaus rūmų, kurie taip pat buvo įsigyti konsulo dr. P. Mačiulio iniciatyva ir pastangomis. Pasak R. Kymanto, pastaruoju laiku Lietuvių Sąjungos veikla buvo visiškai susilpnėjusi dėl ilgalaikio bylinėjimosi su lietuvių būreliu, globojusiu Dr. J. Basanavičiaus vardo mokyklos pastatą. Ta byla abiem pusėm kainavo keletą šimtų tūkstančių kruzeirų, sukėlė daug nesutarimų bei kivirčų Sao Paulo lietuvių kolonijoje. Esą net vienas teisėjas pasiūlė abiem pusėm susitaikyti, tačiau tą draugišką pasiūlymą griežtai atmetė Lietuvių Sąjungos Brazilijoje pirm. J. Antanaitis Tą bylinėjimąsi dabar žada užbaigti naujasis pirm. A. Bumblis, siekdamas susilaukti daugiau narių ir pagyvinti Lietuvių Sąjungos Brazilijoje veiklą.

KUN. PETRAS URBAITIS, SDB, vasario 11 d. sulaukė 70 metų amžiaus. Gimtadienio proga Šv. Kazimiero parapijoje susirinko nemažas būrys tautiečių ne tik iš Sao Paulo, bet ir kitų vietovių. Sukaktuvininką savo kūrybos eilėraščiais pasveikino Vincas Kuliešius. Sukaktuvininkui ir beveik tuo pačiu metu gimtadienį turėjusiam Mūsų Lietuvos" bendradarbiui Alfonso Kublickui sugiedota "Ilgiausių metų". Visi vaišinosi ir klausėsi lietuviškos muzikos.

Argentina

ARGENTINOS LIETUVIŲ CENTRO jaunimas ruošiasi Motinos Dienos minėjimui, kuris įvyks gegužės pradžioje. Tikimasi, kad jaunajai kartai talkon ateis ir vyresnieji tautiečiai.

INŽ. JONAS GAIDIMAUSKAS skaitė pranešimus Rio Gallegos mieste apie hidraulinę energetiką ir naujai atrastus didelius anglies klodus Patagonijoje. Tie klodai Rio Coyle vietovėje matuojami aštuoniais bilijonais kubinių metrų.

N. Zelandija

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS krašto valdybai čia vadovauja pirm. Milda Hartley, neseniai parašiusi veiklos problemas atskleidžiantį laišką PLB valdybos pirm. V. Kamantui. Pirmieji lietuviai iš V. Vokietijos į N. Zelandiją atvyko 1949 m. Tai buvo palyginti nemažas 250 lietuvių būrys. Juos papildė kiti išvietintų asmenų transportai, ir vienu metu N. Zelandijoje buvo beveik 400 lietuviškų šeimų. Lietuvių Bendruomenė iki 1963 m. stipriai veikė Aucklande, Wellingtone, Dunedine. Vykdavo susirinkimai, suvažiavimai, koncertiniai pasirodymai, gegužinės, pobūviai, buvo organizuojamos lietuvių kalbos pamokos. Deja, daug lietuvių išvyko į JAV ir Australiją. Pasak ZLB pirm. Mildos Hartley, jų dabar teliko maža saujelė, bet vis dar rengiami Vasario 16 ir Motinos Dienos minėjimai. Daug pasilikusiųjų yra sukūrę mišrias šeimas, tad visi džiaugiasi bendruose susibūrimuose galėdami pašnekėti lietuviškai. ZLB pirm. Milda Hartley padėjo vienam JAV lietuviui surasti N. Zelandijoje gyvenančią motiną ir seserį, nuo kurių atsiskyrė prieš 30 metų Vokietijoje. Dabar šios šeimos nariai vėl atstatė nutrūkusius ryšius.

Australija

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ DIENOSE ir ALB krašto tarybos sesijoje Adelaidėje dalyvavo svečias iš Naujosios Zelandijos — jos LB valdybos sekr. Antanas Atkočaitis. Jis atstovavo negausiai lietuvių kolonijai N. Zelandijoje.

PRIEŠ KALĖDAS Australijos Lietuvių Fizinio Auklėjimo Sąjunga Adelaidėje išleido albuminio pobūdžio 368 psl. knygą "Lietuviai sportininkai Australijoje", redaguotą Leono Baltrūno. Puošnų viršelį su Gedimino stulpais lietuviškos trispalvės fone paruošė E. Kalibatas. Leidinys, apimantis 1949-79 m. laikotarpį, yra skirtas lietuvių sporto Australijoje trisdešimtmečiui. Skaitytojai supažindinami su lietuvių sporto klubų istorija bei veikla Adeladėje, Brisbanėje, Kanberoje, Hobarte, Melburne, Perthe ir Sydnėjuje.

Lenkija

IŠ NEPERIODINĖS "AUŠROS" 1980 m. 4 nr. sužinome, kad rugsėjo 21 d. Šlynakiemio svetainėje įvyko metinis šio kaimo jaunimo būrelio susirinkimas. Veiklos pranešimą padarė būrelio pirm. Juozas Talaišis. Programon buvo įtrauktas poezijos koncertas "Meilės spalvos". Būrelio narys Sigitas Birgelis supažindino su sunkumais, kuriuos jam teko patirti vadovaujant dailiojo žodžio skyriui. Žodį tarė Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos prezidiumo narys Romas Vitkauskas, raginęs kitus lietuviškus kaimus sekti Šlyniakiemio jaunimo pavyzdžiu. Tada ir juose pagyvėtų lietuviškoji veikla. Kuklios vaišės užbaigtos šokiais ir žaidimais.

Prancūzija

LIETUVIŲ JAUNIMO STOVYKLA liepos 16 — rugpjūčio 2 d.d. rengiama Vasario 16 gimnazijoje, Huettenfelde, V. Vokietijoje. Priimami berniukai ir mergaitės nuo 16 metų amžiaus. Pagrindinė stovyklos tema — lietuvių papročiai bei tradicijos. Kaina — 150 DM (apie 350 F), neįskaitant kelionės. Registruotis jau dabar šiuo adresu: Mlle Caroline Masiulis, Communaute Lithuanienne in France, 7 rue des Lions — St. Paul 75004, Paris. Šioje stovykloje Prancūzijos lietuvių jaunimas galės susipažinti su naujais draugais bei draugėmis ir su savo tėvų krašto Lietuvos kultūra.

Vilniuje nubaustos ...

(Atkelta iš 3-čio psl.)

Nors kunigų seminarija brolį buvo priėmusi, bet valdžia jį atmetė ir į seminariją nebuvo priimtas. Šie įvykiai mane labai paveikė — supratau, kad tikintieji yra tikrai persekiojami. Ir vėliau daug kartų teko patirti, kaip tikintieji ir kunigai būdavo persekiojami, pažeminami ir baudžiami. Visi 'LKB Kronikoje' užrašyti faktai yra tikri, o ne šmeižtas, ir prašau teismą atkreipti į tai dėmesį. Kalta neprisipažįstu".

"Nors iš ateistų pusės patyriau daug skriaudų, — tęsė kalbą G. NAVICKAITĖ, — bet dirbdama medicinos seserimi visus — ateistus ir tikinčiuosius rūpestingai slaugiau bei rūpinausi jų sveikata".

Paskutiniame žodvje NAVICKAITĖ išreiškė įsitikinimą, kad teismas ją pripažins nekalta, o jei ir bus nuteista, tai dar labiau pajus tą skriaudą, kurią pergyveno ankstyvoje jaunystėje. Sugrįžusi iš lagerio, ji vėl vienodai nuoširdžiai slaugys tikinčius ir netikinčius.

O. Vitkauskaitės kalba

Onos VITKAUSKAITĖS gynimosi kalba ir paskutinis žodis (užrašyta iš atminties — Red. pastaba).

Teisiamoji kalbėjo, jog LTSR konstitucija garantuoja sąžinės, tikėjimo ir spaudos laisvę, tačiau Lietuvoje daugeliui jaunuolių, norinčių įstoti į seminariją, valdžia neleidžia ten patekti, todėl daug parapijų yra be kunigų. Skaudu žiūrėti, kaip mokykloje prievartaujami vaikai, prievarta mokomi ateizmo. Tėvai skundžiasi, kad ju vaikai auklėjami prieš jų įsitikinimus. Ir kitose tarybinėse respublikose tikinčiųjų padėtis yra baisi. "Teisėjau, pabūkite minutėlę tikinčiu ir suprasite, ar tai įmanoma. . ."

Teisėjas pertraukia VITKAUSKAITĖS kalbą, sakydamas, kad kalbėtų tik apie tai, kas liečia bylos medžiaga.

"Teisėjau, — tęsė kaltinamoji, — ką aš kalbu, tai betarpiškai ir liečia bylą, nes iš to paaiškėja, kad Bažnyčia Lietuvoje yra persekiojama ir 'Kronika' nešmeižia valdžios, o rašo tiesą. 'KLB Kronika' gina tikinčiųjų teises. Už jos dauginimą reikėtų ne teisti, o atkreipti ypatingą dėmesį į kaikuriu pareigūnų elgesį. 'Kronikoje' iškelti faktai yra teisingi, todėl vyriausybė turėtų pasistengti, kad panašūs atsitikimai nesikartotų".

Baigdama gynimosi kalbą, O. VITKAUSKAITĖ pabrėžė, kad save kalta nelaiko ir iš teismo malonės neprašo. Kartu išreiškė nuoskaudą, kad teismas ją apšaukė šmeižike, nors gyvenime nieko nėra apšmeižusi ir visuomet stengėsi būti sąžininga. "Ir Kristus nekaltai kentėjo ant kryžiaus, buvo visų paniekintas ir apšmeižtas. Laisvė, žinoma, visiems brangi, tačiau, jei būsiu nuteista, tai savo kančią paaukosiu už Lietuvos ateiti, Lietuvos jaunimą, kad jis būtų geras, kad visi mylėtų vieni kitus ir kad kiekvienas galėtų laisvai gyventi ir tikėti".

Teismo nuosprendis

Po ilgos pertraukos buvo skaitomas nuosprendis: "Teismas pilnai įrodė kaltę ir, atsižvelgdamas į geras charakteristikas iš darboviečių, bausmę sušvelnina", Genovaitei NAVICKAITEI skiriama 2 m. bausmė, atliekant ją bendro režimo lageryje, o Onai VITKAUSKAITEI — 1,5 bausmė, ją atliekant irgi bendro režimo lageryje.

Po nuosprendžio salėje buvę giminės ir liudininkės, dėkodamos nuteistosioms už jų auką, įteikė gėlių.

Iš salės saugumiečiai ėjo keistai suglumę, atrodo, aiškiai suvokdami, kad nusikaltimas buvo padarytas ne "LKB Kroniką" perrašant, bet čia, šioje teismo salėje. Nuteistųjų artimieji ir pažistami skirstėsi su džiaugsmo ašaromis: toks teismas — tai Bažnyčios triumfas ir tironijos žingsnis į prarają.

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

Politinių studijų savaitgalio, įvykusio 1981 m. sausio 17 ir 18 dienomis Los Angeles mieste, JAV, rengėjų dalis su programos dalyviais-svečiais. Iš kairės: P. A. Raulinaits, R. Česonis, L. Valiukas, dr. V. Vardys, dr. Z. Brinkis ir J. Kojelis

Nuotr. L. Kanto

Tautiečių išjudinimas Lietuvos išlaisvinimui

Politinių studijų savaitgalis Los Angeles mieste, kur buvo gvildenti opieji klausimai

"Kodėl kitų vietovių lietuviai nesurengia tokių politinių studijų savaitgalių, kaip kad jūs padarote kasmet Los Angeles mieste?" — klausė prof. dr. V. Vardys, Oklahomos universiteto (Norman, Oklahoma) politinių mokslų profesorius, vienas iš 1981 metų politinių studijų savaitgalio, įvykusio sausio 17 ir 18 dienomis Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje, Los Angeles, Calif., JAV, programos dalyvių. Pasak V. Vardžio, panašūs politinių studijų savaitgaliai turėtų būti rengiami kasmet kiekvienoje vietovėje, kur tik yra didesnis lietuvių skaičius. Tuo atveju, pasak dr. V. Vardžio, Lietuvos laisvinimo darbas pajudėtų žymiai didesne sparta ir būtų galima sulaukti konkretesnių rezultatų.

Eilę metų politinių studijų savaitgalius rangdavo Los Angeles mieste Lietuvių Fronto Bičiulių vietinis sambūris. Praėjusiais ir šiais metais prie to darbo prisidėjo JAV LB Vakarų apygardos vadovybė, jaunimo darbuotojai ir prieš kiek laiko pradėjęs darbą Lietuvių Informacijos vienetas, apimąs JAV vakarinę krašto dalį ir palaikąs ryšius su JAV LB Vakarų apygardos vadovybe.

Šių politinių studijų savaitgalių tikslas buvo ir yra išjudinti lietuvių mases Lietuvos laisvinimo darbui. Prieš eilę metų tie politinių studijų savaitgaliai būdavo rengiami puošniuose miesto viešbučiuose, surandant ir pritraukiant prie Lietuvos laisvinimo žygio iškilesnių bei įtakingesnių amerikiečių. Paskutiniaisiais metais rengėjai pasirinko lietuvių parapijos salę ir atsiribojo nuo amerikiečių. Tai, be abejonės, yra didelis minusas.

Laisvinimo darbas — profesijonalams

Nevienas politinių studijų savaitgalio programos dalyvių pabrėžė, kad Lietuvos laisvinimo darbas turis būti pavestas profesijonalams. Anot vieno iš kalbėtojų, "gyvename ekspertų ir specialistų amžiuje. . . mėgėjams neturėtų būti vietos Lietuvos laisvinimo žygyje. . ." Buvo siūloma Pasaulio Lietuvių Bendruomenei imtis to didžiulio užsimojimo, kuris pareikalautų kasmet 200,000 — 300,000 dolerių. Kalbėtojas klausė: "Ar PLB vadovybė imsis šios iniciatyvos?" Jei ne, visa mūsų tremtis bus pavergtos Lietuvos nurašoma į nuostolius.

Prof. dr. V. Vardys savo puikiai paruoštoje kalboje palietė rezistenciją pavergtoje Lietuvoje nuo nepriklausomybės netekimo iki pat šių dienų. Davė eilę sugestijų, kaip ir kokiais būdais laisvieji galėtų padėti ir talkinti pavergtiesiems. Kiek teko patirti, ta jo kalba bus ištisai paskelbta "Aidų" žurnale.

Rimas Česonis, JAV delegacijos narys Madrido konferencijoje, iki detalių painformavo apie tos konferencijos eigą. Tiesa, lietuvių periodinėje spaudoje buvo daug apie tai rašyta. Jis savo kalboje pacitavo eilę JAV delegacijos pareigūnų pareiškimų Lietuvos bylos klausimu, padarytų toje konferencijoje, ir sovietų pareigūnų nevykusius atsakymus. Madrido konferencijoje JAV delegacijos vadovai tikrai paspaudė sovietus Pabaltijo kraštų bylos klausimu. Padėka už tai priklauso Rimui Česoniui. Jis, lojalus demokratas, beveik savo pastangomis pajėgė sueiti į artimus ryšius su prezidento J. Carter administracija ir patekti į JAV delegaciją Madrido konferencijoje. Ar lietuvių respublikonų tarpe atsiras panašių asmenų?

Informacijos centro ir jaunimo pareiškimai

Beveik visi dar prisimename Žygį į Jungtines Tautas. Tai buvo 1965 m. Vienas tų žygininkų, Antanas Mažeika, yra pasiekęs Kaliforniją. Jis yra jau trečios generacijos JAV lietuvis. Antano Mažeikos pastangomis prieš kiek laiko Kalifornijoje buvo suorganizuotas Lietuvių Informacijos vienetas. Jis šiuo metu čia pietinėje Kalifornijoje, galima sakyti, "judina žemę". A. Mažeika ir jo talkininkai simpoziumo forma painformavo lietuvius apie to vieneto užsimojimus ir jau atliekamus darbus. Rezultatų yra, šiomis dienomis jų bus žymiai daugiau. Tas vienetas pajėgė sueiti į artimus ryšius su amerikiečių spaudos, radijo ir televizijos darbuotojais. Vasario 15-21 d. d. tas vienetas atsikvietė į Kaliforniją S. Kudirką ir V. Šakalį. A. Mažeikos ir jo talkininkų pastangomis, Lietuvos vardas ir jos byla pereis per didžiuosius Kalifornijos amerikiečių dienraščius, radijo ir televizijos programas.

Būrys jaunųjų (studentų ir kiek jau senesnių) simpoziumo forma svarstė klausimą: "Ko galime laukti po tėvų kartos?" Simpoziumui pirmininkavo dr. V. Vardys. Jaunųjų mintys puikios ir puiki jų lietuvių kalba. Esą jaunimas pajėgs perimti senesniųjų vykdomą Lietuvos laisvinimo žygį. Vienas iš jaunųjų (Kungys) kalbėjo, kad Lietuvos laisvinimo darbas esąs pats svarbiausias. Anot jo, jei nebus laisvos Lietuvos, visi kiti darbai liks bereikšmiai. Svečias Rimas Česonis siūlė, kad visus tuos jaunuosius reiktų nuvežti į VLIKo ir ALTos seimus ar suvažiavimus ir leisti jiems pakartoti pareikštas mintis. Balsas iš salės atsiliepė: "Nei vlikininkai nei altininkai jų neįsileis!"

Visam politinių studijų savaitgaliui vadovavo Juozas Kojelis, LFB Los Angeles sambūrio pirmininkas, jam talkino — E. Arbas, dr. Z. Brinkis, Alg. Dabšys, I. Medziukas ir P. A. Raulinaitis. Politinių studijų savaitgalių progomis suruošiami priėmimai svečiams, programos dalyviams ir kitiems lietuvių darbuotojams. Puikus priėmimas buvo suruoštas dr. Z. Brinkio rezidencijoje. Be vidurinės ir senesniosios kartos darbuotojų, buvo visas būrys jaunimo. Čia kalbėjo J. Kojelis, dr. V. Vardys ir R. Česonis.

Ar kitų vietoviu lietuviai galų gale paseks Kalifornijos lietuvių pėdomis? LB vadovybės visame laisvajame pasaulyje pajudėkite!

J. Reinys

Dar daug galime!

Iš naujausio pogrindžio „Aušros" nr. – 22

Geležinė okupanto ranka negailestingai gniaužia visą lietuvių tautos gyvenimą. Sunaikintas politinis ir ekonominis savarankiškumas, atimta galimybė patiems spręsti savo reikalus tarptautinėje plotmėje. Nuo svetimųjų valios priklauso net menkiausios žmogaus teisės. Brutaliai braunamasi į intymiausias gyvenimo sritis. Okupantas nustato bendrą dvasinio ir kultūrinio gyvenimo kryptį. Nežiūrint tuščių ir tikrovei prieštaraujančių tauškalų apie lygybę, savarankiškumą, suklestėjimą, mūsų tauta yra tik beteisis samdinys savo namuose. Be Maskvos ponų leidimo negali būti pastatytas ne tik fabrikas ar gamykla, nutiestas kelias ar įkurta kultūrinė įstaiga, bet ir išspausdinta knyga, apginta disertacija ar sukurtas filmas. Visur ir viską seka budri Maskvos akis, visur ir viskam turi būti gautas jos leidimas. Nešvarbu, ar to leidimo reikia važiuoti į "motinėlės" Rusijos sostinę, ar jį išduos čia pat Vilniuje iš Maskvos atsiųsti ar įgalioti emisarai. Visvien viskas vyksta su jos žinia, leidimu ir palaiminimu. Vilniuje sėdi Lietuvos "valdovai" yra tik bejėgės šimtaprocentinės marionetės, nieko negalinčios ir nieko nevaldančios.

Šitokio žeminančio pavergimo ir visiško beteisiškumo akivaizdoje kaikuriuos blaiviai galvojančius intelektualus kartais apima bevilčiškumas. Ypač matant, kiek daug ir kokių svarbių darbų reikėtų nuveikti visose, o ypatingai kultūrinio ir dvasinio gyvenimo srityse. Tautai neturint savos valstybės, to politinio šarvo, saugančio jos kūną ir visus gyvybinius centrus nuo išorinių pažeidimų, kultūra tampa beveik vienintele priemone, leidžiančia pareikšti save atskiru ir savarankišku vienetu kitų tautų tarpe. Tuo pačiu kultūra yra ir skiriamasis ženklas, rodantis tautos savitumą, ir barjeras, ginantis šį vienetą nuo ištirpimo kitų tautų tarpe. Kalba, kultūra ir dvasinės tautos savybės ne tik remiasi etniniu pagrindu, bet ir dalyvauja jo išlaikyme. Istorinės pamokos pakankamai akivaizdžios ir per daug skaudžios, kad nematytume, kas ištinka mūsų tautiečius, patekusius svetimos tautos kalbinėn ar kultūrinėn įtakon. Ypač turint omenyje tą faktą, kad lietuviai, kaip ir visi baltai, priklauso ne prie tų tautų, kurios asimiliuoja ir plečiasi, bet prie tų, kurios asimiliuojasi ir nyksta. Juk kadaise baltų, slavų ir germanų giminės turėjo maždaug vienodą gyventojų skaičių ir užėmė panašaus dydžio teritorijas. Bet kaip neatpažįstamai viskas pasikeitė per pastaruosius 2000 metų!

Tuo tarpu lietuvių tauta šiandien ne tik negali laisvai ir savarankiškai vystyti savo kultūros — okupantas braunasi net į subtiliausias dvasinio gyvenimo sritis, savo ideologija stengiasi persunkti viską, net pačias intymiausias gyvenimo sferas, bando viską panaudoti savo užmačiom ir savo interesam. "Suvisuomeninama" ne tik šeima, savotiškai atimant iš tėvų vaikus (reikalavimu kaip ir kokia kryptimi juos auklėti), bet net žmogaus privatus gyvenimas, laisvalaikis, poilsis, asmeniniai interesai, polinkiai ir reikalai. Viskas turi derintis prie kolektyvo, prie "visuomenės", turi neprieštarauti kokioms tai normoms, kokiems tai interesams. . . Tiesa, individas neturi kenkti kitam individui, griauti bendruomeninio gyvenimo taisyklių ir tvarkos. Bet šiuo atveju kalbama ne tiek apie išorinius visuomeninės tvarkos pažeidimus (ji šiandien kaip tik dažnai pažeidinėjama ir su šiais pažeidinėjimais visų mažiausiai kovojama), o apie tą dvasinį individo pajungimą tariamiems visuomenės interesams, kurie iš tikrųjų yra ne visuomenės, o valdžios interesai. Tai valdančios kastos noras turėti vienodus, dvasiškai niveliuotus, paklusnius enuchus, be savų interesų ir be savo dvasinio gyvenimo. Tai pastangos turėti paklusnių avių bandą, be pasipriešinimo vykdančią visus savo varovų reikalavimus. Šitokių bandos savybių daug turi rusų tauta, kurią įvairūs carai ir diktatoriai, apvilkę milinėmis, varinėjo ir varinėja po įvairias šalis ir žemynus "vaduoti" kitų tautų, kariauti karų, plėsti Rusijos imperiją.

Esant tokiai padėčiai, vis sunkiau darosi ne tik sukurti ką nors pozityvaus ir vertingo, bet ir apginti tai, kas iki šiol sukurta, apsaugoti tą kultūrinį ir dvasinį palikimą, kurį esame paveldėję iš praeities. Į pavojų patenka ir etninis tautos pagrindas. Padėtis atrodo tikrai beviltiška. Atrodo, kad nieko, visiškai nieko negalima padaryti, kad nėra jokios galimybės pasipriešinti, kad niekas nuo mūsų nepriklauso, kad stovime lyg stichinių kataklizmų akivaizdoje.

Bet ar iš tikrųjų taip?

Būdami realistais, pirmiausia turime pripažinti, kad daug blogybių, o ypač jų priežasčių iš tikrųjų negalime savo jėgomis pašalinti. Dauguma jų atėjo su okupacija, ir kol tauta priversta nešti okupacinį jungą, čia daug ko nepadarysime. Ypač kas liečia išorinį gyvenimą, politinius, ekonominius ir panašius dalykus. Čia galime tik skustis, protestuoti, kelti viešumon neteisybę ir skriaudas, reikalauti teisių, tiesos ir teisingumo.

Tačiau pavergėjas yra okupavęs ne tik išorinį gyvenimą. Jis nori okupuoti ir mūsų vidų, mūsų dvasinį gyvenimą, mūsų šeimas, mūsų sąmonę, mūsų protą ir širdį. Totalitarinė diktatūra nori mus pavergti iki kaulo smegenų, iki nuošaliausios sąmonės ir širdies kertelės.

Ir štai čia, šioje dvasinėje srityje, okupantas pasirodo silpnas ir net bejėgis. Čia jam reikalinga parama, būtini talkininkai. Jau išoriškai pavergiant tautą, okupantui buvo reikalingi talkininkai. Ir jis juos rinko iš tautos padugnių, iš parsidavėlių ir išdavikų tarpo: samdė pogrindžio agentus, organizavo "stribus", verbavo šnipus, sodino paklusnias marionetes į tariamos valdžios kėdes. . . Dar labiau tokie talkininkai reikalingi vidiniam, dvasiniam tautos pavergimui. Ne tik kaip šnipai, skundikai, propagandistai ar agitatoriai. Dar daugiau. Reikia, kad čia jam **talkintų patys pavergiamieji**: priimtų, pasisavintų, padarytų savais tuos įtikinėjimus, tas mintis, tas idėjas, kurias okupantas perša, kuriomis nori apvaldyti ir pavergti žmogų iš vidaus. Reikia, kad pats žmogus pasiduotų, sutiktų būti formuojamas. Be šito sutikimo, be savanoriško persiėmimo svetimomis idėjomis okupantas nedaug ką gali padaryti. Ir čia jo silpnybė. Čia mūsų jėga. Priversti vykdyti įsakymus daug lengviau nei priversti tikėti jų teisingumu ir teisėtumu. Tikėti mus negali priversti! Mes čia laisvi, stiprūs ir neįveikiami! Žinoma, jei norėsime, jei patys naudosimės šia jėga, jei savanoriškai neatiduosime savo pozicijų.

Nebūti vergu, nesižeminti, nepataikauti, nevizginti uodegos lyg priluptam šuniui! Tai gali kiekvienas. Netgi be didelio pavojaus, be ypatingos rizikos. Ir taip daugelyje gyvenimo sričių. Mes galime turėti tvirtą vidinį nusistatymą, aiškų savo reikalų ir teisių žinojimą. Mes galime palaipsniškai nesilankstyti, nemeilikauti, nebūti vergiškai paklusniais visuose, o ypač neteisėčiausiuose dalykuose. Mes galime neteršti savo kalbos svetimais žodžiais, o savo vaikų sąmonės svetimomis mintimis ir idėjomis; nevartoti svetimos kalbos ten, kur teisėtai turi būti vartojama gimtoji kalba; nepadėti tyčiotis iš mūsų tautos ir jos praeities; būti paslaugesni vieni kitiems ir padėti savo tautiečiams; neskandinti savęs ir savo tautos alkoholio ir moralinio palaidumo liūne; nekartoti lyg papūgos svetimų frazių ir svetimų minčių; visur išlikti savarankiškais ir oriais . . .

Yra dar daug ir kitų galimybių bei progų pasipriešinti dvasinei okupacijai, duoti atkirtį tautos pavergėjui. Jas siūlo kiekviena diena, jos sutinkamos kiekviename žingsnyje. Tik drįskime ir mokėkime jomis naudotis. Tik nepulkime už ilgesnį rublį, už skanesnį kąsnį laižyti okupanto batų!

P. VILGAUDAS

• **Atsiųskite adresus savo pažįstamų, kurie dar neskaito "Tėviškės Žiburių" — jie gaus keletą numerių susipažinti nemokamai.**

Atsiminkite mokestines Ontario nuolaidas mokestinių blankų užpildymo metu

Ištirkite, kaip tai liečia jus:

Jei esate Ontario gyventojas, dar neturįs 65 metų amžiaus, galbūt turite teisę į vieną ar daugiau Ontario mokestinių nuolaidų net ir tuo atveju, jei neturite apmokestinamų pajamų.

Norint gauti minėtas nuolaidas, reikia užpildyti rusvos spalvos mokestinių Ontario nuolaidų blankus ir išsiųsti drauge su užpildytais federacinių mokesčių blankais.

Pastaba. Užpildykite ir išsiųskite — mokestinės Ontario nuolaidos yra jums skirtos.

Mokestinės nuosavybės nuolaidos

Mokestinės nuosavybės nuolaidos palengvina savivaldybių ir mokyklų mokesčius. Jos yra paremtos jūsų nuosavybės arba nuomos apmokestinamomis pajamomis.

Mokestinė pardavimo nuolaida

Ši nuolaida grąžina dalį pinigų, sumokėtų provincinių pardavimo mokesčių pavidalu. Ji paremta asmeninėmis atskaitomis ir apmokestinamomis pajamomis. Didžiausia mokestinė nuolaida, kurios galima prašyti nuosavybės arba pardavimo srityje, yra $500.

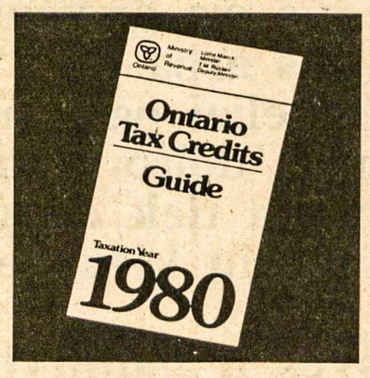

Politinio įnašo nuolaida

Šios nuolaidos gali prašyti Ontario gyventojai, davę piniginį įnašą registruotai politinei Ontario partijai, rinkiminės apylinkės draugijai arba kandidatui provinciniuose Ontario rinkimuose.

Ši nuolaida duodama tuo atveju, jeigu jūsų mokami provinciniai mokesčiai yra didesni už jūsų nuosavybės ir pardavimo mokesčius.

Didžiausia politinio įnašo suma, kurios galima prašyti kaip mokestinės nuolaidos, yra $500.

Dėmesio, vyresnieji piliečiai

Mokestinės Ontario nuolaidos yra įvestos 1980 metais vietoje Ontario nuosavybės ir pardavimo mokesčių nuolaidos gyventojams, kurie buvo 65-rių metų amžiaus ar vyresni 1980 metais gruodžio 31 dieną. Jei užpildote federacinių mokesčių blankus, neužpildykite mokestinių Ontario nuolaidų blanko (Ontario Tax Credit form), nebent prašote mokestinės politinio įnašo nuolaidos.

Slaugymo namų gyventojai

Slaugymo namų ar panašių institucijų gyventojai paprastai neturi teisės prašyti nei nuosavybės mokesčių nuolaidos, nei nuosavybės mokesčių priedo (grant).

Jei norite gauti daugiau žinių arba knygelės "Ontario Tax Credit Guide", skambinkite pajamų ministerijos informacijos centrui nemokamais telefonais:

☐ metropoliniame Toronte 965-8470
☐ 807-toje srityje prašykite telefonistę "Zenith" 8-2000
☐ visose kitose srityse skambinkite telefonu 1-800-268-712

Ontario vyriausybė stengiasi padėti žmonėms

Ministry of Revenue
Ontario
Lorne Maeck, Minister
William Davis, Premier

Pastabos jaunam paskaitininkui

Išklausius kun. dr. Jurgio Šarausko paskaitą Vasario 16 iškilmėje Toronte

A. DIRŽYS

63-čiųjų Lietuvos nepriklausomybės atstatymo metinių minėjimas Toronte š. m. vasario 15 d., surengtas mūsų jaunosios kartos atstovų, buvo labai sklandus, punktualus, neilgas (tik 2 v. 35 min.), gerai sudaryta programa. Tik kodėl dailininkė programos lape savo abstraktui panaudojo ne Lietuvos, bet Estijos tautines spalvas? Tuo labai džiaugėsi ir sakė esąs "kaip namie" Estijos konsulas.

Kontroversinė paskaita

Dėmesio centre tačiau buvo mūsų jaunosios kartos atstovas paskaitininkas kun. dr. J. Šarauskas. Jis buvo publikos labai šiltai sutiktas — net stebėjosi. Buvo tikrai įdomu išgirsti, ką gi naujo jis pasakys. Jau pat pradžioje pareiškė, kad bus kontroversiškas. O jis buvo ir labai vienašališkas. Į jo paskaitos mintis tenka atsakyti ne vienašališkai, bet kritiškai. Dauguma jo minčių buvo labai nepriimtinos, kaikurios iš dalies priimtinos ir tik kelios tikrai priimtinos bei pagirtinos, vertos praktiškai vykdyti. Jei iki šiol buvusios paskaitos vis rėmėsi mūsų tautos praeitimi, tai ši jau išimtinai rėmėsi ateitimi — jaunąja karta, naujais tautinės veiklos būdais. Taip jis, į augštumas iškėlęs jaunimą, senimui davė suprasti, kad ligšiolinė tautinė veikla yra pasenusi, atgyvenusi savo dienas, ir senimui yra metas pasitraukti. Tuo jis mus, augusius nepriklausomoje Lietuvoje ir dirbusius jos gerovei, labai neužtarnautai iskaudino, o dar labiau tą lietuvišką senimą, kuris su pasiryžimu ir ginklu iškovojo Lietuvai laisvę bei nepriklausomybę.

Nepriimtinas siūlymas

Atsakymą į jo paskaitą tenka pradėti nuo labai nepriimtinų jo minčių. Labai nepriimtinos yra paskaitininko mintys, kad reikia iki šiol esamą lietuvišką politinę veiklą pakeisti, valdybose esančius atleisti. Vietoj to jis siūlė lietuvišką veiklą pertvarkyti naujais pagrindais su visai naujais vykdytojais. Vietoj lietuvių, sekančių ir saugojančių mūsų tautinius reikalus Vašingtono valdžios viršūnėse, jis nori pasamdyti profesionalus nelietuvius "lobbyist'us" ("kad juos būtų lengviau . . . atleisti!"). Lietuvių delegacijos Baltuose Rūmuose ir Valstybės Departmente esą susilaukia labai mažai dėmesio. . . Vietoj to būtų daugiau pasiekiama veikla "iš vidaus", kad lietuviai su augštu mokslu stengtųsi užimti augštas vietas Amerikos valdžioje. Mums, lietuviams, esą reikia "pabėgėlio" sąvoką pakeisti į "imigranto", tai yra tapti gyvenamo krašto vietiniais gyventojais.

Į tai galima atsakyti, kad visai nėra reikalo samdyti svetimtaučių "lobbyist'ų" atstovauti mūsų lietuviškiems reikalams Vašingtone. Visuose laisvojo pasaulio kraštuose, kur yra lietuvių, mūsų tautinei, kultūrinei ir politinei veiklai valstybinėse įstaigose labai sėkmingai atstovauja Lietuvių Bendruomenių kraštų valdybos. Mūsų Kanada yra tam geriausias pavyzdys. Nėra jokių problemų. Tas problemas turi tiktai mūsų mieli kaimynai Amerikos lietuviai. ALTa neranda kalbos su Amerikos Lietuvių Bendruomene, o ir ši pastaroji nevisai vieninga. Kai atskiros lietuvių delegacijos lankosi Vašingtone, tai valdžios pareigūnai nežino kuri iš jų yra oficiali ir todėl yra mažai pasiekiama. Kol jaunoji mūsų karta išeis augštuosius mokslus, gaus ten augštas vietas valdžioje, tegu mūsų delegacijos daro, kas yra galima.

Ar galima būtų mūsų kaimynams Amerikos lietuviams patarti pasekti Kanados lietuvių pavyzdžiu — susiilieti į vieną ir vieningą Amerikos Lietuvių Bendruomenę, kaip į Pasaulio Lietuviu Bendruomenės padalinį? Pabandykite duoti tiems kietasprandžiams ALTos nariams suprasti, kad, jei jie save laiko lietuviais, tesustabdo ALTos veiklą ir teisijungia į Amerikos Lietuvių Bendruomenę pagal veikiančius jos nuostatus.

Mes visi lietuviai, pabėgę nuo komunizmo pabaisos, išlipę iš laivo ar lėktuvo Amerikoj, Kanadoj ir kitur, gavome savo dokumente antspaudą "landed immigrant" ir vėliau paprašę gavome vietinio krašto pilietybę. Taigi jau esame vietiniai. Juk galime priklausyti Lietuvių Bendruomenei ir betkuriai gyvenamo krašto politinei partijai.

Naujam gyvenamam kraštui mes atidavėm savo raumenis ir smegenis. Tačiau mūsų širdys ir jausmai vis priklauso Lietuvai, tokiai, kaip kada ją palikome. Čia gimusiems lietuviams tai jau nesuprantama. Per šį ilgą laiką savo naujajame krašte per darbą ir taupymą įsigijome daugiau ar mažiau turto. Čia gimusioji karta taip pat nori būti turtinga. Kai turtuose paskęstama, jau nebematant lietuviškų reikalų, tai blogai. Bet kai iš didesnių ar mažesnių išteklių pakankamai skiriama lietuvybei puoselėti ir stiprinti, Lietuvos laisvės reikalą pasauliui priminti, tai jau yra patriotizmas. Tam turime visą eilę fondų ir dar yra vietos naujiems, tikrai patriotiškiems augščiausia žodžio prasme, organizuojantiems tiesioginę paramą dabartinei pavergtai Lietuvai.

Negalima priimti paskaitininko tvirtinimo, jei lietuviška veikla tiesiogiai neparemia Lietuvos, yra nepatriotiška. Lietuvybės palaikymas ir pratęsimas išeivijoje per lietuvių kalbą, mokslą, meną, muziką, dainas taip pat yra patriotiškas.

Politinė veikla

Trumpai sustojant prie VLIKo ir prie neseniai Toronte vykusio jo seimo aprašymo, buvo aiškiai matyti, kaip ALTa stengėsi atsiriboti nuo Liet. Bendruomenės. Atseit, ALTos nariai Amerikos Lietuvių Bendruomenei nepriklauso. Savo ruožtu VLIKas visais būdais stengėsi išlaikyti savo sudėtį keliolikos buvusių prieš keliasdešimt metų Lietuvoje politiniu partijų pagrindu. Tas iki šiol esamas tęstinumas ateityje bus vis sunkiau įmanomas. Senieji partijų nariai iškeliaus į anapus, o čia gimusiai jaunajai kartai tos buvusios partijos jau nieko nebesako. Dar 10 ar 20 metų, ir VLIKas, koks jis dabar yra, išnyks. Jam lėšas telkiąs Tautos Fondas ir atliekamas Lietuvos laisvės kėlimo darbas turės pereiti Amerikos Lietuvių Bendruomenės žinion.

Į paskaitininko pastabą, kad labiausiai informacijos reikalingi eiliniai Lietuvos gyventojai jos negauna, reikia paklausti: kažin ar taip? Yra "Amerikos Balsas" ir eilė lietuviškų radijo programų Europoje, kurių lietuviai klausosi. Blogiau yra su išeivijos lietuvių spaudos skleidimu pavergtoje Lietuvoje. Jos ten okupantai neįsileidžia. O jei ji ten kaip nors nueitų, tai jos skaitytojai komunistinio saugumo organų būtų įkalinami.

Laisvieji ir pavergtieji

Toliau tenka paliesti paskaitininko mintis, kurios yra iš dalies priimtinos. Čia jau tenka kiekvienam asmeniškai apsispręsti. Tai būtų laisvojo pasaulio lietuvių santykiavimas su okupuotos Lietuvos lietuviais. Negalima su paskaitininku pilnai sutikti, kad kuo daugiausia mūsų važiuotų aplankyti pavergtos tėvynės. Mes siunčiame savo artimiesiems vis brangstančius ir sovietiniais muitais perkrautus siuntinius. Gavėjai gauna nedaug už didelę kainą. Čia pasipelno sovietinė imperija, semdama mūsų vertingus dolerius savo komunistinei propagandai. Dar labiau ta imperija pasipelno iš išeivių turistų, kurie per trumpą laiką gali griežtai prižiūrimi aplankyti tik nustatytas vietoves. Į savo tėviškes vogčiom nuvykę yra ten Saugumo sulaikomi. Galbūt yra mažiau pavojaus ir daugiau įdomu Lietuvą pamatyti jos dar nemačiusiems turistams. Vieni, lietuviško ilgesio kankinami, ryžtasi ir vyksta pasimatyti su savo artimaisiais, kiti, ir aš jų tarpe, yra nusistatę į Lietuvą nevažiuoti, kol ji bus Sovietų Rusijos pavergta, nematyti ten rusiškų užrašų, nesilankyti ir nepataikauti komunistinei valdžiai, kuri yra iš Maskvos.

Atvykstančius į Ameriką ir Kanadą bei į kitus kraštus mūsų tautiečius iš pavergtos Lietuvos, jei tik jie neatstovauja komunistinei valdžiai, nešnipinėja, yra tik eiliniai žmonės, menininkai, dainininkai, galime priimti su vakarietišku laisvumu ir atvirumu. Tai jiems padarys didelį įspūdį ir paskatins palyginti komunistinio "rojaus" gyvenimą su laisvu "kapitalistišku". Bet jokio pataikavimo ir draugiškumo negali būti su komunistų agentais, nors ir su lietuviškomis pavardėmis bei tautiniais vardais. Juk turbūt ir paskaitininkui yra aišku, kad sovietinės vergijos imperija yra paremta šantažu, špionažu, teroru, baime ir melu. Kaip matyti iš "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos", ten beveik visi persekiotojai turi lietuviškas pavardes ir kaikurie net tautinius vardus (o rusai juos stebi iš užkulisių).

Dar reikia sustoti ties paskaitininko mintimi, kad ateities Lietuvos laisve ir nepriklausomybę iškovos lietuviai tėvynėje. Jie taip pat nuspręs valdymosi santvarką, o buvusių politinių partijų, dabar sudarančių VLIKą, nebebus. Mes, išeiviai, būsime tik stebėtojai ir rėmėjai. Nėra ko išeivijos veikėjams tikėtis patekti į būsimos nepriklausomos Lietuvos valdžios viršūnes. Bet tada ten laisvai Lietuvai atsistatyti labai padės mūsų sukaupti Amerikos ir Kanados Lietuvių Fondai. Be to, į Lietuvos ūkį bei pramonę bus įdedama ir privataus išeivijos kapitalo. Tad linkėtina jaunajai lietuvių kartai sėkmės Lietuvos laisvinimo darbe.

Pagalba Lietuvai

Pagaliau prieiname prie tų paskaitininko minčių, kurioms verta pilnai pritarti, jas pagirti ir rasti praktiškų būdų tiesioginiu keliu padėti dabartinei pavergtai Lietuvai. Pirmoji tokia veikla yra Religinė Lietuvių Katalikų Šalpa, vykdoma per lietuviškas parapijas. Jai Kanadoje yra daromos rinkliavos kasmet pirmąjį kovo mėnesio sekmadienį. Jai reikia dar daugiau aukoti, negu iki šiol.

Toliau seka parama lietuviams kaliniams, uždarytiems už tikėjimo ir tautinę kovą. Jiems yra labai sunku gauti siuntinius, tai reikėtų siųsti bent registruotus laiškus pagal Religinės Šalpos duotus adresus (ar užtektų tik lotyniško raidyno, ar reiktų ir rusiško?) su padrąsinimu, kad mes juos prisimenam. Būtinai reikalinga suorganizuoti nuolatinę piniginę ir medžiaginę paramą tų kalinių šeimoms Lietuvoje. Tam neužtenka vienkartinės vakaronės ar pyragų išpardavimo. Ar ir tam reikalui negalėtų būti pravestos rinkliavos, ar atidarytos einamosios sąskaitos? Už šias pastarąsias mintis buvo verta visiems sustojus paskaitininkui paploti.

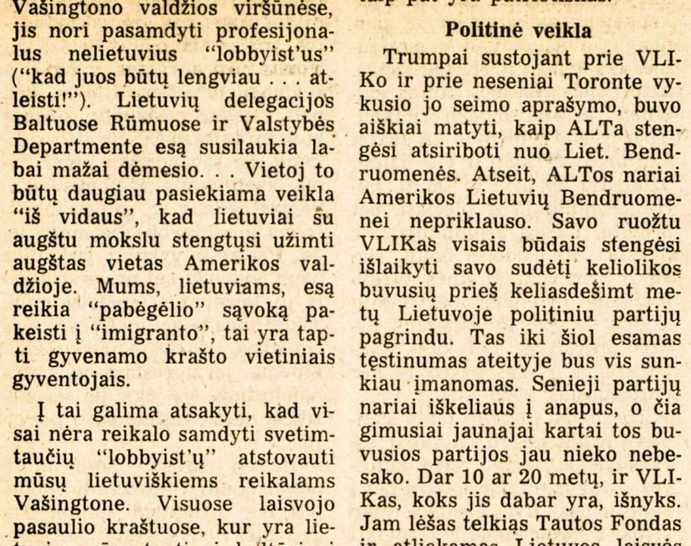

Toronto miesto tarybos narys buvęs profesorius TONY RUPRECHT ir KLB Toronto apylinkės pirmininkė RAMŪNĖ JONAITIENĖ Lietuvos vėliavos pakėlimo iškilmėje prie Toronto miesto rotušės vasario 14 d. T. Ruprecht dabar kandidatuoja į Ontario seimą kaip liberalų partijos atstovas Parkdale apylinkėje Nuotr. D. Skukauskaitės

A.a. KOSTAS KREGŽDĖ, kūrėjas-savanoris, gimęs 1891 m. Lietuvoje, miręs 1981 m. Kanadoje

Kūrėją-savanorį išlydėjus

Keletą metų sunkiai sirgęs namuose ir ligoninėje, š.m. vasario 8 d. Toronte mirė kūrėjas-savanoris **Kostas Kregždė**, sulaukęs 89-rius metus amžiaus.

Velionis buvo pašarvotas Turner - Porter laidotuvių namuose, kur religines apeigas atliko evangelikų liuteronų lietuvių parapijos klebonas kun. A. Žilinskas. Laidotuvių namuose su velioniu savanorių vardu atsisveikino St. Banelis, pensininkų vardu — J. Karpis.

Rytojaus dieną po pamaldų lietuvių evangelikų liuteronų parapijos šventovėje velionis buvo nulydėtas į lietuvių kapines Mississaugoje ir palaidotas šalia prieš ketverius metus mirusios savo žmonos. Prie kapo visų dalyvių buvo sugiedotas Lietuvos himnas. Tautinė vėliava, kuri per šermenis dengė velionies karstą, savanorių pirm. A. Zubrio buvo perduota velionies podukrai O. Mažeikienei. Velionis paliko liūdinčius brolį Jokūbą Klevelande, podukrą O. Mažeikienę ir posūnį B. Astrauską Toronte.

Velionis K. Kregždė yra gimęs ir augęs Puodžiūniškių k., Biržų valsčiuje, ūkininkų šeimoje. Baigęs pradžios mokyklą Biržuose, mokėsi Dorpate — gimnazijoje ir universitete.

Kilus Rusijoje bolševikų revoliucijai, velionis pertraukė mokslą universitete ir grįžo į Lietuvą, kuriai grėsė bolševikų įsiveržimas. 1919 m. vasario 7 d. vienas iš pirmųjų įstojo į karininko J. Variakojo organizuojamą Panevėžio srities apsaugos būrį Kėdainiuose, kuris greitai išaugo į atskirą Panevėžio batalioną ir vėliau buvo pavadintas ketvirtuoju Lietuvos Karaliaus Mindaugo pėstininkų pulku. Jame velionis buvo paskirtas karo valdininku ir keletą metų ėjo to pulko ūkio viršininko pareigas. 1923 m. pasitraukęs iš kariuomenės, pradžioje tarnavo Amerikos lietuvių prekybos bendrovėje Kaune, o vėliau — žemės ūkio departamente kultūrtechniku.

1954 m. pabaigoje Toronte įsisteigus kūrėjų-savanorių sąjungos skyriui, velionis Kregždė daug prisidėjo telkiant materialinę pagalbą ligoje ar varge atsidūrusiems skyriaus nariams ir Vokietijoje pasilikusiems kūrėjams-savanoriams bei Lietuvos karo invalidams.

Tebūnię Tau, bendrų nepriklausomybės kovų broli, lengva toli nuo Tėvynės Kanados žemelė! **St. B.**

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(prieš Lietuvių Namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Daug nusipelniusi gydytoja

J. NARŪNĖ

Gilios senatvės sulaukusi, iškeliavo į amžinybę daug nusipelniusi dr. **Aldona Šliūpaitė**, pirmoji ryžtinga lietuvė gydytoja savanorė 1918 metų laikotarpyje, kai mūsų didvyriai skubėjo į frontą tėvynės ginti.

Dr. A. Šliūpaitė gimė 1880 m. liepos 26 d. Niujorke dr. Jono Šliūpo ir jo žmonos Liudvikos Eglės Malinauskaitės-Šliūpienės šeimoje. Baigusi vidurinį mokslą, studijavo mediciną Pensilvanijos Moterų Medicinos Kolegijoje. Diplomuota daktarė sugrįžo į Niujorką, kur dirbo įvairiose klinikose bei ligoninėse. Be to, jauna gydytoja atidarė nuosavą kabinetą ir ten privačiai praktikavo, ypač kaip motėrų ligų specialistė.

Amerikoje gyvendama, dr. A. Šliūpaitė neužmiršo savo tautos, nes ją labai mylėjo. Ji buvo susipratusi lietuvė, didelė patriotė ne žodžiais ir kalbomis, bet savo darbais. Dalyvavo vietos lietuvių visuomeniniame gyvenime, atsilankydavo ir į parengimus, kad ir labai užimta savo profesijos darbais.

Kai 1918 m. iš griuvėsių kėlėsi laisva Lietuva, kai mūsų jaunai valstybei visko reikėjo, ypač inteligentų darbininkų, dr. A. Šliūpaitė labai susirūpino. Ji stipriai jautė pareigą skubiai padėti kenčiančiai Lietuvai ir vargšams lietuviams. Tuo metu lankęsis Niujorke visuomenės veikėjas Martynas Yčas pasiūlė daktarei važiuoti drauge su juo į Lietuvą. Dr. A. Šliūpaitė M. Yčo pasiūlymą džiaugsmingai priėmė ir ėmė ruoštis į kelionę. Deja, kieta tų laikų Amerikos vyriausybė jos neišleido. Motyvas — į vokiečių okupuotą kraštą vizos nebuvo duodamos.

Bet jauna, ryžtinga gydytoja nenuleido rankų. Ji nutarė važiuoti aplinkiniais keliais. Per Japoniją ji pasiekė Sibirą-Rusiją ir iš ten įvairiais traukiniais atvyko į Voronežą. Ten buvo jau įsikūrusi namaža lietuvių karo pabėgėlių kolonija. Tie 1917 m. buvo sunkūs karo ir Rusijos revoliucijos metai. Dr. A. Šliūpaitė buvo paskirta Voronežo gimnazijų ir šiaip visų moksleivių gydytoja. 1918 m. liepos mėn. drauge su lietuvių moksleivių grupe dr. A. Šliūpaitė pasiekė Vilnių.

Tačiau idealistei gydytojai rūpėjo vykti ten, kur buvo epidemijų zona, kur buvo reikalinga skubi pagalba sergantiems tautiečiams. Dėlto ji nuvyko į Šilalę ir ten darbavosi be poilsio.

1919 m. socialinės apsaugos ministerijos buvo priskirta prie Amerikos Hooverio misijos, kuri rūpinosi pokario metais vaikų maitinimu ir drabužiais. 1919 m. gruodžio mėn. Lietuvos vyriausybės buvo paskirta prie Amerikos Raudonojo Kryžiaus misijos. Darbščioji gydytoja ėmėsi organizuoti vaikų sveikatos punktus. Ji, kaip Amerikos pilietė, galėjo ir sugebėjo daug padėti Lietuvai. Vėliau pradėjo dirbti Raudonojo Kryžiaus ligoninėje. Ten organizavo moterų skyrių, vietos gydytojui Mažyliui padedant.

1923 m. dr. A. Šliūpaitė buvo pakviesta Lietuvos universiteto medicinos fakulteto akušerijos ir ginekologijos katedros jaunesniąja asistente. Ji yra parašiusi veikalą medicinos klausimais. Be to, išspausdino smulkesnių brošiūrų medicinos klausimais.

1931 m. dr. A. Šliūpaitė sugrįžo į Ameriką. Niujorke-Brooklyne vertėsi privačia praktika. Vėliau dirbo Niujorko ligoninėje.

1940 m., kai Sov. Sąjunga okupavo Lietuvą, dr. A. Šliūpaitė visa širdimi talkino BALFui ir aktyviai dalyvavo Lietuvos laisvinimo darbuose. Ji buvo BALFo medicininės pagalbos patarėja. Kad ir Amerikoje gyvendama, ji tęsė savo tėvynės gelbėjimo darbus.

Tebūnie jai lengva amžinoje ramybėje ilsėtis tiek daug gerų darbų atlikusiai Lietuvoje ir Amerikoje!

Canada

Kodėl jūs čia gyvenate?

Gal jūs čia gimę,
o gal ir ne.

Bet jūs čia gyvenate,
nes jūs arba jūsų
proseneliai pasirinkote
Kanadą dėlto, kad čia
atsiveria tiek daug
galimybių kiekvienam.

Laisvės ir galimybių
kraštas, kraštas, kuris
priima ir gerbia visas
rases, tikybas ir kultūras.

Štai kodėl mes
esame kanadiečiai.

Multiculturalism

Honourable Jim Fleming
Minister of State
Multiculturalism

L'honorable Jim Fleming
Ministre d'État
Multiculturalisme

Canada

• Kas bėga nuo lietuviškos spaudos, bėga nuo savo tautos

Festivaliai, teatrai ir ateitis

Pokalbis su Los Angeles lietuvių dramos sambūrio režisore Dalila Mackialiene

ALĖ RŪTA

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Reklamuojant teatro festivalį, reikėtų skelbti ir vaidintojų pavardes. Neužtenka autorių ir režisorių vardų. Kiekvienas Čikagoje ir apylinkėse turi nemažai pažįstamų, kuriu didelė dalis būtų atsilankiusi į spektaklius, jei būtų žinojusi, kad atvyksta draugai ir draugų vaikai. Ypač jaunimas, kuris užmezgė pažintis per šokių, dainų ar sporto šventes, būtų atsilankęs atnaujinti pažinties ir pasižiūrėti, kaip tie naujai atrasti draugai reiškiasi scenos meno srityje.

Už tai buvo girdima daug priekaištų, kodėl nepaskelbtos pavardės ar neįdėtos grupių nuotraukos spaudoje kaip festivalio reklamos dalis. Šie duomenys rengėjams buvo atsiųsti porą mėnesių prieš festivalį, tad laiko užteko. Gera reklama per spaudą kalnus nuverčia. Aktoriams tai būtų vienintelis atlyginimas už praleistas ilgas valandas repeticijose, piniginės išlaidas ir kita — jo pavardė spaudoje ar grupinė nuotrauka su pavardėmis.

Nuotraukos be pavardžių, kurių kelios buvo įdėtos laikraščiuose po festivalio, buvo tik abstraktinė juodų, pilku ir baltų spalvų kompozicija. Ji jokios vertės neturi, nes net veidų negalima atpažinti. Tiesa, nuotraukos buvo festivalio leidinyje, bet ji matė tik tie, kurie atsilankė į vaidinimus, bet nematė visi tie, kurie gal būtų atsilankę. Žiūrovas dažnai eina pamatyti pažįstamo dainininko, aktoriaus ar šokėjo. Visa kita daliai publikos nėra svarbu. Bet, nežiūrint kokiais sumetimais žiūrovas ateina spektaklin, perka bilietą ir užpildo kėdę. Nuo scenos labai matosi, kada toji kėdė lieka tuščia.

— Kurių dalykų reikėtų vengti sekančiame, t. y. 1983 m. Toronte teatrų festivalyje? Ir ko geresnio linkėtum sekančiam?

— Pageidautina, kad vertintojų komisija būtų bent iš penkių asmenų, kurių dalis būtų su dramos teatro patirtimi ir nesėdėtų visi kartu pirmoje eilėje, o pasiskirstytų įvairiose salės vietose, kad pajustų, koks girdimumas salės užpakalinėje dalyje ir balkone. Žiūrovas labai nervinasi, jeigu jis pusės teksto negali išgirsti dėl pertylaus kalbėjimo.

Mano manymu, (tai dar vienas pageidavimas) teatro festivalius reiktų rengti ne Čikagoje. Tiktai ketvirtasis buvo surengtas Toronte per du savaitgalius. Kultūros tarybai reikėtų stengtis šiuos renginius parodyti ir kitose vietovėse, nes Čikaga turi visko "per akis". Labai džiuginanti žinia, kad sekantis festivalis vėl įvyks Toronte, Kanadoje. Sektinas Australijos Lietuvių Dienų rengimo pavyzdys. Ten Lietuvių Dienos įvyksta rotacine tvarka labiau lietuvių apgyventose vietovėse. Čikagoje, perpildytoj visokiais renginiais, publikos dėmesys sparčiai mažėja. Taip pat reikalingas teatrinių grupių atrinkimas. Stenkimės didinti kokybę, ne kiekybę; tai nepritraukia publikos, tik gaišina laiką.

Gal reiktų stipriai persvarstyti, "holivudišku" stilium sekant, premijų (ar Oskarų) dalijimą. Tai įneša daug nepasitenkinimo, nusivylimo, ašarų ir įsivaizduojamos "skriaudos". Publikos nuomonė, kurią ji drąsiai pareiškia, nevisada sutampa su vertintojų komisijos nuomone. Festivalio dalyvis, išgirdęs publikos pagyrimus, o paskui ir vertintojų komisijos sprendimą, dažnai esančios Kalėdų senelio vaidmenyje, pasijunta neįvertintas ir pasidaro abejingas scenos darbui visam laikui. Dėl šios priežasties aš savo grupėje jau praradau kelis aktorius — nesugrąžinamai.

Juk nei dainų, nei šokių šventėse nepremijuojami chorai ar šokėjų grupės. Sportininkų komandos premijuojamos taškais. O pagal kokį kriterijų premijuojami aktoriai, dekoratoriai, režisoriai? Taškais, sceninio patyrimo įžvalga ar remiantis asmenine draugyste? O gal principu — duoti visiems po grūdą, kad visi būtų laimingi? . .

Vietoje to aš siūlyčiau įvesti kokius nors "oskariukus" visiems festivalio dalyviams, su data ir pavarde, kad štai jis ar ji dalyvavo tokiame tai dramos festivalyje. Kaip vienas pasakė, tai būtų savotiški "roots" jo vaikams, kai paaugs, kai jie didžiuosis, kad jų tėvas ar motina buvo dramos aktorius-ė ir dalyvavo lietuviškuose teatro festivaliuose. Dabar dalyvavusieji negauna nieko, nič nieko, kas jiems primintų jų veiklą teatro srityje. Festivalio "dovanas" gauna penki asmenys, o visi kiti lieka be "likusio ženklo", kad buvo festivalio dalyviais, kad tam pačiam darbui paskyrė daugybę valandų.

Gal kaikas pasakys, kad vis tai gražios sugestijos, kurių mūsų gyvenime niekad netrūko, tačiau jas pradėti įgyvendinti jau yra kiek pervėlu. Gal tai ir tiesa, bet kai skauda, negali paliauti skųstis. Niekas niekad nėra pervėlu.

Čia pasakytos mintys mano galvoje formavosi jau nuo pirmojo festivalio, bet vis neišdrįsau jų viešai pasakyti. Mano pageidavimas būtų, kad šios čia išdėstytos mintys taptų teatro žmonių ar teatrą mylinčios publikos diskusijų objektu.

Labai svarbu, kad išeivijos teatras neužgestų, o vis stiprėtų su ateinančiu į jo gretas jaunų žmonių antplūdžiu. Jeigu visi tylėsime, greit teatro uždanga nusileis paskutinį kartą ir viena dalis būsų bendro kultūrinio gyvenimo bus užgesusi visam laikui. Anatolijus Kairys įdeda daug laiko, pastangų ir lėšų bei vilčių, puoselėdamas teatro meilę jaunimo gretose per Darių Lapinską, mažųjų gretose — per Laimą Lapinskienę, bet to dar neužtenka. Reikia, kad visi tėvai skatintų savo vaikus ir vežiotų į repeticijas, kaip į tikrą lituanistinę mokyklą. Repeticijos yra geriausia lietuvių kalbos mokykla, o tos kalbos nė vienas jaunuolis šiandien nemoka perdaug.

Festivalio rengėjų komitetas su pirmininku A. Kairiu, esu tikra, perbrido daug klampių upių ir perlipo daug aštrių uolų, kol pasiekė kalno viršūnę — penktąjį teatrų festivalį. Negailėdami savo energijos ir paaukoto laiko, jie leido mums pažvelgti nuo scenos į švytinčius, besijuokiančius, susimąsčiusius žiūrovų veidus, paklausyti jų spontaniško plojimo, nuoširdaus juoko ir įgalino nors trumpam pasinerti į fantazijų pasaulį, pakeliauti "padangių keliais". Aš tikiu, visi teatrą mylintys festivalių dalyviai ir žiūrovai liks jiems visada dėkingi už tą prošvaistę, sužibusią širdyse malonia šviesa. Tebūnie Anatolijui Kairiui ir jo komitetui visų (Padėkos Dienos) padėka. Jis sako, kad tai jau paskutinis jo surengtas festivalis. Netikėkime!

* * *

Dėkodami mielai Dalilai Mackialienei už "atvėrimą širdies" lietuviško teatro išeivijoj temomis, turime dar keletą žodžių pridėti apie ją kaip Los Angeles Lietuvių Dramos Sambūrio ilgametę režisorę.

Dalila sausio vidury gavo telefoninę žinią iš LB kultūros tarybos pirmininkės Klevelande kad jai paskirta 1980 m. teatro $1.000 premija už jos ilgametę sėkmingą veiklą su Los Angeles Lietuvių Dramos Sambūriu, už jos kūrybinį ryžtą, kuris įkvepia bei paskatina ir kitus tos srities kūrėjus bei darbuotojus.

Ilgai stebėjusi D. Mackialienės kūrybinį scenos darbą bei nemažai apie jos spektaklius rašiusi, aš visa širdimi džiaugiuosi jos įvertinimu ir tikiu, kad LB kultūros tarybos ir jos pirmininkės Ingridos Bublienės viltys tikrai išsipildys, nes D. Mackielienė dar ilgus metus bus pajėgi bei entuziastinga teatro darbuotoja. Losangeliečiai kultūrininkai džiaugiasi ir didžiuojasi šiuo jos laimėjimu ir linki jai kūrybingų metų bei spalvingų spektaklių!

B. VYTIENĖ

VAIKYSTĖ

Mažam viskas kitaip atrodo,
nors jis nesijaučia mažu.
Pasaulis didelis vilioja,
aplinkui šviesu ir erdvu.

Viskas įdomu, viskas nauja,
kas dieną vis kiti žaislai.
Pievoj drugeliai jam vis moja
ir šypsos vasaros žiedai.

Jis vis svajoja — kai užaugsiu,
būsiu galingas ir stiprus.
Ko panorėsiu — viską gausiu,
paliksiu mažesniems žaislus.

JAUNYSTĖ

Ta jaunystė, kaip ugnis —
vis įžiebta, jau liepsnoja!
Kas tą ugnį užgesins?
Vėjas kursto, ją nešioja.
Tiek daug norų, tiek vilčių,
vien jausmai širdy kovoja,
kai jaunystė skuba vis,
bėga, klumpa, nesustoja
ir pradingsta taip staiga —
lyg ta laimė prarasta . . .

VIDURAMŽIS

Kas šiandieną aš esu?
Kuo norėjau vakar būti?
Vėl padangėje šviesu,
po audrų antai — saulutė.
Dirbti, kurti dar smagu,
dar gyvenimas vilioja.
Tik sukaupkime jėgas,
mums juk kelio niekas nepastoja!

SENATVĖ

Daug kalbėta, daug žadėta,
kas praėjo — nebegrįš.
Kas suspėjo, kiek pasėjo,
laikas viską suskaitys.

Kam skubėti? Pailsėti
dažnai juk reikia, ir gana.
Visi žino, kad mūs' laukia
dar kelionė amžina . . .

ILGESYS

Sako, vėlės į tėviškę grįžta,
sugrįšim ir mes . . .

Ten kaštanai pavasarį kelia
baltažiedes žvakes.

Ir berželiai linguoja pavėjui,
atplasnoja gandrai.

Vyturiai gieda žemei ir saulei
savo giesmes meiliai!

Kai pirmos žibuoklės pražys ten,
pamiškėj, paslapčia,

ilgesys taip pavasario dieną
vėl ateis nejučia . . .

Sako, vėlės į tėviškę grįžta,
sugrįšim ir mes —

ilgesys su pavasario vėju
mus į tėviškę žalią parves!

MARIJA KALVAITIENĖ, hamiltoniškio "Aukuro" aktorė, laimėjusi žymenį V teatrų festivalyje Čikagoje už geriausiai atliktą vaidmenį B. Pūkelevičiūtės 3 v. komedjoje "Antroji Salomėja painiavose" **Nuotr. P. Maletos**

Pasakų knygelė vaikams

PR. NAUJOKAITIS

JAV LB švietimo taryba neseniai išleido žinomos vaikų ir jaunimo literatūros kūrėjos Vandos Frankienės-Vaitkevičienės pasakų rinkinį "Pasakų pasaulis". Rinkinyje yra penkios pačios autorės sukurtos literatūrinės pasakos, sukurtos pagal universalius pasakų dėsnius. Tuos dėsnius autorė gerai pažįsta. Dėlto jos pasakose visada yra veiksmo, dinamikos, įvykis prasideda kur nors namuose, netrukus pagrindinis herojus atsiduria svetimoje aplinkoje, ir per įtampos kupinus įvykius fabula sklandžiai rieda į atomazgą.

Pirmoje pasakoje vaizduojamas nykštukas, kuris nusikalto smalsumu, įsilauždamas į išminčiaus dirbtuvę. Už tai buvo uždarytas į laikrodį ir turėjo skambinti valandas. Iš laikrodžio jį išvaduoja Vidutė, kuri taip pat nusikalto, be tėvelių dreve ir ten būtų badu numarinžinios mėgindama nusikabinti nuo sienos laikrodį. Ji, krisdama nuo kėdės, susitrenkė galvą ir kurį laiką gulėjo be sąmonės. Jos nuotaikinga kelionė su nykštuku yra savotiškas sapnas. Viskas baigiasi laimingai. Gegutės padedamas, nykštukas grįžta namo pas tėvus ir brolius, atsiprašo išminčių, o Vidutė pabunda susirūpinusių tėvelių globoje. Didaktinis elementas sumaniai įpintas į fabulą.

Antroje pasakoje "Saulė motulė" pasakojama, kaip vienas saulės vaikas Spinduliukas isigeidė tapti žemės vaiku. Tačiau žemėje jis nesijautė laimingas, nepritapo prie žaidžiančių vaikų, tapęs piemenėliu, daug vargo, ilgėjosi saulės. Ir saulė liūdėjo dėl prarasto vaikelio. Jos gausios ašaros degino žemėje žolę ir medžius, išdegino piktos raganos sodą. Už tai ragana saulės vaiką uždarė į sauso medžio nusi. Bet saulė susirado savo vaikelį, atgaivino net kerštingos raganos sodą, ir vėl pasaulyje pasidarė šviesu, šilta, linksma.

Trečioji pasaka pasakoja išdykėlės voverių karaliaus dukters nuotykius ir nelaimes. Ji išdriso įsibrauti į raganos Siaubūnės sodus. Ten ragana voveraitę uždarė į narvelį ir užbūrė, kad niekas negalėtu išvaduoti. O visdėlto gerosios burtininkės ir mėlynojo paukštelio voveraitė buvo išvaduota, bet i savo tėvų miestą nedriso grįžti. Ji pasiliko miške, ir jos vaikai yra tos negerosios voverės, kurios daug žalos daro sodams ir daržams. Tik tos išdykėlės neklaužados vaikai yra tokie pat nedorėliai, kaip ir jų negeroji motina.

Ketvirtoji pasaka "Cimukas" pasakoja iš namų pabėgusio žaislinio meškiuko nuotykius ir rūpesčius, kaip sugrįžti namo. Čia ir eismo taisyklės gatvėje atskleidžiamos, nuotykiai dangoraižyje, kelionė svetimu automobiliu į miška, gerosios burtininkės patarimai, pavirtimas bitinėliu ir lietuviškai kalbančių vaikų jieškojimas. Pamokanti mintis — be tėvelių žinios negalima išeiti iš namų, negalima savosios kalbos užmiršti.

Paskutinėje pasakoje rodomi Velykų zuikučio rūpesčiai ir nuotykiai. Tai velykinis, proginis pasakojimas, taikomas mažiesiems vaikams.

V. Frankienė-Vaitkevičienė pasakoja lengvai, gražia lietuvių kalba. Ji yra įgudusi rašytoja, anksčiau kūrusi mokyklinius vaidinimėlius, vėliau perėjusi į pasakų pasauli. Idomu, kad jos pasakos yra visai originalios. Tai nėra mūsų liaudies pasakų perkūrimas, kaip tai daro kaikurie kiti autoriai (Švaistas, Dovydėnas, Tomarienė). V. Frankienė-Vaitkevičienė sugeba pati pinti fabulą, parinkti vaikams artimus veikėjus, juos išvesti į patrauklų nuotykių kelią ir laimingai tuos nuotykius užbaigti. Knygelė iliustruota gerai turiniui pritaikytais dail. Ados Korsakaitės-Sutkuvienės piešiniais. Viršelis ir aplankas — spalvoti.

Vanda Frankienė-Vaitkevičienė, PASAKŲ PASAULIS. Išleido JAV LB švietimo taryba. Spausdino "Draugo" spaustuvė. Čikaga, 1980 m., 80 psl. Kaina nepažymėta.

Atsiųsta paminėti

Aleksandras Radžius, PRIIMK MANE, MĖNULI. Eilėraščiai. Aplankas — Ados Korsakaitės-Sutkuvienės. Išleido "Ateitis". Literatūros serija nr. 19. 1980 m., 83 psl. Kaina — $5. Gaunama pas platintojus ir "Ateities" leidykloje (16349 Addison, Southfield, MI 48075, USA).

Antanas Jasmantas, IR NIEKAD NE NAMOLEI. Eilėraščiai. Aplankas — Danguolės Kuolienės. Literatūros serija nr. 20. Išleido "Ateities" leidykla 1980 m., 70 psl. Kaina — $6. Gaunama pas platintojus ir "Ateities" leidykloje (16349 Addison, Southfield, MI 48075, USA).

Kun. B. Pacevičius, ŽINGSNIAI PRIEŠ NEVILTĮ. Atsiminimai. Viršelis — Aldonos Totoraitienės. Spausdino "Litho-Art Ltd." Toronto 1980 m., 375 psl.

MOTERIS, lietuvių moterų žurnalas, 1980 m. lapkritis ir gruodis. Redaktorė — N. Kulpavičienė, leidėja — Kanados Lietuvių Katalikių Moterų Draugija. Adresas: 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8, Canada.

Montrealio lietuvaičių choras, vadovaujamas sesėlės Teresės, ruošiasi pirmajam savo koncertui gegužės 9 dieną Aušros Vartų parapijos salėje **Tony's Photo Studio**

Užsisakykite Anatolijaus Kairio knygas

UNDER THE SWORD OF DAMOCLES, romanas angliškai; vertė N. Gražulienė; kietais viršeliais, praplėsta ir pataisyta lietuviškos laidos versija, 251 p. $10.00

VYSKUPO SODAS ir KRYŽKELĖ, dvi dramos vienoje knygoje iš vysk. M. Valančiaus laikų, 144 p. $6.00

PO DAMOKLO KARDU, (lietuviškai), premijuotas romanas, 219 p. $4.00

LAISVĖS SONATA, p o e m a apie vieną jūrininką; 40 dail. D. Kizlauskienės iliustracijų; kietais viršeliais, didelio formato, tinkama dovana jaunimui, 78 p. $4.00

TRYS DRAMOS — Rūtelė", "Saulės rūmai", "Žmogus ir tiltas" — vienoje knygoje; kietais viršeliais, 158 p. $4.00

TRYS KOMEDIJOS — "Kūkū", "Didysis penktadienis", "Rūtos ir Bijūnai" — vienoje knygoje, 224 p. $4.00

KARŪNA, istorinė trilogija-poema iš Mindaugo laikų, trys atskiri veikalai; kietais viršeliais, 318 p. $4.00

SIDABRINĖ DIENA, 3 v. komedija ir libretas vienoje knygoje; kietais viršeliais, 155 p. $3.00

Kainos — įskaitant persiuntimo išlaidas

Lithuanian Literary Associates
P.O. Box 29060
Chicago, Ill. 60629, USA

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

KOMPOZ. JUOZAS ŽILEVIČIUS kovo 16 d. sulauks 90 metų amžiaus. Ilgus metus praleidęs Čikagoje pas tėvus jėzuitus, dabar dukros yra apgyvendintas amerikiečių senelių prieglaudoje Towsone, Baltimorės priemiestyje. Priežiūra ten esanti gera, bet nuotaiką drumsčia lankytojams įvesti suvaržymai. J. Žilevičius, nors jau praradęs regėjimą, tebeturi gerą atmintį, nori pasikalbėti su lietuviais. Sausio 4 d. jį aplankė Baltimorės ateitininkai. Pokalbis daugiausia buvo skirtas Lietuvos operos šešiasdešimtmečiui. J. Žilevičius, dalyvavęs pirmajame G. Verdi "Traviatos" spektaklyje, dalijosi įdomiais atsiminimais. Istorinės vertės atsiminimų, liečiančių kultūrinį Lietuvos gyvenimą nepriklausomybės pradžioje, J. Žilevičius turi labai daug. Juos bandė įrašyti į magnetofono juostą "Amerikos Balse" dirbantis žurnalistas Vl. Ramojus, tačiau ir jam teko susidurti su kliūtimis. Pradžioje kalbėtis tebuvo leista 15 minučių labai nepalankiose sąlygose, kitam tame kambaryje gyvenančiam senukui triukšmingai įsijungus radiją. Vl. Ramojus su J. Žilevičium atsisveikino tik su 1 val. 15 min įrašu. Būtų gražu, jei sukaktuvininką amžiaus septyniasdešimtmečio proga kovo 16 d. bent telegramomis pasveikintų mūsų organizacijos, muzikiniai vienetai, muzikai bei kiti jo gerbėjai. J. Žilevičiaus adresas: Manor Care, 7001 N. Charles St., Towson, Md. 21204, USA.

KOTRYNA GRIGAITYTĖ-GRAUDIENĖ laimėjo Lietuvių Rašytojų Draugijos literatūrinę 1980 m. premiją, kurios mecenatas yra JAV Lietuvių Fondas. Vertintojų komisija — Leonardas Andriekus, Paulius Jurkus, Nelė Mazalaitė, Stasys Santvaras ir Vytautas Volertas vasario 14 d. posėdyje Niujorke nutarė premijuoti "Darbininko" išleistą jos poezijos rinkinį "Marių vėjui skambant". Tai yra jau antroji premijos susilaukusi K. Grigaitytės knyga — 1962 m. "Draugo" poezijos premija buvo įvertintas jos rinkinys "Rudens lapai".

DAIL. PRANO LAPĖS naujausių darbų paroda, globojama Niujorko skaučių židinio "Vilija", įvyks gegužės 23-24 d.d. Brooklyne, mažojoje Kultūros Židinio salėje. Jos atidaryme dail. P. Lapė skaitys paskaitą apie dailės terminologiją.

KANADOS FILMŲ PASAULYJE vis labiau įsitvirtina "Doomsday Studios" bendrovėje Halifakse dirbanti Ramuna Macdonald (Paplauskaitė-Ramūnaitė), Otavoje mirusio profesoriaus A. Ramūno-Paplausko dukra. Gavusi Kanados Tarybos stipendiją, remiančią keitimąsi menininkais, ji lankėsi Vašingtone ir dalyvavo sausio 19-20 d.d. įvykusiame filmų festivalyje. Jame buvo parodyti du jos naujausieji filmai — "Sarah Jackson" ir "God's Island". Kartu buvo nusivežusi ir savo ankstyvesnį filmą apie dailininkus Anastaziją ir Antaną Tamošaičius "Spirits of an Amber Past" ("Gintarinės praeities dvasia"). Šis filmas buvo rodomas Vašingtone ir Bostone, pasinaudojant Ramunos Macdonald apsilankymu JAV.

DAIL. KAZIMIERO ŽOROMSKIO DARBŲ PARODA, globojama Lietuvių Moterų Federacijos Niujorko klubo, Brooklyno Kultūros Židinyje bus surengta gegužės 9-10 d.d. Didžiąją paveikslų dalį sudarys K. Žoromskio nutapytos gėlės.

AUSTRALIJOJE NEPAPRASTO POPULIARUMO susilaukė knyga "The World of Olegas Truchanas", išleista 1975 m., kainuojanti $20. Pasak leidėjų, tokių knygų Australijoje sunku parduoti 5.000 egz., o jos jau išparduota 25.000 egz. ir vėl išleista dar viena 6.000 egz. laida. Už pirmosios laidos egzempliorius rinkėjai jau siūlo po $200. Tas Olegas Truchanas buvo pokarinis ateivis iš Lietuvos, gimęs prie Šiaulių. Atvykęs Australijon, apsigyveno Tasmanijos saloje ir susidomėjo jos gamta. Visą savo gyvenimą paskyrė gamtiniams Tasmanijos tyrinėjimams, juos užfiksuodamas talentingose nuotraukose. Nors daug tų jo nuotraukų sudegė didžiajame Hobarto gaisre, bet ir likusios pakankamai atskleidžia fotografinį A. Truchano talentą. Nuskendo 1972 m. sausio 6 d., betyrinėdamas Pedder ežero apylinkes. Šiandien toji vietovė yra pavadinta valstybiniu A. Truchano parku. Knygą "The World of Olegas Truchanas" parašė jo bičiulis ir bendradarbis Max Angus.

LIETUVOS LAISVĖS KOVŲ ATSIMINIMUS, parašytus dr. A. Rukšos (miręs), leidžia Lietuvių Karių Veteranų Sąjunga "Ramovė". Leidinys pavadintas "Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės". Prof. dr. J. Puzinas, dar gyvas būdamas, skaitė autoriaus rankraštį ir pareiškė: "Dr. A. Rukšos darbas parašytas labai rūpestingai ir moksliškai. Ramovėnai gali būti laimingi, suradę tokį kruopštų autorių." Dr. A. Rukša yra buvęs Lietuvos kariuomenės savanoris, dalyvavęs kovose. Leidinys turės 600 puslapių. Leidėjai tikisi paramos ir kviečia iš anksto knygą užsisakyti. Garbės prenumerata — $25, mecenato — $50, garbės leidėjo — $100. Knygos kaina pirkėjui — $15. Centro valdybos adresas: A. Jonaitis, 1223 East 175 Street, Cleveland, Ohio 44119, USA.

RAIMUNDAS SAMULEVIČIUS, kaunietis dramaturgas ir prozininkas, tragiškai žuvo vasario 2 d. Lietuvos Rašytojų Sąjungos pranešime mirties aplinkybės neatskleidžiamos. Velionis buvo gimęs 1937 m. rugsėjo 25 d. Kaune, vidurinę mokyklą baigęs Jonavoje. Mokėsi Lietuvos Veterinarijos Akademijoje, dirbdamas bitininku viename kolchoze. Literatūron įsijungė, baigęs M. Gorkio literatūros institutą Maskvoje. 1954 m. Kauno dramos teatre buvo pastatyta jaunimo problemas gvildenanti R. Samulevičiaus pjesė "Studentiška novelė". Kūrybinį velionies palikimą sudaro pjesės: "Pasiklydęs tarp žvaigždžių", parašyta 1966 m., "Jeigu pasibels . . ." — 1967 m., "Sofoklas ir Ji" — 1968 m., "Aidas", "Tiltas į tolimąją naktį" — 1969 m., "Paukšti, ateik čia" — 1975 m., "Laukimas", Kaip vėjas laukuose . . ." — 1976 m. Kaikurie R. Samulevičiaus kūriniai, išversti į kitas kalbas, buvo vaidinti Rusijoje, Ukrainoje, Estijoje, Moldavijoje, Armėnijoje, Uzbekijoje, Čekoslovakijoje, Lenkijoje, Suomijoje. Velionis taipgi buvo paruošęs Vaižganto "Nebylio", P. Merimee "Lokio" incenizacijas. Rankraščiuose liko keletas naujų jo pjesių. Pastaruoju metu R. Samulevičius periodikoje paskelbė pluoštą savo apsakymų, kelionių įspūdžių, ruošė studiją apie dail. A. Samuolį.

RESPUBLIKINĖ BIBLIOTEKA VILNIUJE 85-tąjį Balio Sruogos gimtadienį savo lankytojams primine specialiai jam surengta paroda. Jai buvo sutelkti poezijos, dramos kūriniai, vertimai, literatūros, teatro istorijos ir kritikos darbai, atsiminimų knyga iš vokiečių koncentracijos stovyklos "Dievų miškas", išsaugoti rankraščiai, lietuvių poetų B. Sruogai dedikuoti eilėraščiai. Su velionies dramomis supažindino jų spektaklius užfiksavusios nuotraukos įvairiuose teatruose. Patį 85-tąjį gimimo metinių minėjimą biblioteka surengė vasario 10 d vakarą.

JUSTINO MARCINKEVIČIAUS poezijos rinkinį "Būk ir palaimink" 1980 m. pabaigoje išleido "Vaga". Jis yra susietas su ankstesne lyrikos knyga "Gyvenimo švelnus prisiglaudimas". Abu juos vienija žodis, gerumo šviesa, brolybė ir meilė. Pasak recenzento Ričardo Pakalniškio, lyrines akimirkas, žmonių likimus, gimtojo krašto vaizdą naujajame rinkinyje vis labiau jungia žodis: "Pareis nušautas žodis, / sugrįš namo pakartas, / klebens duris išvytas . . ." Savo prinokusią vasarą J. Marcinkevičius lygina su rugiapjūtės šviesa ir skaudėjimu, nes virš žiemkentėlio jau pakimba dalgis. Rinkinį sudaro skyriai — "Prie rugių ir prie ugnies", "Geručių žodžių kryptimi". Jame netrūksta poetinių miniatūrų, kovos tarp gyvybės ir mirties.

FORTEPIJONO MUZIKOS VAKARĄ Vilniaus filharmonijos salėje surengė jaunoji pianistė Mūza Rubackytė, sąjunginio konkurso laureatė, dirbanti dėstytoja Vilniaus konservatorijoje. Koncerto programon ji buvo įtraukusi J. Haydno, A. Bergo sonatas, pirmą kartą atliekamą naująją V. Montvilos "Bokštų sonatą". Programą M. Rubackytė papildė B. Bartoko kūriniais. Šį savo koncertą ji pakartojo Kaune ir Kapsuke (Marijampolėje).

STYGINIS VILNIAUS KVARTETAS, kurį sudaro A. Vainiūnaitė, P. Kunca, D. Katkus ir A. Vasiliauskas, sausio 18-30 d.d. turėjo pirmą savo išvyką Italijon. Koncertams buvo paruoštos trys programos su J. Haydno, J. Brahmso, S. Prokofjevo, D Šostakovičiaus, V. Barkausko, V. Laurušo kvartetais ir M. K. Čiurlionio kūriniais. Koncertai buvo pradėti Lombardijos srities mieste Pavijoje, kur specialią laidą apie kvartetą, Vilnių ir Lietuvą transliavo vietinis radijas. Savonoje Vilniaus kvartetas koncertavo su simfoniniu Amsterdamo orkestru, austru pianistu P. Badura-Skoda bei kitais atlikėjais. Kiti vilniečių koncertai įvyko Genujoje, Akvi Termo kurorte, Frascatyje prie Romos, pernai nuo žemės drebėjimo nukentėjusiame Avellino mieste. Pastarajame visas koncerto pelnas buvo paskirtas nukentėjusių gyventojų šalpos fondui.

VILNIAUS PARODŲ RŪMUOSE 200 dailininkų surengė taikomosios dekoratyvinės dailės parodą, turėjusią gobelenų, keramikos, odos ir stiklo dirbinių, gintaro bei juvelyrinių puošmenų skyrius. Lankytojus, kurių eilėse buvo gausu jaunimo, žavėjo J. Balčikonio gobelenai "Metų laikai", D. Mačionytės-Jonaitienės kilimas "Žydėjimas", J. Garvytės-Tvarijonavičienės gobelenas "Lietuva", D Kvietkevičiūtės — "Karo metų rauda". Mažųjų gobelenų grupėje išsiskyrė K. Balčikonio ciklas "Prisiminimai apie Kuršių neriją", R. Luckienės miniatūros, šventiški A. Stasiūnaitės-Pečiūrienės darbai. Keramikos skyriuje buvo išstatyta K. Karkaitės kompozicija "Susimąstymas", laimėjusi pagrindinę premiją baltiečių jaunųjų dailininkų taikomosios dailės parodoje Rygoje. Poezija dvelkė N. Blaževičiūtės kompozicija "Laiškai iš namų", naują kryptį atspindėjo M. Kiaulekytės keramika "Ar jums patinka vasara?" Brandžių stiklo darbų parodai buvo pateikusi G. Didžiūnaitė, E. Biliūnas, V. Stančikas. Gintaro grožį išryškino K. Simanonio, F. Daukanto, A. Milkintienės papuošalai. **V. Kst.**

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

DĖMESIO, LIETUVIAI!!!

- Parduodantiems per mus nuolaida
- Nemokamas nejudomo turto įkainojimas
- Sąžiningas patarnavimas visuose nejudomo turto reikaluose
- Daugiau kaip dvidešimt penkerių metų patirtis

2336 Bloor Street West – Tel. 763-5555
PRANAS KERBERIS namų 239-5923
ANTANAS GINIOTIS namų 769-9356

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas
999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400, 532-3414

AKTYVAI — virš 19 milijonų

KASOS VALANDOS:
Pirmadieniais 10 - 3
Antradieniais 10 - 3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10 - 8
Penktadieniais 10 - 8
Šeštadieniais 9 - 1
Sekmadieniais 9.30 - 1

MOKA UŽ:
90 dienų termin. indėlius 14 %
term. indėlius 6 mėn. 13¼ %
term. indėlius 1 metų 12½ %
term. indėlius 3 metų 12 %
pensijų s-tą 13 %
taupomąją s-tą 10¼ %
spec. taup. s-tą 13 %
depozitų-čekių s-tą 6 %

DUODA PASKOLAS:
asmenines nuo 15 %
mortgičius nuo 14 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's checks). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS
406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
2239 Bloor Street West.
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai ★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F. ★ GOODRICH, RADIAL ir kt.
Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių •
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

te paskelbė numatomus sekančio biudžeto metmenis, kurie palies laikotarpį nuo š.m. balandžio 1 d. iki 1982 m. kovo 31 d. Opozicija pasipiktino, kad tie metmenys pirmiausia buvo įteikti spaudai. Iš jų paaiškėjo, kad biudžeto išlaidos bus padidintos 12,8% ir pasieks $67,6 bilijono. Pasibaigiančiame biudžete išlaidų buvo turėta tik $59,9 bilijono. Paskutinio biudžeto $14,2 bilijono deficitas sekančiame biudžete bus pakeistas $13,7 bilijono deficitu. Dėl jo vėl teks padidinti valdžios skolas. Pernai vien tik tų skolų palūkanos kiekvienam mokesčių mokėtojui kainavo po $685, o dabar jos pakils iki $795. Naujasis JAV prez. R. Reaganas drastiškai apkarpė biudžetines išlaidas,, o Kanada ir toliau žada žygiuoti ligšoliniu skolų didinimo keliu, nors anksčiau ar vėliau už jas reikės atsiskaityti.

Specialus pranešimas apie naciams tarnavusių karo nusikaltėlių teisimą jau yra pasiekęs Kanados teisingumo ministeriją. Iniciatyvos ėmėsi žydų kilmės federacinių kalėjimų ir RCMP policijos min. B. Kaplanas, skatinamas žydų organizacijų. Šiam reikalui buvo sudarytas specialus komitetas, kurin įėjo teisingumo, imigracijos, užsienio reikalų ministerijų ir paties B. Kaplano ministerijos atstovai. Jie turėjo surasti paragrafus, kurie leistų tokius teismus po 35 metų. Už teismų pradėjimą kovoja Toronto žydų organizacija, įsteigta "holocaustui" prisiminti. Jos atstovė Sabina Citron dabar vėl kreipėsi į teisingumo ministeriją, reikalaudama bausmės naciams. Ji betgi teigia, kad tai organizacijai nerūpi maži nacių nusikaltėliai, o tik didieji, kurių Kanadoje gali būti tūkstantis. Tokį skaičių buvo nurodęs nacių sekėjas S. Wiesenthalis, Vašingtone susitikęs su B. Kaplanu. Pasak Sabinos Citron, jei bylos nebus pradėtos, Kanada taps tokių nusikaltėlių prieglauda. Kadangi lig šiol V. Vokietijoje teisti naciai daugiausia buvo jau seni žmonės, taip ir lieka neaišku iš kur tas jų antplūdis prasidėtų Kanadon. Šį visą klausimą baigia išspręsti neišvengiama tokių nusikaltėlių mirtis.

Artėjančiuose Ontario parlamento rinkimuose pergalė pranašaujama dabartiniam premjerui W. Davis ir jo konservatorių partijai. Planuoti visų trijų partijų vadų debatai televizijoje neįvyks, nes jų nenorėjo W. Davis. Buvo norima, kad debatus transliuotų CBC, CTV ir "Global" televizijos stotys. Šį planą sugriovė CTV tinklui priklausanti CFTO Toronto stotis, pareikalavusi išjungti tris stotis turinčią "Global" bendrovę. Su tuo nesutiko premjeras W. Davis. Iš tikrųjų CFTO stoties savininkas yra aiškus konservatorius ir premjero W. Davis bičiulis. Tokia taktika, matyt, buvo siekiama sukliudyti debatus, kurie nėra reikalingi premjerui W. Davis.

Ontario premjerą W. Davis rinkiminiame vajuje atakuoja trijų subankrotavusių investacijos bendrovių šėrininkai. Tos bendrovės buvo gavusios veiklos leidimą iš Ontario valdžios įstaigų. Didžiausią nuostolį atnešė "Argosy" bendrovės bankrotas, dėl kurio 1.600 Ontario gyventojų prarado net $26,5 milijono. Jie reikalauja, kad Ontario vyriausybė padengtų šiuos nuostolius, leidimą išdavusi nepatikimiems provincijos žmonėms. Premjerą W. Davis taipgi puola ir Ontario ligoninių pagalbinio personalo nariai, turėję nelegalų streiką. Dėl jo dabar ligoninės atleido 28 unijų vadovus, suspendavo 2.500 streikavusių darbininkų. W. Davis atsisako jiems padėti, nes nelegalus streikas pažeidė Ontario įstatymą. Jo pažeidėjai esą padarė nusikaltimą, dėl kurio valdžios pagalba esanti neįmanoma. Rinkiminiame vajuje premjeras W. Davis pažadėjo 4.000 provincinių policininkų parūpinti neperšaunamas liemenes. Šį žingsnį skatina pagausėję policininkų nušovimai. W. Davis taipgi sutinka prisidėti ir prie miestų policininkų aprūpinimo tomis liemenėmis. Tokiu atveju pusę dolerių sumos liemenėms parūpintų Ontario iždas.

Kanados parlamentas buvo gavęs pasiūlymą įvesti nemokamas pensijas federacinėje tarnyboje esantiems 657-niems teisėjams. Pagal tą planą jiems būtų grąžinta $3,1 milijono, jau įmokėto pensijų fondan. Dėl šio sumanymo triukšmą pakėlė opozicinės partijos. Dabar specialus komitetas turi išspręsti algų padidinimo klausimą. Esą teisėjų algos nebuvo padidintos nuo 1975 m. Todėl jas dabar iš karto norima pakelti didoka suma — $13.-15.000. Šia proga betgi primenama, kad vyriausias augščiausiojo teismo teisėjas per metus jau dabar gauna $94.160, kai tuo tarpu min. pirmininko P. E. Trudeau alga tėra $87.500. Metinės federacinių teismų teisėjų algos yra $74.900, distriktų teisėjų — $69.500.

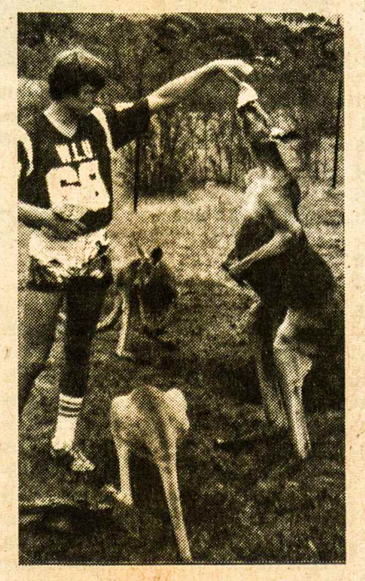

ALBERTAS KALVAITIS, atstovavęs Hamiltono sporto klubui "Kovas" sportinėje išvykoje Australijon

SPORTAS

Ruoškimės žaidynėms Baltimorėje

Š. Amerikos lietuvių sporto žaidynės pirmą kartą rengiamos Baltimorėje. Jas rengti pavesta Baltimorės Lietuvių Atletų Klubui.

Žaidynių I-jo rato varžybos įvyks 1981 m. gegužės 16-17 d.d. ir apims krepšinį, tinklinį, plaukimą, šachmatus. Krepšinio varžybose dalyvaus vyrų A, vyrų B, jaunių A, B, C, moterų ir mergaičių A klasės. Tinklinio varžybose dalyvaus vyrų, moterų, mergaičių A ir mergaičių B klasės. Registracija krapšinio ir tinklinio varžyboms turi būti atlikta iki kovo 20 d. šiuo adresu: Algirdas Veliuona, 118 Stonewall Rd., Baltimore, MD 21201, USA. Tel. 301-744-2044.

Plaukimo varžybos įvyks šeštadienį vyrų, moterų, jaunių ir mergaičių 13-14 m., 11-12 m. ir žemiau 11 m. amžiaus klasėse. Šachmatų pirmenybėse bus 16-17 d.d. Lietuvių Namuose 851-853 Hollins St., Baltimore, MD. 21201. Žaidėjų skaičius neribotas. Registruotis iki gegužės 9 d. šiuo adresu: Petras Okas, 1250 Elm St., Baltimore, MD. 21227, USA. Tel. 301-242-3112.

Paruošiamoji registracija privalo būti atlikta iki kovo 21 d. Tai labai svarbu, nes nuo paruošiamosios registracijos duomenų priklauso tolimesnė žaidynių apimtis. Galutinė žaidynių registracija privalo būti atlikta iki balandžio 25 d. A. S.

VYČIO ŽINIOS

Vytis — Kovas 74:69. Vasario 21 d. Vyčio krepšininkai buvo nuvykę į Hamiltoną ir sužaidė draugiškas rungtynes su Kovo vyrais. Rungtynės prasidėjo sėkmingais abiejų komandų antpuoliais, ir pirmasis puslaikis po apylygės kovos baigėsi 39:39. Atkakli kova tęsėsi ir antrame puslaikyje, tačiau vytiečiai nesulaikomais Ričardo Duliūno prasiveržimais ir sėkmingu Jono Karpio žaidimu prie abiejų krepšių užtikrino savo siems nedidelio skirtumo, bet džiuginantį lamėjimą prieš pajėgią Hamiltono Kovo komandą. Vyčio komandoje žaidė: J. Karpis 15, R. Duliūnas 20, E. Nacevičius ž, K. Simonaitis 18, Putrimas 14, Sissak.

Sekančios varžybos: paskatinti sėkmingos pergalės prieš Kovą, vytiečiai yra pasiryžę dalyvauti Ontario, Kanados lietuvių ir Š. Amerikos lietuvių krepšinio pirmenybėse. Ontario vyrų krepšinio pirmenybių atrankinės varžybos prasidės artimiausiu laiku. Šių pirmenybių baigminiai žaidimai numatomi kovo mėn. St. Catharines mieste dviejų dienų turnyre. Kanados lietuvių apygardinės pirmenybės vyks. Toronte balandžio mėn. Š. Amerikos lietuvių pirmenybes pirmą kartą rengia Baltimorės sportininkai gegužės mėn.

Jonas Karpis yra kviečiamas ateinančią vasarą (žiema Australijoj) žaisti australų komandoje ten vykstančiose krepšinio pirmenybėse. Jaunasis krepšininkas dar nėra apsisprendęs. A. S.

• Namai be lietuviškos spaudos — pilis be tautinės šviesos

Ateitininkų žinios

Toronto lietuvių studentų ateitininkų kuopos valdyba sušaukė visų ateitininkų posėdį vasario 22 d. Dalyvavo jaunučių, moksleivių, studentų, sendraugių ir tėvų komiteto atstovai. Nutarta, kad metinė šventė įvyks gegužės 22-24 dienomis. Numatyta penktadienio vakare laužas, šeštadienį paskaitos ir vėliau šokiai, o sekmadienį Mišios ir agapė.

Studentų ateitininkų kandidatų kursai bus gegužės 1-3 dienomis. Norint būti studentu kandidatu, reikia kreiptis į Ritą Rudaitytę 763-2136. Visas jaunimas, ne tik ateitininkai yra skatinami dalyvauti.

Rekolekcijos vyresniems sendraugiams — kovo 12 ir 13 d.d., 7.30 — 10 v.v. LV Namuose, 57 Sylvan Ave., Toronte. Vedėjai — kun. A. Saulaitis, SJ, ir sesuo Ignė. Kaina asmeniui — $5. Apie dalyvavimą pranešti Danguolei Kuolienei tel. 893-6004 arba Gabijai Petrauskienei tel. 767-6806.

Rekolekcijos jaunesniems sendraugiams — kovo 14, šeštadienį, 9.30 v.v., ir kovo 15, sekmadienį, 10 v.r. — 7 v.v. LV Namuose, 57 Sylvan Ave. Vedėjai — kun. A. Saulaitis, SJ, ir sesuo Ignė. Kaina asmeniui— $10. Sekmadienio sesija baigsis Mišiomis ir agape. Apie dalyvavimą pranešti D. Kuolienei tel. 839-6004 arba G. Petrauskienei tel. 767-6806 iki kovo 1 d.

Skautų veikla

• Mindaugo dr-vės sueiga — kovo 9 d. Skiltys paruošia po vieną pasirodymą apie šv. Kazimierą.

• DLK Gedimino prityrusių skautų dr-vė savo sueigose kruopščiai ruošiasi vasaros stovykloms, kelionėms ir iškyloms. Draugovei vadovauja gilvelistas s.v. v.sl. Alg. Senkus.

• Naująjį skautų prieauglį reguliariai ruošia vilkiukų dr-vė, kuriai vadovauja ps. Kastytis Batūra. Su draugovės jūrų bebriukais dirba j. b.s. Audrius Stundžia.

• Skautiška ačiū M. Dambarienei už "Šatrijos" tunto vėliavos sutvarkymą.

• LSS mokesčiai ir "Sk. Aido" prenumeratos renkami dabar vienetuose. Paskubėkime.

• Draugininkių kursai bus kovo 14-15 d.d. Vadovaus v.s. L. Milukienė. Kviečiami ir broliai. Č. S.

SPORTAS LIETUVOJE

Jaunučių stalo teniso pirmenybės moksleivių žiemos atostogų metu įvyko Gorkyje. Komandiniu požiūriu jos buvo nesėkmingos Lietuvos atstovams: mergaitės užėmė VII vietą, berniukai — IX. Individualinėse varžybose iškilo kaunietis Žilvinas Kirliauskas, XIV-sios vidurinės mokyklos aštuntokas. Visus savo varžovus jis įveikė vienoda 2:0 pasekme, o pernykštį Sovietų Sąjungos jaunučių čempijoną Ž. Svetličną — 2:1. Baigmėje Ž. Kirliauskas susitiko su gorkiečiu A. Mazunovu, kuriam pralaimėjo 0:2 rezultatu. Ž. Kirliauskui teko vicečempijono vardas ir sidabro medalis. Trečią vietą išsikovojo ukranietis A. Sorokinas. Ž. Kirliauskas buvo įjungtas į Sovietų Sąjungos rinktinę, kuri šią vasarą dalyvaus Europos jaunių stalo teniso pirmenybėse Jugoslavijoje.

Tarptautinėse plaukimo pirmenybėse Paryžiaus Bulon Bijankuro priemiestyje Robertas Žulpa pasiekė dvi pergales: 100 metrų krūtine nuplaukė per 1 min. 3,68 sek., 200 metrų krūtine — per 2 min. 16,71 sek., Trečioji vieta jam teko kompleksiniame 200 metrų plaukime su 2 min. 3,70 sek. Europos merginų čempijonė Aiškutė Buzelytė 100 metrų plaukime krūtine užėmė tik VI vietą, 200 metrų — IV vietą. Abi pergales šiose rungtyse išsikovojo amerikietė T. Kolkins. Kaikuriuose Lietuvos laikraščiuose buvo klaidingai pranešta, kad T. Kolkins 200 metrų plaukime pagerino pasaulinį Linos Kačiušytės rekordą, šį nuotolį įveikusi per 2 min. 27,32 sek. Esą L. Kačiušytės rekordas buvęs 2 min. 27,54 sek. Iš tikrųjų plaukimo varžybos Paryžiaus priemiestyje vyko 25 metrų ilgio baseine, kur rekordai neužskaitomi. Čia, atrodo, turimi galvoje, tik abiejų plaukikių tokio ilgio baseinuose pasiekti rezultatai. Lig šiol geriausą rezultatą turėjo L. Kačiušytė, o dabar geresnį už jos pasiekė T. Kolkins. Pasaulinis L. Kačiušytės rekordas, pasiektas 1979 m. balandžio 6 d. Potsdame, 50 metrų ilgio baseine, yra 2 min. 28,36 sek. L. Kačiušytė, pradėjusi studijas Pedagoginiame Vilniaus Insttute, sėkmingai išlaikė žiemos egzaminus. Jos pasirinkta specialybė — geografija ir fizinis auklėjimas. Ji dalyvavo Lietuvos žiemos plaukimo pirmenybėse Kaune, 100 metrų plaukimą krūtine įveikdama per 1 min. 16,7 sek., 200 metrų — per 2 min. 46,5 sek.

Lietuvos slidinėjimo pirmenybės įvyko Ignalinoje, nors šiemetinė žiema stokoja sniego. Vyrų 30 km lenktynėse stipriausi buvo vilniečiai: I vieta teko A. Matuliui su 1 val. 31 min. 27 sek., II — E. Pinkevičiui su 1 val. 31 min. 30 sek., III — M. Steckui su 1 val. 31 min. 36 sek. Jaunimo čempijonu 20 km lenktynėse tapo vilnietis S. Dervinis, šį nuotolį įveikęs per 1 val. 1 min. 5 sek. Moterų čempijonės vardą 5 km lenktynėse išsikovojo vilnietė A. Puičienė (18 min. 33 sek.), jaunimo grupėje — vilnietė D. Stunžaitė (21 min. 50 sek.).

A. E. LePAGE
Daiva T. Dalinda, B. A.
Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!
• Nemokamas namo įkainojimas •
(Įstaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1576 Bloor Street West Tel. 537-3431
Toronto, Ontario M6P 1A4 Namų 494-0605

TRADE WINDS MOTEL
10300 Gulf Boulevard, Treasure Island
St. Petersburg, Florida 33706, USA
Tel. (813) 360-0490
Savininkė RŪTA KRIAUČIŪNAITĖ,
Kanados lietuvaitė, kviečia tautiečius atsilankyti. Motelis gražiai įrengtas, vėsinami kambariai ir butai, kilimai, spalvota televizija, šildomas baseinas, vieta "barbecue", balto smėlio paplūdimys, prie pat Meksikos įlankos.

AL GARBENS
REAL ESTATE LTD.
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
Telefonas 489-1543.
Alfonsas Garbenis jums sąžiningai patarnaus parduodant ar perkant nekilnojamą turtą, tvarkant mortgičių reikalus, įkainojant namus ir t.t.

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:
14 % už 90 dienų term. indėl.
13¼% už 6 mėn. term. indėlius
12½% už 1 m. term. indėlius
12 % už 3 m. term. indėlius
13 % už pensijų ir namų planą
13 % specialią taup. sąsk.
10¼% už taupymo s-tas
6 % už čekių -s-tas (dep.)

IMA:
15% už asm. paskolas
14% už mortgičius

AKTYVAI virš 28 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

FLORIDA REAL ESTATE
Rezidencinės ir komercinės nuosavybės
Apartamentai • Kondominiumai • Nuomojimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813)360-2448 • Vakare (813)367-2413

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai.
Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

AUTOMOTIVE FIBERS
visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Islington, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Priimame siuntinių užsakymus.
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. (po 5 v.p.p. susitarus telefonu); šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5 Telefonas 531-3098 Savininkai S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

Laiškas bičiuliui Toronte

Mielas kaimyne, atleisk, kad vėl beldžiuosi į tavo duris ir trukdau brangų tavo laiką, bet širdis nepakelia tylos, o neišsakytų žodžių marios. Aną dieną sėdėjau prie televizijos priimtuvo ir su džiaugsmo ašaromis stebėjau iš Irano grįžtančius amerikiečius. Šypsojosi saulė ir dangus, o tūkstančiai žmonių džiūgavo gatvėse.

Staiga ekrane pamačiau kitą vaizdą, būtent, kaip amerikiečiai išleidžiami iš Irano. Vedant lėktuvan, jie buvo grubiai stumdomi žiauraus veido iraniečių sargybinių. Jie ėjo sumišusiais, išsigandusiais veidais kaip į mirtį, kaip į naują pragarą. Buvo klaiku ir iš siaubo užmerkiau akis.

Staiga liūdni prisiminimai užgriuvo širdį. Mačiau minių minias kruvinas, nuogas, žaizdotas, kurios linguoja, linguoja per pusnynus, miškus, tundras. Mačiau alpstančias motinas iš bado ir šalčio, išblyškusius tėvus sukąstais dantimis. Siūbavo laivai, tūkstančius išveždami į šalčiausias arktikos vietas. Ten, ant laivo denio, stovi jaunuolis gimnazisto uniforma vienui vienas. Iš sužeisto veido sunkiasi kraujas, o įnirtęs vėjas stūgauja aplinkui. . .

Širdis kūkčioja ir mintyse šaukiu: "O, Viešpatie, Viešpatie už ką?" Ach, kad jie galėję būtų grįžti! Kaip džiaugsmingai būtų plevėsavusios vėliavos grįžtantiems pagerbti. Visos gėlės būtų nuskintos ir kruvinais keliais būtume ėję padėkoti Šiluvos Marijai! Bet jie negrįžo. Veltui varteliuose stovėjo motinos su nuleistomis rankomis — jos niekad nebepakilo apkabinimui. Kažkur buvo kapai išniekinti, apleisti. Liūdnu veidu Rūpintojėlis gulėjo pakelės dulkėse ir tik čiobreliai, pašiurpusios smilgos dengė sužalotas Jo kojas.

O iš tolybių, iš begalinės tylos atskamba balsas, kaip tylus upelio čiurlenimas, kaip ramunės žydėjimas, pilnas kančios ir sopulio.

Ir kas antrame krašte svieto,
Kas mane mirusį lankys,
Kas rūtą kvepiančią ar mėtą
Ant mano kapo pasodins?

Dienos nuėjo praeitin, bet kančia nepasibaigė.

Prieš keletą savaičių Toronte buvo suruošta šalpos vakaronė, kurioje kun. Kazimieras Pugevičius taikliu žodžiu supažindino mus su naujųjų laikų didvyriais ir jų kančiomis kalėjimuose, psichiatrinėse ligoninėse ir ištrėmime, ragindamas visus tautiečius neužmiršti parašyti trumpą laiškelį ar pasiųsti mažutį siuntinėlį mūsų broliams, drąsiai kovojantiems už Lietuvos ir religijos laisvę. Miela viešnia, iškilioji poetė-aktorė B. Pūkelevičiūtė savo nuoširdžiu žodžiu mus sugraudino iki ašarų.

Mielas kaimyne, nemačiau tavo veido šitoje vakaronėje. Gal buvai užimtas svarbiais reikalais, o gal linksmoje draugijoje graudžiai dainavai "Lietuva brangi".

Kovo 15 dieną Lietuvių Namuose rengiamas koncertas Lietuvos kalinių šeimoms šelpti. Ne už kalnų ir birželio išvežtųjų minėjimas. Kaip būtų gera, kad salės būtų pripildytos mūsų tautiečių su gera širdimi ir duosnia ranka. Atgręžkime veidus į dabartį. Gal rasime naujų priemonių supažindinti pasaulį su mūsų didvyrių kančiomis. Didžioji spauda ir televizija mums sunkiai pasiekiama.

Dažnai stebiuosi, žiūrėdama į jaunus ir senus žmones, kantriai stovinčius gatvėse ir siūlančius knygeles apie savo religiją. Gal ir mudu, mielas kaimyne, išeitume į gatvę su kuklia brošiūrėle, kur būtų trumpai papasakota apie kenčiančius žmones raudonojo siaubo replėse? Gal ir kiti mus pasektų — jaunimas, pensininkai ar šiaip geros valios žmonės? Mes visiems galėtume papasakoti, kaip liūdnos mūsų širdys ir dėlto vis dar negalime drauge su kitais džiaugsmingai sušukti: "Štai ir mano broliai grįžo! O, Viešpatie, jie laisvi!"

Iki sekančio pasimatymo mielas kaimyne!

Tavo bičiulė **Salomėja**

Sault Ste. Marie, Ont.

PRADĖJO VEIKTI MOKYKLA. Š.m. sausio 31 d. pradėjo veikti šeštadieninė lietuvių mokykla, suorganizuota jaunos lietuvių šeimos — Gedimino ir Danutės Poderių pastangomis. Ji veikia katalikų mokyklos patalpose po dvi valandas šeštadieniais. Mokytojauti sutiko Jurgis Skardis, padedamas Danutės Poderienės. Mokykla susidomėjimas didelis; yra mokinius — mažų ir net suaugusių, kurie nori pramokti skaityti bei rašyti lietuviškai. Mūsų kolonija dėkinga už šią labai reikalingą švietimo veiklą (užmiršus rėksnius).

NAUJA VALDYBA. Vasario 14 d. įvykusiam KLB Sault Ste. Marie apylinkės susirinkime išrinkta valdyba sekantiem dvejiem metam. Kandidatavo ir išrinkti šie asmenys: Antanas, Balčiūnas, Elfrida Dabulskienė, Anicetas Petronis, Pranas Umbrasas, Albinas Vanagas. Linkime sėkmės jų darbuose. Gal pavyks vėl išjudinti veiklą mūsų kolonijoje.

Pernai turėjome dvejas pusiau lietuviškas vestuves ir dvejas laidotuves. Gimimų buvo, bet lietuviškų krikštynų nebuvo. **K. Sly.**

Visi patogumai

Buvęs pasaulio bokso čempijonas Jack Sharkey, (Šarkis-Žukauskas), dabar su žmona Dorothy gyvena Eppinge, N. H., kuris turi 2,023 gyventojus. Šarkis dabar turi daugiau kaip 80 metų. Sporto korespondentui jis pareiškė: " Aš esu sveikas ir turiu čia viską vietoj, ko tik man reikia: daktaras gyvena čia pat kitoj gatvės pusėj, vaistininkas — čia pat ant kampo, pro langą matyt laidotuvių koplyčia, ir kapinės netoli, toje pačioje gatvėje. . ."

Ontario liberalų partijos ir opozicijos vadas dr. STUART SMITH, Vasario 16 minėjime Toronto universiteto salėje pasakęs dalį savo kalbos lietuviškai (jo seneliai yra kilę iš istorinės Lietuvos). Šalia jo — KLB Toronto apylinkės pirmininkė RAMŪNĖ JONAITIENĖ

SKAITYTOJAI PASISAKO

NEAPDAIRI GALVOSENA

Gerai padarė "TŽ", kad išspausdino dail. V. K. Jonyno atsiliepimą į žurnalo "Alma Mater" straipsnį. Iš jo atsiliepimo matome neapdairią dailininko galvoseną. Jame stebimasi, kad "AM" autorius slepiasi po slapyvardžiu. Juk kiekvienam aišku, kad pogrindžio spauda negali skelbti savo bendradarbių. Ir aš nepasirašau po šiuo straipsniu dėl visiem suprantamų priežasčių.

Dail. V. K. Jonynas priekaištauja "AM" straipsnio autoriui Galvainiui, kad tas mini tiktai jo vieno pavardę, palikdamas nuošaliai Ireną Griežę, kuri taip pat dalyvavo parodose Vilniuje ir Kaune. Bet juk Galvainis nekalba apie rodinių vertę, jis tik aprašo dail. V. K. Jonyno elgesį ir pareikštus žodžius. I. Griežė ten jokių kalbų nesakė, todėl jos ir nemini.

Dail. V. K. Jonynas cituoja J. Urbono žodžius iš katalogo: "Irenos Griežės kūriniai — tai . . . spalvingos vizijos, pasižyminčios nekasdieniniu sprendimu, subtilia harmonija, profesine kultūra". Tuos žodžius jis laiko grynu pinigu, nors šis skamba kaip komplimentas, sakomas į akis. Ką tenykščiai dailininkai kalbėjo apie tai už akių, V. K. Jonynui turbūt nežinoma. O čia mus pasiekia privačiai pareikštos mintys, kurios buvo visiškai priešingos, atskleidžiančios kitą medalio pusę. Nėra jokio pagrindo manyti, kad I. Griežė savo darbais sugriovė "socialistinio realizmo" principus, kuriuos komunistai perša visų rūšių kūrėjams ir skatina nesiterlioti su kažkokių abstraktų "spalvinėmis harmonijomis". Komunistai žino kur ir ką paspausti, ką paglostyti, kad susilauktų pasmilkymo. Glostomas dail. V. K. Jonynas pasmilkė, o dail V. Žilius, to nepadaręs, turėjo išsinešdinti Amerikon.

V. K. Jonynas, keliaudamas po sovietinę Lietuvą, vietiniams korespondentams pareiškė, kad dabar kultūra Lietuvoje prieinama visiems, bet nepasakė kokia kultūra. Reikėjo pridėti sovietinė kultūra. Jei žmonės iš čia negali ten nusiųsti net literatūrinių ar dailės knygų — albumų, tai kokia kultūra ten prieinama? Taip pat ir ten išleistų grožinės literatūros knygų nevisi gali nusipirkti, nes maži tiražai. O kaikurių sričių kūryba visai neišvysta šviesos.

Kartais laisvojo pasaulio žmonės paprašo savo artimuosius Lietuvoje atsiųsti jiems tokią ar kitokią knygą. Nekartą ateina atsakymas, kad "tokios knygos nėra" arba jau išparduota, negaunama. O knygų apie Marksą ar Leniną pilnos lentynos, bet "nei mes jas skaitome, nei jūs skaitysite". Tai tokia "kultūra" dabar ten visiems prieinama.

Nepasirašęs

NYKSTAME

Ar lietuviškieji laikraščiai, įskaitant ir "T. Žiburius", ne perdaug optimistiškai apibūdina išeivijos gyvenimą? Ar jie nepastebi, kad mes nykstame nuostabiu greitumu? Kur gimimai?

K. F. Jucevičius

LAIDOTUVIŲ AUKOS

Laidotuvių proga mirusiam tautiečiui pagerbti vieni perka gėles, kiti aukoja pinigais įvairiom organizacijom. Mano nuomone, kaip gėlės, taip ir aukos turėtų būti skiriamos velionies šeimai, kuri pati paskirstys aukas. Organizacijų durys atviros aukoms visą laiką, nereikia laukti kieno nors mirties.

E. Šturmienė

• **Kas neskaito lietuviškos spaudos, bėga ir nuo Lietuvos**

St. Catharines, Ont.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ pradėta vasario 14 d. Lietuvos vėliavos pakėlimu prie miesto rotušės bei burmistro paskelbimu Lietuvių Dienos. Oras pasitaikė nešaltas, saulėtas, todėl ir žmonių susirinko gana gausus būrys. Matėsi ir kitų tautybių žmonių.

Prie rotušės durų, šalia pareigas enančio burmistro (Roy Adams su reikalais išvyko į Trinidadą), išsirikavo septynių pavergtų tautų atstovai. Iškilmių metu sugiedoti Kanados ir Lietuvos himnai. Lietuviška trispalvė liko plevėsuoti tris dienas.

Tos pačios dienos vakare tautybių namuose įvyko Vasario 16 minėjimas su paskaita, "Aro" choro koncertu, bendrais dalyvių pietumis ir pasilinksminimu. Šį sykį grojo gera šokių muzika ir buvo turtinga loterija. Nauja didžiulė salė buvo pilnutėlė lietuvių, vietinių bei iš viso Niagaros pusiasalio, o taip pat ir iš Buffalo.

Gerai paruoštą K. Milerio paskaitą klausytojai priėmė stipriais plojimais, o "Aro" choras tiek sužavėjo, kad plojo be pabaigos, nors ir taip buvo padainuota su geru priedu. Koncerte dalyvavęs burmistro pavaduotojas pasakė kalbą, pareikšdamas, kad "ši salė tikrai tokio dainavimo dar nėra girdėjusi".

Programos metu buvo vainikuota šių metų "Miss Lithuanian Community" Barbora Skrebutėnaitė, gražiai ir gerai pranešinėjusi iškilmes prie miesto rotušės. Jos nuotrauką įdėjo "Standard" dienraštis. Kitame numeryje jis įdėjo S. Šetkaus platoką apžvalgą, ją užvardindamas "Lihuania fights on".

Vasario 15, sekmadienį, įvyko iškilmingos pamaldos už žuvusius dėl Lietuvos laisvės, dalyvaujant organizacijoms su vėliavomis. Po pamaldų padėta gėlių prie Laisvės paminklo. **Kor.**

"PO DAMOKLO KARDU"

A. Šileikos recenzija rimtai parašyta, tačiau persunkta jo asmeniška pažiūra, perdaug subjektyvi. Pvz., kad šiandien romantika romane nemadoj, netiesa. Romantika nenustojo savo aktualumo nė šiandien. Jos pilna angliškuose romanuose. Aišku, ji kitokia, negu mūsiškė, nes amerikietiškuose romanuose romantika eina su grynu seksu etc. Arba jo nuomonė, kad knyga nebus plačiai skaitoma. Aišku, nes jos nedaug atspausta. Arba, kad gali būti palaikyta "antisemitiška" vien dėlto, kad lietuviai pergerai vaizduojami. A. Šileika nepagalvojo, kad toks ir buvo autoriaus tikslas — parodyti lietuvius geresnius, nes tie, kurie žydus gelbėjo, iš tikrųjų buvo kiek geresni, negu vidutiniai. Jeigu būčiau vaizdavęs lietuvius ne žydų gelbėtojus, jie tada būtų buvę netaip jau geri. Jeigu žydai stengiasi savo pusę "pagražinti", kodėl mes negalime?

Anatolijus Kairys,
Čikaga

Kanados valstybės sekretorius Francis Fox vėl paskyrė pilietybės teisėjais: Stanley Grizzle — Toronto negrų veikėją; Michael Sideratos — graikų veikėją; Marthe Smith — North Bay prancūzų veikėją; Mignone Legault Tessier — Montrealio prancūzų advokatę ir profesorę. Iki šiol tose pareigose dar nėra buvę lietuvių.

• **Supažindikite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

TORONTO ONT

Kapinių informacija

Nuo š.m. kovo 1 d., kaip Anapilio korporacijos narių susirinkime buvo nutarta ir dabar Ontario valdžios patvirtinta, kapavičių kainos Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje yra tokios: vienos vietos kapavietė — $250.00, o patarnavimas suaugusiems — 175.00, vaikams — $100.00, kūdikiams — $50, 7,5 ekstra gilumo duobė — $225.

Komisija nuoširdžiai dėkoja visiems, kurie aukojo kapinių aptvėrimui. Iki šiol surinkta $21,500. Pavasarį bus pradėti aptvėrimo darbai. Bet numatyta suma dar nesurinkta. Todėl komisijos nuoširdus prašymas, kad tie, kurie yra pasiryžę aukoti, paskubėtų su savo aukomis. Aukas priima "Paramos", Prisikėlimo parapijos bankai Toronte ir "Talka" Hamiltone.

Prašomi atsiliepti tie, kurie yra anksčiau užpirkę kapavietes, bet jose dar niekas nėra palaidotas. Iki gegužės 1 d. reikia kapinių komisijai atsiųsti: vardą, pavardę, sekciją, dydį ir sklypo numerį. Ligi to laiko komisija nori ištaisyti pasitaikiusias klaidas. (Patirta, kad kaikuriose užpirktose vietose buvo palaidoti kiti asmenys).

Dar yra iš seniau neatsilyginusių už kapavietes. Prašoma atsilyginti, nes kapinėms reikalingas kiekvienas doleris — laukia dar daug darbų.

Aukas siųsti bei rašyti šiuo adresu: Šv. Jono lietuvių kapinių komisija, 494 Isabella Ave., Mississauga, Ont., L5B 2G2.

Lietuvoje gyvenanti gailestingoji sesuo Virginija Zaroskytė norėtų susirašinėti su Kanados lietuviais. Jos adresas: Lenino pr. 67-1, Kaunas 233000, Lithuania.

Toronto miesto raštinė praneša, kad leidimus smulkiems namų pataisymams bei pristatymams galima gauti palengvintu būdu vakarais šiose vietose: City Hall, 15th Floor, East Tower, antradieniais nuo 5 v.p.p. iki 8 v.v. (nuo 1981 m. kovo 4 d.); 40 Orchard View Boulevard, North Toronto Library Building, pirmadieniais nuo 5 v.p.p. iki 8 v.v. (nuo 1981 m. birželio 18 d.); 1245 Dupont St., Galleria Mall, trečiadieniais nuo 5 v.p.p. iki 8 v.v. (nuo 1981 m. gegužės 13 d.), ketvirtadieniais nuo 5 v.p.p. iki 8 v.v. (nuo 1981 m. birželio 18). Telefonas informacijai: Jeanne Wayling, Communication Services Officer, 367-7795; Jassie Khurana, Supervisor, Buildings Information Section, 367-7602.

Informacija paveldėtojams. Atkreipiamas dėmesys į mirties atveju paveldėtojams išmokamą Kanados Pensijos Plano vienkartinį mokestį (lump-sum death benefit). Šis mokestis neišmokamas automatiškai, o tik kreipiantis į Toronto Central District Office, 60 St. Clair Ave. E. (7-tas augštas), tel. 966-6580 ir užpildant atitinkamą blanką. Pinigai išmokami paveldėtojui, jei: a. mirusysis mokėjo Pensijos Plano mokestį bent 10 metų arba trečdalį savo darbo laikotarpio (tik nemažiau kaip 3 metus); b. mirusysis pradėjo mokėti į Pensijos Planą mokestį nuo Plano įsigaliojimo (1966 m. sausio mėn.) arba nuo meto, kai suėjo 18 m. amžiaus. Taipgi pastebėtina, kad galima gauti mirusio asmens vyrui arba žmonai mėnesinę pensiją ir mėnesinį mokestį už mažamečius vaikus, kreipiantis tuo pačiu augščiau nurodytu adresu bei telefonu.

TORONTO LIETUVIŲ VYRŲ CHORO „ARAS" PLOKŠTELĖS VAJUS

MECENATAI:	
1. Tor. Lietuvių Namai	$250
2. J. Danaitis	145
3. KLB Toronto apylinkė	100
4. Varna	100
5. B. Mikšys	100
6. P. Šidlauskas (Welland)	100
7. R. Tumpa	100
8. J. Venclovaitis	100
9. V. Ignaitis	100
CHORISTAI-MECENATAI:	
10. A. Grigaitis	100
11. J. Karasiejus	100
12. V. Karnilavičius	100
13. W. Kiškūnas	100

Choristai mecenatai (tęsinys)	
14. P. Kevalaitis	100
15. J. Maniuška	100
16. V. Melnykas	100
17. J. Nešukaitis	100
18. A. Povilauskas	100
19. T. Stanulis	100
AUKOTOJAI:	
A. Kuzmarskis	$50
V. Marcinkevičius	50
V. Seniūnas	50
J. Trinkūnienė	20
E. Siman	10
P. Lukošius	10
Iš viso surinkta	$2,285.00

Mecenatu gali tapti kiekvienas, paaukojęs nemažiau kaip $100.00 (iš karto ar dalimis). Šiuo reikalu yra atidarytos specialios taupymo sąskaitos:

Toronto Lietuvių Kredito Kooperatyve "Parama" nr. 6716, Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyve nr. 4060. Taip pat aukas galima siųsti "ARO" reikalų vedėjui-iždininkui **T. Stanuliui, 81 Norseman St., Etobicoke, Ont. M8Z 2P7.**

Vyrų choras "ARAS" nuoširdžiai dėkoja visiems mecenatams ir aukotojams. Lauksime daugiau, nes plokštelės išleidimas reikalauja daug lėšų: $7-8000.00. Vyrų choro "ARAS" plokštelė, pasklidusi po platų pasaulį, garsins Kanados lietuvių ryžtingumą ir vieningumą lietuvybės išlaikymo darbuose.

Toronto Lietuvių Vyrų Choro "Aras" valdyba

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B.
3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario
M8X 1C5
Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 249-2637

Advokatas
Algis S. Pacevičius,
B.Sc., LL.B.
2299 Dundas St. W.,
suite 303
Toronto, Ontario
M6R 1X7
(Kampas Bloor ir Dundas St.)
Telefonai:
įstaigos (416) 537-2643
namų 233-0303

1981 metų ekskursijos į Vilnių ir kitus Europos miestus

1.	Gegužės	12
2.	Gegužės	26
3.	Birželio	17
4.	Liepos	15
5.	Rugpjūčio	12
6.	Rugsėjo	2
7.	Rugsėjo	16
8.	Rugsėjo	30

Ekskursijas galima pasirinkti 8 dienų arba dviejų savaičių. Grįžimą galima sutvarkyti individualiai nuo 7 iki 30 dienų. Aštuonių dienų ekskursija kainuoja $1,365.00

Smulkesnių žinių teirautis žemiau nurodytu V. BAČĖNO adresu ir telefonu

All Languages Service
NOTARIZUOTI VERTIMAI
IR VERTĖJAVIMAS PER 70 KALBŲ
361-0303
SUITE 1105, 67 YONGE STREET, TORONTO, ONT. M5E 1J8

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
• NAMAI • ŪKIAI • ŽEMĖ
TONY GENYS 231-2839
VACYS ŽIŽYS 232-1990
Įstaigos (416) 233-3323

DRAUDA
BALIO MASKELIŪNO
INSURANCE AGENCY LTD.
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

MAE-LAINE BRIDALS
Yra pasiruošusi jums patarnauti gražiausiais pavasario bei vasaros vestuviniais drabužiais — nuotakų, pamergių ir kasdienine apranga.
Krautuvė atidaryta: nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 9 v.v., šeštadieniais 9 v.r. — 6 v.v.
1603 Clarkson Rd. N.
Mississauga, Ontario
(Clarkson Rd. Plaza)
Telefonas 823-5960
Kreipkitės: Mrs. Ona Stončius

W. G. DRESHER REAL ESTATE REALTOR
DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD.
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p,
Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Įspūdingai atšvęsta Tikinčiosios Lietuvos Diena kovo 1. Pamaldose 11 v.r. moksleiviai ateitininkai dalyvavo su savo vėliava, aukas atnešė — vyrų choro "Aras" nariai. Pamokslą pasakė klebonas kun. J. Staškus. Giedojo vyrų choras "Aras" ir sol. V. Verikaitis, akompanuojant St. Gailevičiui.

— Kovo 4, trečiadienį, Pelenų Diena. Mišios — 7 v.v., pamokslas — svečio kun. K. Pugevičiaus iš Niujorko. Po pamaldų — seselės Ignės Marijošiūtės paskaita Šv. Rašto temomis parapijos salėje Tokios paskaitos bei pokalbiai vyks kiekvieną trečiadienį, 7 v.v., parapijos salėje.

— KLK Moterų Draugijos Lietuvos Kankinių par. skyriaus susirinkimas įvyko kovo 1 d. Paskaitą apie dietą skaitė B. Paltanavičienė. Aptarus organizacinius reikalus, pasivaišinta.

— Kapinių aptvėrimui aukojo: $150: A. D. Jankūnai iš Hamiltono; $100: E. Švėgždienė, Pr. Dranseika iš Huntsville, Ont.

— Sutvirtinimo sakramentui besiruošiančių jaunuolių tėvų pasitarimas įvyks kovo 8, sekmadienį, po 11 v. Mišių klebonijos posėdžių kambaryje.

— Mišios kovo 8, sekmadienį: 10 v.r. už a.a. Joną Juodį, 11 v.r. už Stankevičių šeimos mirusius.

Lietuvių Namų žinios

— Lietuvos nepriklausomybės minėjimo dieną, vasario 15, sekmadienio popietės svečiai suaukojo Tautos Fondui $350.

— Vasario 22 d. LN posėdžių kambaryje įvyko Toronto Lietuvių Filatelistų Draugijos narių susirinkimas, kuriame buvo apsvarstyti pašto ženklų parodos parengamieji darbai. Paroda rengiama Lietuvių Namuose balandžio 11-12 d.d. Susipažinta su atspausdintu specialiu voku 40 metų sibirinių trėmimų sukakčiai paminėti.

— Vl. Pūtvio šaulių kuopos valdyba kovo 21 d. Gedimino pilies menėje rengia pobūvį, kuriame muzikinę programą atliks iš Sudburio pakviestos keturios sesutės: Joana, Vida, Teresė ir Diana Stankaitytės. Įėjimas, įskaitant užkandžius ir kavą, po $6 asmeniui.

— LN komercinės reklamos darbą atliko "Litho-Arts" spaustuvė, o ne "Time-Press", kaip buvo per klaidą rašyta šiose žiniose "TŽ" 8 nr.

— Vasario 22 sekmadienio popietėje dalyvavo per 200 lankytojų. Svečių knygoje pasirašė: Richard, Ingrid, Kurt, Ronei ir Michel Kassulat iš Čikagos, R. Wallak iš Los Angeles ir R. Prankevičius iš Saskatoono.

— "Speak-Up" laikraščio rėmėjai kovo 28 d. rengia spaudos vakaronę Vytauto D. menėje.

Lietuvių evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Kovo 5 ir 30 d., 7 v.v., šventovėje pirmas parapijiečių pasimatymas su tribunolu. Pareiškimas gali būti pateiktas žodžiu arba raštu. Norintieji pateikti savo nuomonę prašomi iš anksto skambinti M. Dambarienei 536-1433. Turėsite tik 20 minučių pateikti savo nuomonę.

— Pirmasis naujosios valdybos posėdis įvyks kovo 10 d., 8 v.v.

— Vasario 22 d. pamaldose prisiminta a.a. Bronė (Baliūnaitė) Mejienė, kuri mirė š.m. vasario 15 d., būdama 54 m. amžiaus. Paliko liūdinčius — vyrą Joną, sūnų Alfredą, dukrą Reginą ir sūnų Ričardą, motiną Adelę Baliūnienę ir brolį Alfonsą. Gedulingas apeigas Išganytojo šventovėje atliko giminaitis Ričardas Pranskevičius, kuris š.m. baigė Saskatoono universiteto teologijos fakultetą, kun. klebonas Jonas Staškus ir kun. klebonas Algimantas Žilinskas.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Tikinčiosios Lietuvos Dieną pamokslus sakė kun. K. Pugevičius. Per 10 v. Mišias giedojo "Volungės" choras, vad. muz. D. Viskontienės, ir sol. S. Žiemelytė. Pamaldose organizuotai su vėliavomis dalyvavo ateitininkai ir skautai. Per 11.30 v. Mišias giedojo moterų choras ir sol. A. Simanavičius. Religinei šalpai surinkta $4,870.64.

— Šventoji Valanda su adoracija ir Švenčiausio palaiminimu — šį penktadienį, kovo 6, 7 v.v.; Mišios — 7.30 v.v.

— Pirmą mėnesio penktadienį lankomi ligoniai ir seneliai, aprūpinant sakramentais.

— Parapijos banko visuotinis narių susirinkimas — kovo 8, sekmadienį, 3 v.p.p., parapijos salėje.

— Gavėnios penktadieniais bus einami Kryžiaus keliai 7 v.v.

— Šv. Rašto temomis paskaitos, kurioms vadovaus kun. Pijus Šarapnickas, OFM, vyks Parodų salėje, 7 v.v., kovo mėn. 10, 17, 24 ir balandžio 7 d.d. Visi kviečiami dalyvauti.

— Ekskursiją į Šventąją Žemę, Romą ir Asyžių įvyks š.m. rugsėjo 13-26 d.d. Jeruzalėje sustos visą savaitę, Romoje bus priimti specialioje popiežiaus Jono-Pauliaus II audiencijoje. Ekskursiją lydės keturi kunigai pranciškonai. Kelionės kaina — $2.200. Suinteresuoti prašomi skambinti į kleboniją.

— Parapijai aukojo: J. Rinkevičius savo a.a. žmonos Onos atminimui $150, J. Yurkus savo a.a. žmonos Emilijos atminimui $100, A. Viriušienė $50. Skoloms mokėti aukojo: O. Pranckūnienė $100, J. H. Lasiai $100, M. L. Malinauskai $100, J. A. Venclovaičiai $75; po $50: A. J. Pliopliai, G. H. Chvedukai, P. P. Kušlikiai, P. Armolavičienė, V. A. Paulioniai, V. M. Tamulaičiai, V. V. Kecoriai, I. J. Baltakiai ir J. B. Barysai; B. D. Vaidilos $40, A. Viriušienė $30, J. A. Raškauskai $25, V. V. Baliūnai $25, kiti — po mažiau.

— Metinis parapijos susirinkimas — balandžio 5 po 11.30 v. Mišių. Bus renkama 10 naujų narių į parapijos tarybą. Nominacijų komisija, kurią sudaro A. Bumbulis, E. Čižikienė ir L. Baziliauskas, sudarys kandidatų sąrašą. Norintieji kandidatuoti ar siūlyti kitus, prašomi pranešti nominacijų komisijai.

— Bilietai į metinę parapijos vakarienę kovo 29 d. pardavinėjami po 10 v. ir po 11.30 v. Mišių parapijos kavinėje. Šokiadieniais platinami klebonijoje. Kaina asmeniui $15, pensininkams ir studentams $13.

— Metinės rekolekcijos, kurias ves kun. Paulius Baltakis, OFM, vyks nuo kovo 29 d. iki balandžio 5 d.

— Mišios sekmadienį 8 v. už Padolskių šeimos mirusius, užpr. J. Smolskienė, 9 v. už Jurgį Smolskį, užpr. B. Vaitiekūnienė, 10 v. už Adolfą Šapoką, 20-tos metinės, užpr. A. V. Šipeliai, 11.30 už mirusius Prisikėlimo parapijos banko narius, užpr. valdyba, 7 v.v. už Joną Savicką, užpr. žmona.

Ateitininkų sendraugių kuopa vasario 28, šeštadienį, 7 v. v., Prisikėlimo Parodų salėje surengė svarstybas tema "Jaunieji pabėgėliai". Dalyvavo per 30 asmenų. Svarstytojais buvo pakviesti — Tundra Ehlers, Eugenijus Girdauskas ir kun. Pr. Gaida. Daug kas dalyvavo diskusijose. Aprašymas — sekančiame "TŽ" numeryje.

"Toronto Sun" 1981.II.16 išspausdino Ray Spruggs laišką, kuriame jis peikia ginčus McEnroe-Gerulaičio teniso žaidime, kuris šiaipjau buvęs puikus. Redakcija pridėjo sakinį: "Vitas vas vonderful".

Visus maloniai kviečiame atsilankyti į
Toronto Lietuvių Jaunimo Ansamblio "GINTARAS" metinį

KONCERTĄ

kovo 8, sekmadienį, 4 v.p.p., Toronto Lietuvių Namuose.

PROGRAMOJE: visos „Gintaro" šokėjų grupės, dainininkės ir muzikantai.

ĮĖJIMAS — suaugusiems $4, studentams ir pensininkams $3. Visos vietos numeruotos.

BILIETAI gaunami sekmadieniais po Mišių parapijų salėse, L. Namuose ir pas J. Vingelienę tel. 536-1785.

"Gintaro" tėvų komitetas

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ ŠEIMOMS REMTI

KONCERTAS

PROGRAMOJE: solistai PRAURIMĖ RAGIENĖ ir RIMAS STRIMAITIS (akompaniatorius muz. J. Govėdas), dailusis žodis — "AITVARO"

įvyks kovo 15, sekmadienį, 4 val. po pietų, Toronto Lietuvių Namų Karaliaus Mindaugo menėje

Po koncerto — vaišės. Bilietus prašome įsigyti iš anksto lietuvių parapijose ir prie įėjimo Lietuvių Namuose.

Visus dalyvauti maloniai kviečia — trijų lietuvių parapijų moterų draugijos

"Dialog 81" konferencija, rengiama kovo 7, šeštadienį, Toronto Lietuvių Namuose, susilaukia vis daugiau dėmesio. Konferencija truks visą dieną nuo 8.30 v.r. iki 4.30 v.p.p. Numatyta keletas seminarų aktualiomis temomis. Jų vadovais pakviesta visa eilė veikėjų iš etninių grupių. Jų tarpe yra adv. J. Kuraitė, dr. J. Kirschbaum, prof. Darewych, prof. J. Mavalwalta ir kt. Prie konferencijos rengimo daug prisideda A. Juzukonis (tel. 965-3977). Lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti ir išreikšti savo pageidavimus politinės partijos veikėjams, kurie turi įtakos Ontario valdžioje. Bus svarstomi ypač daugiakultūriai klausimai. Kalbą pasakys ir dr. Stuart Smith.

Lietuvos kovotojas Vladas Šakalys, neseniai pasiekęs laisvąjį pasaulį, kovo 7, šeštadienį, 6.30 v.v. kalbės ukrainiečiams jų kultūros centre Christie gatvėje. Kovo 8, sekmadienį, 2 v. p. p., jis kalbės lietuviams Prisikėlimo Parodų salėje apie Lietuvos pogrindį ir Madrido konferenciją.

Jaunimo pobūvis. Pirmajai KLJS politinei konferencijai gerai pasisekus ir jaunimui parodžius nemažą susidomėjimą lietuviškos veiklos metodika, KLJS ruošia antrą panašaus pobūdžio pobūvį kovo 14, šeštadienį, 1 v.p.p., Toronto universiteto "Hart House" patalpose. Bus diskusijos, liečiančios lietuvių veiklą plačioje visuomenėje ir žmogaus teisių gynimo klausimą. Numatyta pažvelgti į kun. J. Šarausko mintis, pateiktas Vasario 16-tosios minėjime. Pokalbį praves KLB pirm. adv. J. Kuraitė ir kitas kalbėtojas. Popietės diskusijos vyks anglų kalba ir bus proga įsigyti praktiškos patirties. Kviečiamas dalyvauti visas moksleivių ir studentų amžiaus jaunimas!

Pedagogo A. Rinkūno vadovėlis "Ar kalbate lietuviškai?", skirtas kalbantiems angliškai ir norintiems išmokti lietuvių kalbą, turi didelį pasisekimą ypač JAV-se, kur gyvena daug antros ir trečios kartos lietuvių, norinčių išmokti savo tėvų kalbą. Nemažai dėmesio vadovėlis sulaukė Australijoje ir Kanadoje.

Trijų lietuvių parapijų moterų draugijų rengiamas koncertas, Lietuvos politinių kalinių šeimoms remti įvyks kovo 15, sekmadienį, 4 v. p. p., Lietuvių Namų Mindaugo menėje.

Pirmą kartą Toronte išgirsime solistę Praurimę Ragienę, kuri savo dainos kelia pradėjo išeivijoje. Dainavimo mokėsi Alice Stephens studijoje, De Paul universiteto muzikos mokykloje ir Čikagos konservatorijoje. Praurimė dainavo operose, operetėse ir su koncertais yra aplankiusi JAV, Vokietiją ir Australiją. Sol. Rimo Strimaičio gražus bei patrauklus tenoro balsas patraukia visus. Jiems akompanuos muzikas Jonas Govėdas. Be to, išgirsime kai progai pritaikytą dailųjį žodį iš "Aitvaro" narės Ramūnės Jonaitienės. Visi maloniai prašomi tą popietę paskirti šiam svarbiam koncertui. Savo atsilankymu nušluostysite nevienam skausmo ašarą.

Rengėjos

"Speak-Up" mėnraščiui paremti rengiamas spaudos vakaras kovo 28, šeštadienį, Toronto Lietuvių Namuose. Mėnraščio leidėjas — Giliaras Urbonas. Vakarą rengia rėmėjų komitetas.

Advokatas Petras Šimonėlis vasario 23 d. išrinktas Ontario liberalų partijos kandidatu High Park Swansea apylinkėje. Jis yra jaunosios kartos atstovas, gimęs Vokietijoje. Užaugo Montrealyje, o augštųjų mokslų siekė Montrealio, Toronto ir Otavos universitetuose. Jis turi bakalauro laipsnį politinių mokslų ir teisės, magistro — bibliotekininkystės. Gavęs advokato teises, pradėjo dirbti su anksčiau baigusiu advokatu Algiu Puteriu. Petras yra vedęs Aldoną Aušrotaitę. Abu yra įsijungę į KLB Toronto apylinkės veiklą. Ligi šiol lietuviai politiškai dar niekur nėra atstovaujami. Čia yra puiki proga lietuviams pasirodyti politinėje Ontario provincijos veikloje. Šioje rinkiminėje apylinkėje gyvena lietuviai gali labai daug padėti. Jaunimas yra pažadėjęs paramą. Darbo daug, o laiko maža. Rinkiminė būstinė yra 1574 Bloor St. W. (priešais Lietuvių Namus). Kas kuo gali padėti, prašomi pranešti asmeniškai arba telefonu: 231-4138, 535-9031. Rinkimų rezultatai parodys, kiek lietuviai yra susipratę ir vieningi politiškai. Išnaudokime retai pasitaikančią progą.

Savanoriui-kūrėjui a. a. Kostui Kregždei mirus, artimieji draugai jo vardą įrašė Kanados Lietuvių Fonde. Prię įnašo prisidėjo: $20 — L. Novogrodskienė; $15 — M. Šenferienė; $10 — P. Gulbinskas, J. Dambaras, P. Kuliešis, J. Riauba, E. P. Šernas, dr. J. Yčas, E. Visockienė.

Telefonu iš Čikagos PLB pirm. inž. V. Kamantas pranešė "TŽ" redakcijai apie istorinį nutarimą, padarytą Čikagoje 1981 m. kovo 1 d., būtent, steigti lituanistikos katedrą Ilinojaus universitete Chicago Circle, kur jau dabar yra 16 lituanistinių programų. Joms vadovauja M. Saulaitytė-Stankuvienė ir jos asistentė Musonytė. Sprendimas padarytas po ilgų diskusijų, apsvarsčius 9 universitetų pasiūlymus. Dauguma pasisakė už Ilinojous un-tą, nes čia buvo rastos geriausios sąlygos. Čikagoje yra daugiausia lietuvių studentų, jau veikia lituanistiniai kursai Ilinojaus unte, reikalaujama suma iš lietuvių visuomenės yra tik $600,-000 (kiti un-tai reikalavo žymiai daugiau, net iki pusantro milijono). Lituanistikos katedra pradės veikti, kai lietuviai sutelks $300,000. Kol kas ten ir toliau veiks lituanistinės programos.

Jau atspausdintas mėnraščio "Lietuvių Dienos" š.m. sausio mėnesio numeris, skirtas rašytojui Juozui Kralikauskui. Jame yra išsamus pasikalbėjimas su juo apie jo kūrybą, iliustruotas keliomis nuotraukomis. Viršelį puošia taip pat jo nuotrauka. Be to, šiame "LD" numeryje yra straipsniai šių bendradarbių: Ig. Medziuko, Br. Railos ir kitų. Yra ir skyrius anglų kalba. Jį redaguoja Margis Matulionis. "LD" leidėjas yra Antanas F. Skirius, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Calif. 90029, USA. Metinė prenumerata Kanadoje — $20.

Metinis Vl. Pūtvio šaulių kuopos susirinkimas įvyko vasario 22 d. L. Namuose. Dalyvavo 40 narių. Iš Čikagos buvo atvykusi kuopos organizatorė ir LSST garbės narė E. Klupšienė. Ji buvo pagerbta kuopos padėkos raštu. Svarstant organizacinius reikalus, nariai išreiškė didelį susirūpinimą dėl vykstančių nesutarimų LSST centre. Ilgamečiam kuopos pirmininkui St. Jokūbaičiui atsisakius einamų pareigų, išrinkta nauja valdyba: pirm. Juozas Jankaitis, nariai — V. Bačėnas, A. Borchertas, J. Puteris, V. Stoškus. Revizijos komisija: p. Juodienė, V. Pečiulis, S. Daugėlienė. Garbės teismas: St. Banelis, St. Jokūbaitis, p. Petrulis.

MONTREAL QUE

"Lito" valdyba kviečia metinį narių susirinkimą 1981 m. kovo mėn. 21, šeštadienį, 4 v.p.p., Aušros Vartų parapijos salėje, 1465 De Seve St., Montreal, P. Q. Registracija prasidės pusę valandos anksčiau.

Po susirinkimo — vakarienė.

Šiais metais "Lito" valdyboje savo kadenciją užbaigė Romas Išganaitis ir Rūta Rudinskienė, kredito komisijoje — Justas Kibirkštis. Pagal "Lito" statutą jie gali būti pasiūlyti kandidatais perrinkimui. Kandidatų pasiūlymai į valdybą ir komisijas turi būti padaryti raštu bent dviejų pilnateisių unijos narių ir įteikti valdybos sekretoriui salėje iki susirinkimo atidarymo. Prie siūlymo turi būti pridėtas raštiškas kandidato sutikimas būti renkamu. Kandidatams siūlyti formos gaunamos abiejuose "Lito" skyriuose. Susirinkimo darbotvarkė išsiunčiama visiems nariams kartu su metine apyskaita.

"The Gazette" 1981.II.21 išspausdino Andrew Horwat pranešimą iš Filipinų, kur lankėsi Šv. Tėvas Jonas-Paulius II. Jame daugiausia kalbama apie Šv. Tėvą lydintį vyskupą P. Marcinkų kaip stambų vyrą "The Bouncer", kuriam teko tvarkyti Jono-Pauliaus II apsaugą. Esą sunkiausia vieta Flipinuose buvo Davao, nes tai sritis, kurioje tebevyksta partizaninės mahometonų ir komunistų kovos prieš vyriausybę. Ten lankantis Šv. Tėvui, aerodromas buvo apsuptas kariuomenės ir policijos, o viršum jo nuolat skraidė malūnsparniai. Jie kėlė triukšmą ir kliudė Šv. Tėvo kalbą. Vysk. Marcinkus, priėjęs prie vietinio vyskupo, tarė: "Kodėlgi jūs negalite paruošti žmoniško iškilmės plano?" Taip pat vysk. Marcinkus, pastebėjęs, kad laukia ilgiausia eilė pareigūnų pasveikinti Šv. Tėvo, pareiškė: "Jei turėsime sveikintis su visais jūsų žmonėmis, niekad iš čia neišvažiuosim." Montrealio laikraštis taipgi pastebi, kad vysk. P. Marcinkus 1970 išgelbėjo Pauliau VI gyvybę Maniloje, kai išprotėjęs dailininkas bandė jį peiliu nudurti. **K.**

Montrealio lietuvių veikėjui a.a. Antanui Gražiui mirus, savo aukas paskyrė Kanados Lietuvių Fondui: $1000: dr. I. Gražytė-Maziliauskienė; $60: Dept. Des Mumanites Cegep Ahl'ntsic; po $50 — N. Akstinienė, KLB Montrealio apyl. valdyba; po $25 — P. Bernotas, KLB krašto valdyba, L. Puskepalaitienė, A. Rudytė, S. A. Staškevičiai, Carol Doyon; po $20 — J. Adomaitis, V. Daugėlavičienė, V. Kačergius, C. J. Tanner, E. Urbonaitė, L. Urbonas; po $15 — V. Balčiūnaitė, O. Čečkauskienė, A. Čerkesaitė, G. Kudžmienė, R. Lapinas; po $10 — T. Čipkienė, V. M. Jonynai, J. Jurėnas, A. I. Kličiai, J. R. Piečaičiai, S. V. Piečaičiai, A. E. Kudžmai, R. A. Otto, D. B. Staškevičiai; $5 — V. Lapinienė.

A.a. Kazimierui Vadišiui mirus, giminės, draugai ir pažįstami vietoje gėlių aukojo Kanados Lietuvių Fondui: $40 — J. Andrikonis; $25 — "Litas"; po $20 — V. Kačergius, I. A. Kličiai, A. Šalčiuvienė; po $10 — O. V. Barauskas, A. P. Drašeriai, M. A. Joneliai, P. Klezas, V. Kličienė, "Lito" tarnautojai, S. Morkūnas, O. A. Mylės, B. Nagys, R. J. Piečaičiai, V. Skaisgrys, D. B. Staškevičiai, Eug. Urbonaitė, R. L. Urbonai.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	6%	Asmenines nuo	15.75%
Taupomąsias s-tas	11%	Nekiln. turto nuo	15.5%
Pensijų planą	13.5%	Čekių kredito	18%
Term. ind. 1 m.	12.5%	Investacines nuo	16.25%

Duoda nemokamą gyvybės draudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.
Nemokama gyvybės draudė iki $10,000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais nuo 12 iki 8 v.v., penktadieniais nuo 12 iki 6 v.; sekmadieniais nuo 10.45 ki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: Ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 valandos vakaro ir penktadieniais nuo 12 iki 6 valandos vakaro.

Ontario premjeras W. Davis dalyvavo Estijos nepriklausomybės paskelbimo iškilmėje Toronto un-to salėje "Convocation Hall" vasario 22 d. ir pasakė panašią kalbą, kaip ir lietuvių iškilmėje. Pabrėžė reikalą branginti laisvę bei už ją kovoti, nes kitaip ji prarandama. Priminė, kad jis buvo pirmas iš politinių vadų viešai pasisakęs prieš Afganistano užėmimą ir skatinęs Kanados atletus nedalyvauti maskvinėje olimpiadoje, nes to reikalauja moraliniai principai. Apie tą jo kalbą platokai rašė "Toronto Star" 1981.II.23.

Andrius Valevičius, įstojęs į jėzuitų vienuoliją, netrukus baigs naujokyną V. Vokietijoje, Muensteryje, ir rudenį pradės filosofijos studijas Muenchene. Š. m. sausio ir vasario mėnesius praleido lietuvių jėzuitų vienuolyne Čikagoje ir susipažino su vietos lietuvių veikla bei gyvenimu. Parašė du straipsnius, kurie buvo išspausdinti "T. Žiburiuose" ir mėnraštyje "Laiškai Lietuviams". Grįždamas į V. Vokietiją, buvo porai dienų sustojęs pas savo tėvus Mississaugoje. Kovo 1, sekmadienį, su savo tėvais dalyvavo pamaldose Lietuvos Kankinių šventovėje.

Vasario 16 minėjimas Toronte plačiai nuskambėjo ne tik vietinėje spaudoje, radijuje, televizijoje, bet ir kitur. Pvz. "The London Free Press" 1981.II.16 išspausdino ilgoką pranešimą apie Ontario premjero ir opozicijos vado dr. S. Smith dalyvavimą lietuvių iškilmėje bei jų pasakytas kalbas ir jų elgesį. Toks susidomėjimas kilo dėlto, kad pirmą kartą rinkiminiame vajuje susitiko abiejų partijų vadai.

Aukotojai. Iš lietuvių vyrų choro "Aras" gauta $35 auka "TŽ". Stefa Vaitekūnienė paaukojo "TŽ" $10 savo dukros a.a. Saulės-Aldonos Micheleičienės mirties metinių progą.

Iš imigracijos ministerijos per parlamento narį J. Flis gauta žinia, kad 1979 m. iš Lietuvos Kanadon imigravo 18 asmenų, 1978 m. — 13, 1977 m. — 20, 1976 m. — 8, 1975 m. — 1. Taigi per penkerius metus iš Lietuvos Kanadon atvyko 60 asmenų. Vieno asmens prašymas tebėra eigoje. Iš Sov. Sąjungos (Ukrainos) 1979 m. Kanadon imigravo 278 asmenys, iš Lenkijos 809, iš Čekoslovakijos — 107, Vengrijos — 301, R. Vokietijos — 12.

"PARAMOS" Kredito Kooperatyvas ieško
TARNAUTOJO
"management trainee",
turinčio patyrimo buhalterijoje ar kompiuterio operacijose.
Skambinti vedėjui tel. 532-1149

NORITE TAPTI KUNIGU? Vienuole? Esate virš 30 metų? Desire priesthood? Sisterhood? Over 30? Kreipkitės: Father Nigro, Gonzaga U. Spokane, 99259, USA.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

B. NAUJALIO NATŪRALAUS GYDYMO įstaiga Toronte veikia jau 19 metų. Ji priima pacientus ir toliau. Iškaba nuimta saugumo sumetimais, vengiant nesąžiningų praeivių. Tel. 533-8008.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

DŽIAUKITĖS GYVENIMU
naudodamiesi šilta, patogia antklode. Užsisakykite arba atnaujinkite pūkines bei plunksnines antklodes (kaldras), pagalves, miegmaišius ir pūkinius švarkus.
Telefonai 787-9021, 368-1017 Toronte

IŠNUOMOJAMAS keturių kambarių butas su atskira prausykla. Galima užimti betkada. Tel. 537-4329 Toronte.

AUGŠTOS ŠILDYMO KAINOS! Šalta žiema, mes turime pūkus užkloti jums. Lietuvio b-vė parduoda pūkines antklodes (kaldras). Užsakyti tel. 787-8378 Toronte.

FOTOGRAFAS. Darau nuotraukas įvairiom progom. Skambinkite — JAUNIUS BAKEVIČIUS po 5 v.v. telefonu 766-5818 Toronte.

iškirpkite
H&R BLOCK J.&L. SULIMIERSKI
INCOME TAX
Didžiausia etninė mokesčių paruošimo firma
žemiausios kainos į vakarus nuo Runnymede 2290 Bloor W.
10% nuolaidos "T. Žiburių" skaitytojams
iškirpkite
garantuotas patarnavimas per ištisus metus 769-4558